EDDA

CUPRINS

Introducere
5
Notă asupra traducerii
11

EDDA

Prologul
19
Păcălirea lui Gylfi
28
Discursul despre poezie
109

Bibliografie
125
Indice de nume proprii și de locuri
127

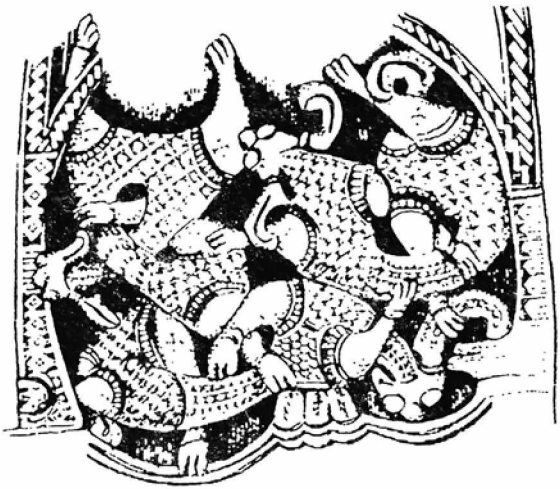

ACEASTĂ EDIȚIE A FOST REDACTATĂ DE LUMINIȚA DRĂGAN ȘI CORECTATĂ DE LUISA NEAG. VOLUMUL A FOST PAGINAT DE FLORINA VASILIU ÎN MACHETA CREATĂ DE MANUELA MĂXINEANU ȘI RADU GÂRMACEA, CU CARACTERE MAIOLA ROMANE, DE RÂND, VERZALE ȘI CAPITALUȚE. ILUSTRAȚIILE REDAU PIETRE RUNICE DE PE CUPRINSUL SCANDINAVIEI ȘI AU FOST REALIZATE ÎN TEHNICA MONOTIPIEI DIGITALE, IAR SUPRACOPERTA, COPERTA, FORZAȚURILE ȘI PAGINA DE TITLU AU FOST EXECUTATE ÎN CĂRBUNE PE HÂRTIE. LUCRAREA S-A DAT LA TIPAR LA BOOKART PRINTING SPRE A SE IMPRIMA PE HÂRTIE DE VOLUM TONATĂ DE 80 DE GRAME, ÎN ZIUA DE 11 NOIEMBRIE A ANULUI 2025, CÂND S-A ÎNTOCMIT ȘI ACEST COLOFON.

Snorri Sturluson (1179–1241) este cel mai important cărturar medieval al lumii scandinave. Cunoașterea mitologiei nordice dincolo de țărmurile Islandei i se datorează în mare măsură. Descendent pe linie maternă din marele poet viking Egill Skallagrímsson, la vârsta de doi ani Snorri a fost trimis la curtea lui Jón Loptsson din Oddi, un om învățat și cea mai proeminentă căpetenie din Islanda, coborâtor din regii Norvegiei. Aici a studiat latina, teologia, istoria și dreptul islandez, și mai apoi a fost așezat pe făgașul vieții de clanul protectorului său. S-a căsătorit, s-a despărțit, a avut mai apoi numeroși copii cu multe femei. A fost învestit de două ori în cea mai înaltă funcție în *Althing* (adunarea legislativă islandeză), aceea de vestitor al legilor. După o ședere în Norvegia (1218–1220), la curtea regelui Hákon IV, s-a întors în Islanda ca susținător al intereselor coroanei norvegiene. În anii care au urmat, Snorri Sturlusson a ajuns căpetenia islandeză cea mai puternică și s-a implicat în luptele dintre clanuri. A fost asasinat în 1241, din ordinul regelui norvegian, care-l bănuia că susține revolta unui rival. În deceniile de după moartea sa, luptele între clanuri vor avea drept rezultat căderea Islandei sub dominație norvegiană.
Pe lângă *Edda în proză*, opera sa cuprinde *Heimskringla* (*Istoria regilor norvegieni*) – o sursă importantă pentru istoriografia medievală scandinavă, conținând cronicile regilor faimoși ai Norvegiei (*Saga regelui Harald* ori *Saga regelui Óláf cel Pașnic*), precum și alte câteva saga, printre care cea despre strămoșul său, poetul Egill Skallagrímsson (*Egils saga*).

SNORRI STURLUSON

EDDA

POVEȘTILE MITOLOGIEI NORDICE

TRADUCERE DIN ISLANDEZĂ VECHE
INTRODUCERE ȘI NOTE
DE RADU STANCIU

ILUSTRAȚII
DE MIHAIL COȘULEȚU

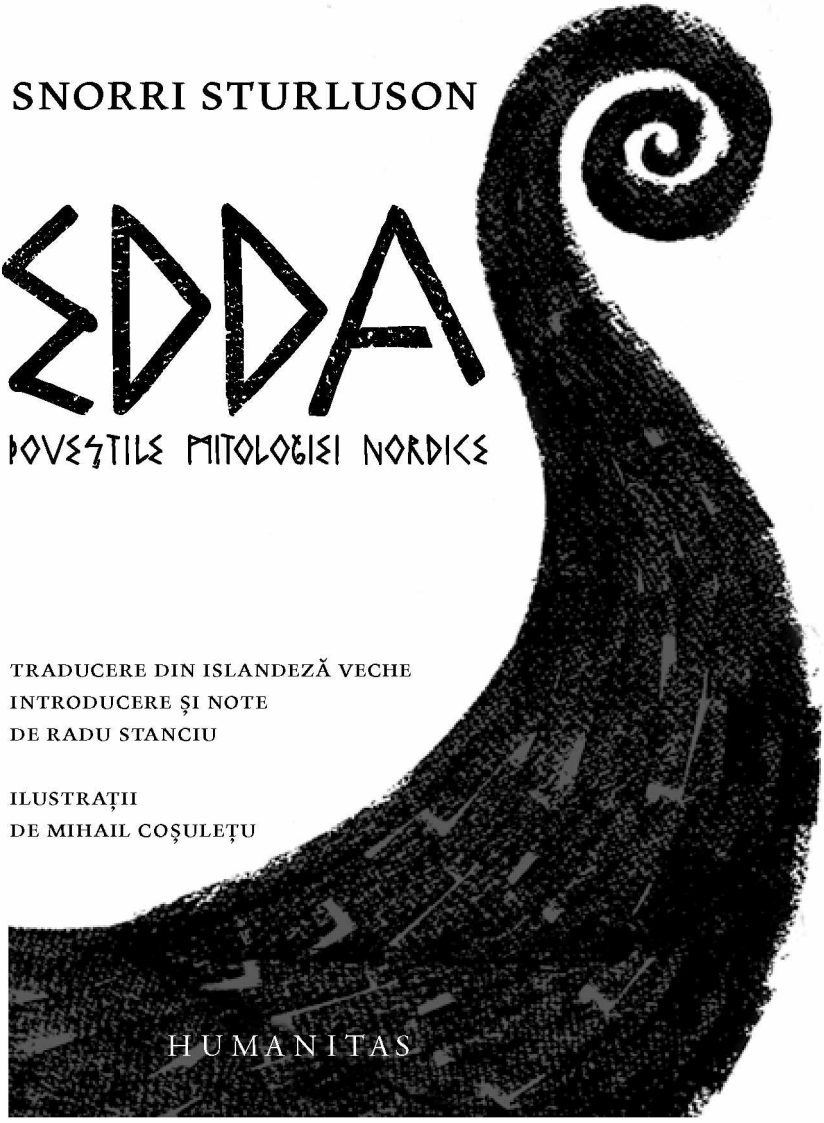

HUMANITAS

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului literar.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Sturluson, Snorri
Edda: poveștile mitologiei nordice / Snorri Sturluson; trad. din islandeză veche, introd. și note de Radu Stanciu; il. de Mihail Coșuleţu. –
București: Humanitas, 2025
Conține bibliografie
Index
ISBN 978-973-50-9003-6
I. Stanciu, Radu (trad.; pref.; note)
II. Coșuleţu, Mihail (il.)
398.5
821.113.3

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

© HUMANITAS, 2025, pentru prezenta ediție în limba română

INTRODUCERE

Cunoașterea modernă a mitologiei nordice este în cea mai mare parte un efect al fenomenului cultural care este literatura medievală islandeză. Islanda medievală a avut un destin cu totul ieșit din comun. Alte țări scandinave, Danemarca, Suedia sau Norvegia, au fost regiuni relativ prospere, unde civilizația umană s-a dezvoltat încă din Epoca Bronzului, și care s-au profilat după anul 1000 ca regate creștine puternice, independente și centralizate. Islanda în schimb, o insulă izolată în Oceanul Atlantic, supusă unor condiții geografice vitrege, a fost colonizată abia în secolele al IX-lea și al X-lea, în special din Norvegia, și a rămas întotdeauna un spațiu marginal al Nordului european. În mod surprinzător însă, în secolele al XIII-lea și al XIV-lea a produs o literatură cu totul remarcabilă cantitativ și calitativ. Sutele și sutele de manuscrise ale Islandei medievale conțin o gamă variată de texte în limba nordică veche: biografii ale regilor, compilații istoriografice, legende eroice imemoriale, povestiri locale detaliate, traduceri și adaptări după modele străine etc. Acestor texte le datorăm aproape tot ceea ce știm azi despre civilizația Nordului, atât din perioada dinainte de creștinare (care s-a produs în secolul al XI-lea) cât și din primele sale secole creștine. Însăși mitologia nordică, așa cum o cunoaștem astăzi, este cuprinsă aproape exclusiv în paginile acestor manuscrise.

Dintre toate textele medievale islandeze, cel care contribuie decisiv la cunoașterea ei este *Edda* lui Snorri Sturluson. Autorul este un aristocrat cărturar din prima jumătate a secolului al XIII-lea, o figură politică de prim rang în Islanda vremii sale, precum și la curtea regilor norvegieni. Există mai multe lucrări, în special cu caracter istoriografic, care au ieșit probabil de sub pana sa, dar *Edda* este cu siguranță opera sa fundamentală.[1] Trebuie să remarcăm însă că tema acestei lucrări nu este propriu-zis mitologia, ci poezia, Sturluson concepând-o ca pe un tratat complet de poetică autohtonă. Într-adevăr, poezia nordică tradițională data dinainte de creștinare și poseda o bogată zestre de vocabular poetic și reguli prozodice complicate. Această tradiție poetică fiind amenințată cu dispariția în fața noilor mode literare de sorginte europeană, Snorri își propune în *Edda* s-o consemneze pentru posteritate și mai ales pentru viitoarele generații de poeți, dorind să încurajeze transmiterea mai departe a acestui adevărat meșteșug tradițional. Însă el ajunge astfel să consemneze și o cantitate neegalată de informații despre miturile Nordului păgân, pentru că acestea erau intim legate de metaforele complexe și standardizate folosite în stilul poetic numit „skaldic". Mai precis, *Edda* este împărțită în trei cărți mai mici, *Păcălirea lui Gylfi* (sau *Gylfaginning*), *Discursul despre poezie* (sau *Skáldskaparmál*) și *Catalogul prozodic* (sau *Háttatal*). *Discursul despre poezie* și *Catalogul prozodic* reprezintă secțiunile mai tehnice ale lucrării. *Discursul despre poezie* este de fapt un mic tratat de sine stătător despre regulile de construire a metaforei în poezia skaldică, dar conține și unele narațiuni mitologice, a căror cunoaștere era necesară pentru înțelegerea sensului anumitor metafore standardizate. *Catalogul prozodic* este un lung poem menit să exemplifice toate formulele prozodice prescrise și să constituie astfel un ghid de metrică.

1. Sensul acestui titlu, *Edda*, este probabil „întocmită" sau „editată".

În *Păcălirea lui Gylfi* însă, Snorri Sturluson se concentrează exclusiv asupra mitologiei. Este vorba despre o narațiune impresionantă și bine coagulată de mituri, turnată în forma unei povestiri în ramă. Povestea-cadru se leagă direct de prologul *Eddei*, care, la rândul lui, exprimă viziunea absolut originală pe care Snorri, ca scriitor creștin, o dezvoltă în privința mitologiei nordice. Pentru el, miturile nordice sunt versiunea deformată a întâmplărilor petrecute în vechime troienilor, pe care îi consideră strămoșii familiilor domnitoare scandinave și părinții vechii culturi a Nordului păgân. Într-adevăr, el explică cuvântul *æsir* („zeii") prin „oamenii Asiei", adică o parte din poporul Troiei care ar fi părăsit Asia după Războiul Troian pentru a se stabili în Scandinavia; conducătorul lor, Ódin, ar fi fost un urmaș al lui Thór, la rândul său, nepotul de fiică al lui Priam, ultimul rege al Troiei. De-abia mai târziu, norocul și belșugul ce îi însoțiseră în Scandinavia pe „oamenii Asiei" i-ar fi determinat pe urmașii lor naivi să îi adore și să îi considere zei. O asemenea interpretare euhemeristă (care vede în zeii păgâni simpli muritori din trecutul îndepărtat) nu era nici pe departe singulară în contextul intelectual al Evului Mediu creștin, care din acest punct de vedere se baza pe antecedente din Antichitatea greco-romană. Nu era singular nici apelul la Troia ca prestigioasă obârșie a popoarelor europene. O altă direcție de interpretare importantă explorată de Snorri (după cum se vede în chiar primele paragrafe ale *Prologului*) vizează explicarea teologică a păgânismului – un demers care, în cazul lui, exprimă o atitudine favorabilă vechilor religii, rar întâlnită în literatura Evului Mediu creștin. Pentru el, păgânismul nu numai că nu are nimic demonic, așa cum se susținea adesea, dar este chiar o religie naturală, rezultatul efortului rațional de regăsire a Divinității depus de o omenire nenorocită, ruptă de comuniunea cu Dumnezeu și încă neînzestrată cu harul Revelației.

Față de legenda troiană povestită în *Prolog*, povestirea-cadru din *Păcălirea lui Gylfi* pare să se desfășoare mai târziu în timp. Autorul imaginează un dialog între legendarul rege suedez Gylfi și trei reprezentanți ai poporului *æsir*-ilor, care îi răspund în detaliu celui dintâi la întrebările despre faptele mărețe ale strămoșilor lor, pe care aceștia îi venerau drept zei. Acesta este formatul prin care ne-a parvenit cel mai bogat depozit de informații despre miturile Nordului, în același timp, singura prezentare medievală elaborată și unitară a mitologiei nordice – un format, din păcate, foarte complicat și adesea neclar sau contradictoriu. În ceea ce privește povestirea din povestire, în *Păcălirea lui Gylfi* mitologia nu e deloc contradictorie. Ea se țese ca o poveste clară, cu introducere, cuprins și încheiere, cu evenimente care se succed firesc, conform unei cronologii și unor lanțuri cauzale. Se începe astfel cu crearea Universului din haos și organizarea lumii, pentru a se continua cu diferite interacțiuni între zei sau între aceștia și alte ființe mitice, inclusiv acțiunile ce încep să destrame ordinea mitică actuală. Trecând la viitorul mitic, se povestesc evenimentele ce duc în final la marele incendiu în care lumea e sortită să piară – așa-numitul Ragnarök („Destinul Zeilor" sau „Amurgul Zeilor"). În final, este povestită apariția unei noi lumi din cenușa celei vechi, populată de singurul cuplu uman supraviețuitor și cârmuită de copiii vechii generații de zei.

Pare astfel clar că *Edda*, în părțile sale mitologice, nu este o simplă consemnare fidelă a mitologiei păgâne, ci o operă originală în care informația mitologică autentică este ordonată, uniformizată și armonizată. Mai mult, ea este probabil și ajustată în diverse locuri pentru a o face să reflecte viziunea doctrinară a autorului, în special, teoria sa din *Prolog* despre păgânism ca religie naturală cu premoniții de monoteism. Din păcate, este greu de precizat exact cât de puternic s-a exercitat această influență asupra textului. Rămâne la latitudinea

cititorului să speculeze în fiecare pasaj detaliile care provin din religia Nordului precreștin și cele care provin din imaginația sau inspirația lui Snorri Sturluson. Mai există însă și o a treia sursă majoră, anume poemele din care citează autorul, uneori pe larg; adesea Snorri nu face altceva decât să reformuleze informația din ele, poate cu un pic mai multă bogăție de cuvinte. Poemele sunt consemnate, în general, și în afara *Eddei*, dar relația lor specială cu acest text le face să fie cunoscute drept „poemele eddice" și sunt socotite și ele fără ezitare printre capodoperele literaturii islandeze medievale.

Deși puțin cunoscută publicului larg, importanța *Eddei* pentru cultura europeană în general și medievală în particular este considerabilă. Se poate spune că este prima lucrare din istoria culturii europene care tratează pe îndelete o altă mitologie decât cea clasică. Înscriindu-se cu hotărâre în genul savant al tratatului de mitografie, ea este primul exemplar vernacular al acestui gen. Tot ea este și primul tratat vernacular de poetică. Pentru cititorul obișnuit, ea rămâne pur și simplu poarta de intrare inevitabilă pe tărâmul mitologiei Nordului. Ediția de față reprezintă prima ei traducere în limba română. Ea este propusă cititorului român sub forma unei selecții ce are în vedere în primul rând caracterul mitologic al lucrării, astfel încât vom regăsi în cuprinsul ei doar *Prologul* și *Păcălirea lui Gylfi*[1], însoțite de fragmentul de început al *Discursului despre poezie*, mai precis, mitul miedului poetic.

RADU STANCIU

1. Textul *Păcălirii lui Gylfi* este complet, cu excepția anumitor strofe din citatele poetice, care au fost eliminate din cauza caracterului lor repetitiv.

Ediția folosită pentru traducere este Finnur Jónsson (ed.), *Snorri Sturluson. Edda*, Copenhaga, 1900.

Principalele instrumente de lucru sunt traducerea în engleză A. Faulkes (tr.), *Snorri Sturluson. Edda*, 3rd ed., London, 1995, și dicționarul Cleasby-Vigfússon, *An Icelandic-English Dictionary*, http://www.ling.upenn.edu/~kurisuto/germanic/oi_cleasbyvigfusson_about.html.

Abordarea stilistică a traducerii a căutat să satisfacă simultan două imperative, pe cel al clarității și pe cel estetic. Am căutat să evit capcana arhaismului artificial, care adesea îngreunează mult înțelegerea anumitor traduceri de texte vechi în limba română. În același timp, folosirea pe scară largă a neologismelor l-ar fi îndepărtat pe cititor de spiritul textului. Am încercat, așadar, să utilizez, oriunde a fost posibil, termeni arhaici, dar în același timp prezenți în vocabularul comun al limbii române.

Ediția folosită transliterează textul manuscriselor conform normelor academice de standardizare specifice limbii nordice vechi. Pentru numele proprii, am adoptat, la rândul meu, o procedură de simplificare, în speranța fluidizării lecturii pentru cititorul român. Astfel:

– *þ* a devenit *th* (pentru a încuraja pronunția surdă din engleză);

– *ð* a devenit *d*;

– vocalele lungi marcate doar cu accent (*á é í ó ú ý æ œ*) au fost păstrate ca atare;

– *ǫ* și *ø* au devenit *ő*;

– *r* final după consoană (inclusiv după *r*) a fost eliminat în situațiile în care este terminație (cele mai multe), dar păstrat acolo unde face parte din rădăcină (ex. „Baldr");

– consoanele finale geminate au fost păstrate ca atare sau simplificate după același criteriu (ex. „Valhöll", dar „Ódin").

Preocupat fiind de claritate, am încercat să fiu consecvent cu anumiți termeni cu încărcătură mitologică importantă. De exemplu, *risi* și *þurs* sunt practic sinonime, dar am tradus consecvent *bergrisar* prin „Căpcăunii Munților" și *hrímþursar* prin „Uriașii de Chiciură".

O problemă foarte spinoasă este cea legată de traductibilitatea numelor proprii. Textul nu poate fi abordat unitar din acest punct de vedere. Multe nume proprii sunt pline de încărcătură în ceea ce privește înțelegerea și au fost traduse ca atare în corpul textului, chiar și acolo unde sensul nu e foarte transparent (de ex. atributele lui Hel la p. 61 sunt un amestec de transparent și opac, dar pline de semnificație). Alte nume proprii nu par la fel de relevante, iar în aceste cazuri am optat pentru păstrarea formei originale în text, oferind traducerea în nota de subsol acolo unde a fost posibil (în multe cazuri nu a fost posibil din cauza opacității sensului). Am făcut același lucru și acolo unde forma originală are ea însăși o relevanță independentă de sens (ex. „Hugin" și „Munin" rimează, de aceea au fost păstrați ca atare în corpul textului, traducerea fiind dată în nota 3, p. 71).

O altă problemă dificilă o reprezintă versurile. În general, poezia nordică veche nu are rimă și se bazează, în schimb, pe aliterație, ceea ce am căutat și eu să reproduc, cu mai mult sau mai puțin succes, în traducere. Am încercat să păstrez un echilibru între preocuparea stilistică și cea semantică; în prima parte veți regăsi însă traduceri foarte stilizate, în timp ce în partea a doua domină efortul de redare a sensului exact. De asemenea, Snorri Sturluson are particularitatea că se bazează foarte mult pe versuri pe care apoi le citează pentru coroborare, ajungându-se astfel la situații în care poezia repovestește cu aproximativ aceleași cuvinte fragmentul în proză care o precedă. În narațiunea sfârșitului lumii, unde această redundanță devine în mod deosebit supărătoare, am eliminat cele mai multe strofe, lăsând doar câteva cu titlu ilustrativ. În textul tradus, am marcat locul de unde au fost eliminate aceste strofe cu „[...]". Toate versurile au fost marcate grafic ca atare.

Am optat pentru o abordare neunitară, dar nuanțată, a termenului-cheie *Æsir*. În general, l-am tradus prin „zei" în povestirea din povestire, unde are sens mitologic, și l-am lăsat netradus în povestirea-cadru, unde este folosit în speculația pseudo-istoriografică și unde devine și protagonistul unui joc de cuvinte. Notele 1 de la p. 26, 1 de la p. 38 și 1 de la p. 51 oferă diverse explicații privind această metodă.

R.S.

EDDA

„Această carte se numește *Edda* și a fost întocmită de Snorri, fiul lui Sturla, așa cum este rânduită aici. E vorba mai întâi despre zei și despre Ymir, urmează apoi *Discursul despre poezie* însoțit de denumiri pentru multe lucruri, în sfârșit *Catalogul poetic*, pe care Snorri l-a compus pentru regele Hákon și pentru ducele Skúli." (*Codex Upsaliensis*)

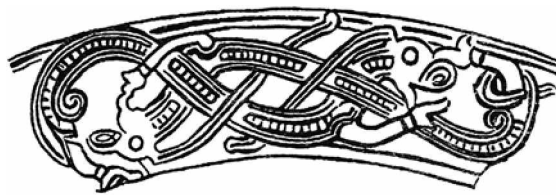

Prolog

1 Dumnezeu Atotputernicul a plămădit la început Cerul și Pământul și toate lucrurile ce țin de ele, iar la sfârșit pe cei doi oameni din care se trag toate stirpele, Adam și Eva, și urmașii lor s-au înmulțit și s-au împrăștiat în toată lumea. Și după ce a trecut o vreme, neamul omenesc s-a deosebit: unii erau buni și cu dreaptă credință, dar mult mai mulți s-au întors după poftele lumii și au nesocotit poruncile lui Dumnezeu; pentru aceasta Dumnezeu a înecat Lumea prin Potop și pe toate vietățile Pământului, mai puțin pe acelea care erau în Arcă cu Noe. După Potopul lui Noe trăiau opt oameni, care au populat Lumea, iar din ei se trag toate stirpele; și iar s-a întâmplat ca mai înainte, anume că, Lumea populându-se și ticsindu-se, toată mulțimea neamului omenesc iubea râvna bogăției și a faimei și nesocotea ascultarea de Dumnezeu atât de mult, încât nici nu voiau să-L numească. Și atunci cum s-ar fi găsit cineva care să le spună copiilor săi despre lucrările cele mari ale lui Dumnezeu? Și așa s-a întâmplat că au pierdut numele lui Dumnezeu, și de-a lungul și de-a latul Pământului nu se găsea nici un om care să poată să-și recunoască făcătorul.[1]

1. În acest prim paragraf din *Prolog* este descrisă starea spirituală a omenirii după căderea în păcat a primilor oameni.

Dar, cu toate acestea, Dumnezeu le-a oferit darurile pământești, bogăția și fericirea, de care urmau să se bucure în lume, și le-a mijlocit și înțelepciunea, așa încât să deosebească toate lucrurile pământești și toate împărțirile ce se puteau vedea în văzduh și pe pământ. Ei se gândeau și se întrebau mirați ce ar fi vrut să însemne faptul că pământul, jivinele și păsările aveau o singură alcătuire în anumite privințe, dar erau totuși deosebite în obiceiuri. O alcătuire era aceea că se săpa pământul pe vârfurile înalte ale munților și de-acolo țâșnea apă, fără a trebui să se sape mai mult după apă acolo decât în văile adânci; aceasta se întâmplă asemenea la jivine și păsări, anume că tot atât de mult sânge este la cap cât este și la picioare. O a doua fire a pământului este aceea că în fiecare an cresc iarbă și flori și în același an se usucă și cad; asemenea și la jivine și păsări, deoarece păr sau pene cresc pe ele și în fiecare an cad. A treia fire a pământului este că, atunci când este scobit și săpat, pe acea țărână care se află la suprafață va crește iarbă. Stâncile și pietrele le tălmăceau ca dinți și oase ale unei vietăți. În acest fel, ei și-au dat seama că pământul trăia și avea în el un soi de viață și au știut că era din cale-afară de bătrân după vârstă și plin de putere. Orice trăia era născut din el și orice murea el își însușea; din pricina aceasta, i-au dat nume și și-au socotit neamurile începând de la el. Oamenii mai aflau, de asemenea, de la neamurile lor mai bătrâne că, după ce multe sute de ani fuseseră socotiți, pământul, Soarele și stelele erau aceleași, dar mersul stelelor era deosebit: unele aveau un mers mai lung, altele unul mai scurt.[1]

Văzând asemenea lucruri, ei bănuiră că exista un cârmaci al stelelor care le strunea mersul după voința Sa și că Acela

1. În acest paragraf este prezentată încercarea Omului de a înțelege Natura. Concepția Universului ca un unic organism viu pare legată de speculația filozofică neoplatoniciană.

era măreț și foarte puternic, și bănuiau că El, cârmuind peste creaturi, fusese mai înainte de stele, și au înțeles că, domnind peste mersul stelelor, stăpânea și strălucirea Soarelui și roua văzduhului și tot ce răsare din pământ, la fel și vânturile văzduhului împreună cu furtunile mării. Nu știau unde era împărăția Lui, dar credeau că ocârmuia toate lucrurile pe pământ, în văzduhul cerului și stelele, mările și vremea. Iar pentru a se putea vorbi despre ele mai lesne sau a se pecetlui în minte, ei dădură nume tuturor lucrurilor de la ei înșiși. Iar această credință s-a schimbat în multe feluri, odată cu răspândirea popoarelor și despărțirea limbilor. Însă ei înțelegeau toate lucrurile cu înțelegere pământească, deoarece nu li se dăduse înțelepciunea duhovnicească. Astfel, ei înțelegeau că toate lucrurile au fost făurite dintr-o anumită plămadă.[1]

2 Lumea era împărțită în trei părți. Partea de miazăzi, mergând de la Apus spre Marea de Mijloc, se numește Africa. Latura de miazăzi a acelei părți e fierbinte, astfel că acolo totul arde, din cauza Soarelui. A doua parte, dinspre Apus spre Miazănoapte și mergând până la mare, se numește Europa sau Eneea. Latura ei de miazănoapte e atât de rece, încât acolo nu crește iarbă și nu locuiește nimeni. Începând de la Miazănoapte și toată jumătatea de răsărit, până la Miazăzi, este partea numită Asia. În această din urmă parte de lume se află toată frumusețea și toată semeția, precum și rodul pământului, aurul și nestematele. Tot acolo se găsește și mijlocul lumii, iar precum pământul este acolo mai frumos și mai bun pentru orice îndeletnicire decât în alte locuri, tot așa și oamenii

1. Intuiția existenței Creatorului la omul văduvit de Revelația divină ține de doctrinele teologilor scolastici din sec. XII-XIII privitoare la cunoașterea lui Dumnezeu prin rațiune. Autorul face aici o trimitere clară la apariția și răspândirea păgânismului.

de acolo sunt împodobiți cu toate darurile: înțelepciunea și puterea, frumusețea și cunoașterea de multe feluri.

În preajma mijlocului Lumii a fost clădită acea casă și adăpost ce a fost cea mai faimoasă și se numea Troia, pe care noi o numim Turcia. Această așezare a fost făcută cu mult mai mare decât altele și cu meșteșug de multe feluri, cu cheltuială și bunuri multe. Acolo erau douăsprezece regate, și peste ele un singur mare rege, iar de fiecare regat țineau mulțime de pământuri. În cetate erau douăsprezece căpetenii, și în toate cele omenești ei erau în fruntea tuturor oamenilor care trăiau în Lume. Un rege care trăia acolo se numea Munon sau Mennon, iar el o avea de soție pe fiica marelui rege Priam, care se numea Troan. Ei au avut un fiu, pe Tror, pe care noi îl numim Thór. El a fost crescut în Tracia de acel voievod pe care îl chema Loricus, iar când a împlinit vârsta de zece ani a luat armele tatălui său. Printre alți bărbați el era atât de frumos, încât se asemuia fildeșului încrustat în lemnul de stejar, iar părul său era mai frumos ca aurul. Când a împlinit vârsta de doisprezece ani și-a atins deplinătatea puterilor; atunci el putea ridica deodată zece leșuri de urs și îl ucise pe Loricus voievodul, cel care îl crescuse, și pe soția sa, Lóra sau Glóra, și își însuși regatul Traciei, pe care noi îl numim Thrúdheim. După aceea, el a călătorit de-a lungul și de-a latul multor ținuturi și a cercetat toate părțile lumii și i-a învins pe toți răufăcătorii cei sălbatici și pe toți uriașii, de asemenea, și pe cel mai mare dintre balauri și multe jivine. În partea de nord a lumii, a găsit-o pe acea proroci ță care se numește Sibila și pe care noi o numim Sif și a luat-o de soție. Nu știu să spun despre neamul lui Sif, dar era cea mai frumoasă dintre femei, iar părul ei era precum aurul.[1] 3

1. Acest scurt rezumat pseudoistoric reprezintă un amestec de elemente din mitologia nordică și detalii obscure din legendele clasice. Unele nume menționate aici, precum Loricus, nu au fost elucidate.

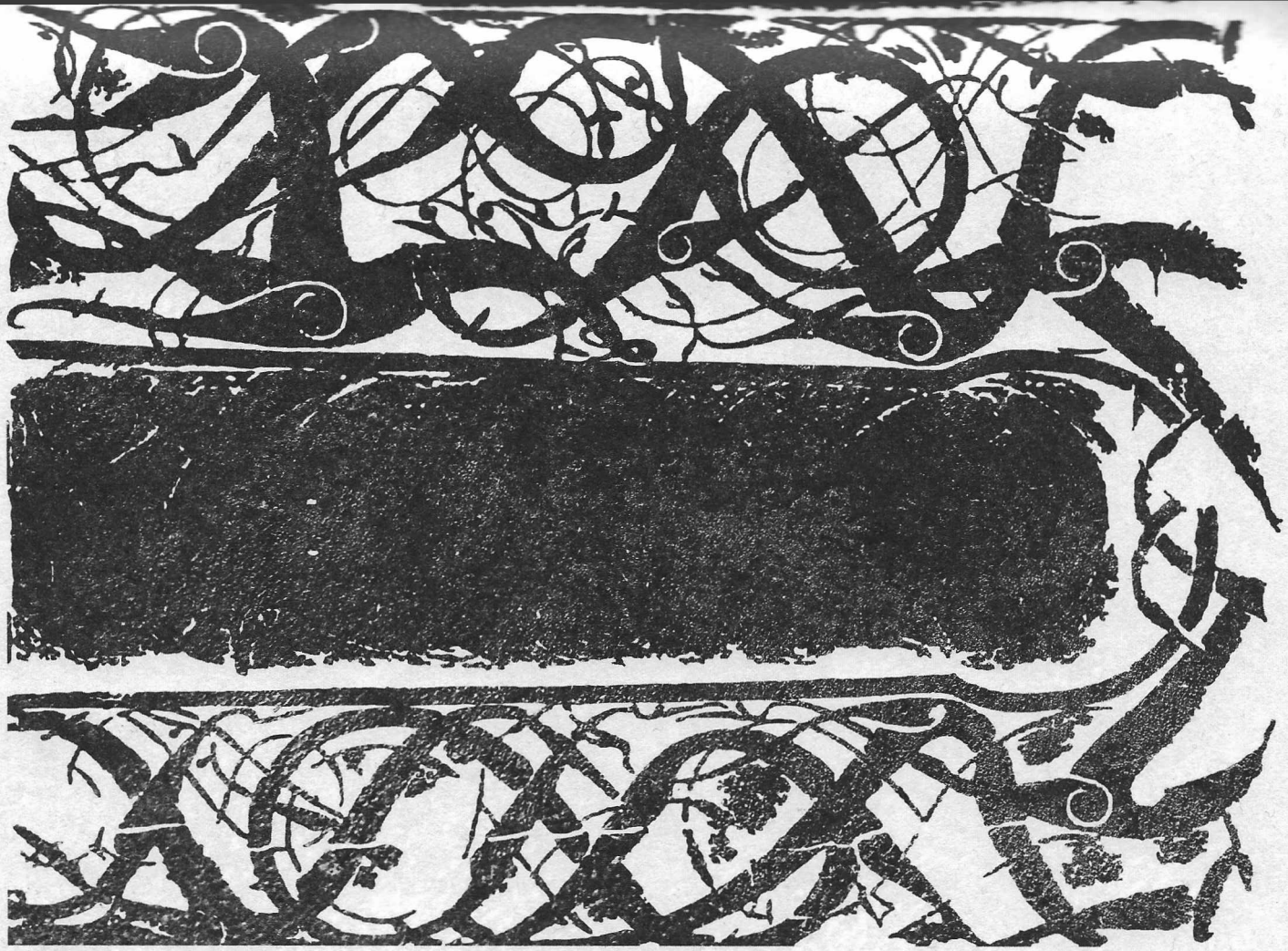

Fiul lor a fost Lóridi și se asemăna mult cu tatăl său. Fiul lui Lóridi a fost Vingethór; fiul acestuia a fost Vingenir; fiul acestuia a fost Móda; fiul acestuia a fost Magi; fiul acestuia a fost Seskef; fiul acestuia a fost Bedvig; fiul acestuia a fost Athra, pe care noi îl numim Annan; fiul acestuia a fost Ítrmann; fiul acestuia a fost Heremód; fiul acestuia a fost Skjaldun, pe care noi îl numim Skjöld; fiul acestuia a fost Biáf, pe care noi îl numim Bjár; fiul acestuia a fost Ját; fiul acestuia a fost Gudólf; fiul acestuia a fost Finn; fiul acestuia a fost Friallaf, pe care noi îl numim Fridleif. El l-a avut fiu pe acela care este numit Vóden, dar căruia noi îi spunem Ódin. El a fost un om faimos prin înțelepciunea și toate împlinirile sale. Pe soția sa o chema Frigida, căreia noi îi spunem Frigg.[1]

4 Ódin avea darul prorociei și la fel și femeia sa, și prin cunoașterea aceasta el descoperi că numelui său îi era hărăzit să fie lăudat în partea de miazănoapte a lumii și cinstit printre toți regii. Din pricina aceasta, el se pregăti să-și înceapă călătoria din Turcia într-acolo și-și luă cu sine mulțime mare de popor: tineri și bătrâni, bărbați și femei, care luară cu ei multe lucruri de preț. Și în orice ținut prin care călătoreau se spuneau despre ei vorbele cele mai mărețe, încât păreau mai degrabă asemenea zeilor decât oamenilor. Iar ei nu făcură nici un popas în călătoria lor până nu ajunseră la Miazănoapte, în acea țară ce astăzi se numește Saxonia. Acolo Ódin rămase vreme îndelungată și își însuși pământurile în lung și-n lat. El îi rândui acolo pe trei dintre fiii săi pentru apărarea țării. Unul dintre ei se numea Vegdeg, a fost un rege puternic și a domnit peste Saxonia răsăriteană; fiul său a fost Vitrgils; fiii

Asocierea dintre numel turcilor și cel al Troiei nu era neapărat neobișnuită în epocă.

1. Sursa acestei înșiruiri de nume și a celei de mai jos o reprezintă genealogiile regale anglo-saxone.

acestuia au fost Pitta, tatăl lui Hengest, și Sigar, tatăl lui Svebdeg, pe care noi îl numim Svipdag. Un alt fiu al lui Ódin se numea Beldeg, pe care noi îl numim Baldr. El a avut acel ținut ce astăzi se numește Westfalia; fiul său a fost Brand; fiul acestuia a fost Frjódigar, pe care noi îl numim Fródi; fiul acestuia a fost Freovin; fiul acestuia a fost Wigg; fiul acestuia a fost Gevis, pe care noi îl numim Gavir. Al treilea fiu al lui Ódin se numea Sigi; fiul acestuia s-a numit Rerir. Aceștia din urmă au domnit în acea țară ce se cheamă astăzi Francia, și din ei coboară acel neam care se numește al Völsungilor. Din toți aceștia coboară neamuri multe și mari. După aceea, Ódin își pregăti călătoria spre miazănoapte și ajunse în acel ținut pe care ei l-au numit Reidgotaland, unde își însuși tot ce dori. El îl rândui conducător peste ținut pe un alt fiu al său, care se numea Skjöld; fiul său a fost Fridleif, și din el coboară acel neam ce se numește al Skjöldungilor, care sunt regii danezi. Iar ținutul care a fost numit atunci Reidgotaland se numește astăzi Iutlanda.

După aceea, el merse spre nord, în țara ce se numește astăzi 5
Suedia. Acolo domnea regele Gylfi, iar când află de venirea acelor oameni din Asia ce își ziceau *Æsir* („zei"), le ieși în întâmpinare și îi oferi lui Ódin atât de multă putere cât își dorea în regatul său. Și de atât de mult noroc aveau parte în preumblările lor, încât în orice ținut poposeau era belșug și bună pace și toți credeau că ei făceau să fie așa, deoarece oamenii din partea locului vedeau că nu erau asemenea celorlalți oameni pe care îi mai văzuseră, nici ca frumusețe, nici ca înțelepciune.[1] Rosturile acelei țări i se părură lui Ódin frumoase și își alese acolo un loc pentru o cetate, aceea care astăzi

1. Este vorba aici despre originile păgânismului nordic, explicate ca divinizare a acestor muritori veniți de la Troia, din Asia, de către locuitorii naivi ai Nordului.

se cheamă Sigtuna. El își rândui acolo căpetenii în același fel ca la Troia, și anume: așeză în cetate doisprezece oameni de frunte ca judecători după lege și rândui toate legiuirile așa cum fuseseră mai înainte la Troia și cum fuseseră obișnuiți turcii.

După aceea, Ódin merse iarăși spre nord până când întâlni marea (cea despre care se credea că înconjoară tot Pământul), unde își rândui fiul să domnească peste acest regat ce astăzi se numește Norvegia. Numele său era Sæming, iar regii Norvegiei își socotesc neamul începând de la el, la fel și ducii și alți oameni din țară, după cum se spune în *Háleygjatal*[1]. Ódin îl ținea pe lângă el pe acel fiu al său pe care îl chema Yngvi și care avea să fie rege al Suediei, iar din el se trag acele neamuri ce se numesc Ynglingi. Acești *Æsir* și-au luat femei din țară, unii și pentru fiii lor, iar aceste neamuri s-au înmulțit, astfel încât s-au împrăștiat în Saxonia, de jur împrejurul ei și prin toate părțile de la Miazănoapte, și astfel limba acestor oameni din Asia a fost însușită în toate aceste ținuturi. Pentru că numele strămoșilor lor se găsesc scrise, oamenii pot deslușI că aceste nume au călătorit împreună cu această limbă, pe care acei *Æsir* au adus-o aici, în Norvegia și în Suedia, în Danemarca și în Saxonia. Pe când în Anglia sunt nume străvechi de ținuturi și de așezări despre care se poate deslușI că au fost date într-o altă limbă decât aceasta.[2]

1. *Înșiruirea celor din Hálogaland*. Este vorba despre un poem genealogic al cărui text ni s-a păstrat.

2. Autorul constată aici foarte perspicace diferența dintre toponimele de origine germanică din Peninsula Scandinavă și nordul Germaniei și toponimele de origine celtică din Anglia.

Păcălirea lui Gylfi

Regele Gylfi cârmuia acele ținuturi ce astăzi se numesc Sue- 1
dia. Despre el se spune că i-a dăruit unei femei călătoare, drept răsplată pentru că îl înveselise, atâta pământ în regatul său cât patru boi puteau ara o zi și o noapte. Însă acea femeie era din neamul *Æsir*-ilor, iar numele ei este Gefjun. Ea luă patru boi de la Miazănoapte, din Tărâmul Uriașilor, care erau fiii ei și ai unui uriaș, și îi înjugă la plug. Plugul însă intră atât de tare și de adânc în țărână, încât smulse tot pământul acela, pe care apoi boii îl traseră până în mare, spre Apus, unde se opriră într-un golf oarecare. Acolo Gefjun așeză uscatul acela și îi dădu nume, zicându-i Sjælland. Iar în locul de unde s-a desprins, se făcu un lac, care în ziua de astăzi se cheamă Mälaren, în Suedia. Golfurile acestui lac sunt precum limbile de pământ din Sjælland.[1] Astfel spune poetul Bragi cel Bătrân:

> Gefjun rupse de la Gylfi, grăbită, roată din moștenire,
> Încât fumegau sârguincioasele dobitoace, sporul Danemarcei.
> Boii purtau și stele pe sprânceană opt,
> Patru capete-naintea prăzii pe pajiștile ostrovului.

1. Este vorba aici despre o legendă referitoare la originea lacului suedez Mälaren și a insulei daneze Sjælland.

2 Regele Gylfi era un bărbat înțelept și iscusit în farmece. Se mira foarte mult de faptul că neamul *Æsir*-ilor era atât de priceput, încât toate le mergeau după voie. Se întreba dacă aceasta se datora propriei firi, sau poate unor zei cărora le aduceau jertfe. El își începu călătoria spre Ásgard și merse în taină, își luă înfățișare de om bătrân și astfel se ascunse. Dar *Æsir*-ii știau toate acestea, având puterea prorociei, și îl văzură călătorind înainte ca el să ajungă la ei și țesură năluciri înaintea ochilor lui. Iar când ajunse în cetate, el văzu acolo un palat înalt, atât de înalt, încât nici nu putea să vadă peste el; acoperișul lui era alcătuit din scuturi de aur, așezate precum șindrila. Astfel spune Thjódólf din Hvinir că era Valhöll acoperit cu scuturi:

> Pe spate făcură să strălucească șindrila lui Sváfnir,
> Săturați erau de pietre bărbații gânditori.

Gylfi văzu un om care stătea în ușa sălii jonglând cu pumnale, ținând câte șapte în aer deodată. Acesta îl întrebă cum îl cheamă. El (Gylfi) își dădu numele de Gangleri și spuse că ar fi venit pe cărări întortocheate, ceru să fie găzduit peste noapte și întrebă a cui era sala aceea. Celălalt răspunse că era a regelui lor, „și te voi conduce să-l vezi. Atunci vei putea să-l întrebi tu însuți cum îl cheamă". Omul acela se întoarse și intră în sală, iar Gangleri merse după el, după care ușa se închise numaidecât, trântindu-se de călcâiele lui. El văzu acolo multe lavițe și mulțime de oameni, unii jucând, alții bând, alții luptându-se cu armele. Se uită atunci în jurul lui și multe lucruri nu i se părură vrednice de crezare; atunci spuse:

> Ieșirile toate trebuie tu să cercetezi
> Până-nainte-ai păși, căci nu poți cunoaște
> După lavițe ascunși dacă dușmanii n-așteaptă.

Gangleri văzu trei jilțuri, unul mai sus decât altul, iar în fiecare ședea câte un om. Întrebă cum îi cheamă pe acei nobili bărbați. Acela care îl adusese înăuntru îi răspunse că pe cel care ședea în jilțul de jos îl chema Cel Înalt, pe cel care ședea în jilțul de deasupra Cel la fel de Înalt, iar pe cel care ședea în jilțul cel mai de sus, Al Treilea. Cel Înalt îl întrebă atunci pe oaspete cu ce treabă venise și îi oferi adăpost, mâncare și băutură întocmai precum tuturor celorlalți din acea înaltă sală. Gangleri spuse că voia mai întâi să afle dacă se găsește în sală vreun om înțelept. Cel Înalt îi răspunse că nu va ieși de acolo teafăr decât dacă se va dovedi cel mai înțelept:

Iar tu să le stai înainte când îi întrebi,
Șadă cel ce răspunde.[1]

Gangleri își începu astfel întrebările: „Cine este cel mai mare și mai vechi dintre toți zeii?"[2]. Cel Înalt răspunse: „Se numește pe limba noastră Tatăl Tuturora, dar în vechiul Ásgard avea 3

1. Din acest punct se trece de la povestirea-cadru la povestirea din povestire, adică la istoria mitologică a lumii. Întreaga sosire a lui Gylfi la castel și dialogul dintre el și cei trei reprezentanți ai *Æsir*-ilor sunt construite după modele oferite de diferite poeme mitologice. Predomină aici modelul oferit de întrecerea de înțelepciune, așa cum o găsim, de pildă, în *Vorbele lui Vafthrúdnir* (în special faptul că doar câștigătorul, cel mai învățat, trebuie să supraviețuiască). Cu toatea acestea, formatul concret cu întrebări și răspunsuri este tributar mai curând speciei medievale a tratatului savant. Contrar modelului mitologic al întrecerii de înțelepciune, doar una dintre părți pune întrebări, iar partea adversă răspunde, fără inversare de roluri. La final, nimeni nu își pierde viața, după cum se va vedea.

2. În cadrul povestirii din povestire am ales să traducem *Æsir* prin zei, fiindcă Cel Înalt, Cel la fel de Înalt și Al Treilea îi propovăduiesc lui Gylfi credința religioasă în aceștia. Teoriile lui Snorri din *Prolog* ne dau de înțeles că acești zei păgâni nordici erau, de fapt, strămoșii muritori ai acestor interlocutori ai lui Gylfi.

douăsprezece nume: Tatăl Tuturora, Domnul sau Stăpânul Oștirilor, Nikar sau Hnikar, Nikud sau Hnikud, Fjölnir, Óski, Ómi, Biflidi sau Biflindi, Svidur, Svidrir, Vidrir, Jálg sau Jálk". Atunci Gangleri întrebă: „Unde e acest zeu și care-i sunt puterile și ce fapte mărețe a săvârșit?" Cel Înalt zise: „El trăiește în toți vecii și-și cârmuiește întreaga împărăție și poruncește tuturor lucrurilor, mari și mici". Atunci spuse Cel la fel de Înalt: „El a făurit cerul și pământul și văzduhul și toate ale lor". Al Treilea spuse: „Dar cel mai măreț lucru este că l-a făcut pe om și i-a dat acel duh căruia îi este dat să trăiască și să nu piară niciodată, chiar de ar fi ca trupul să putrezească și să se facă țărână sau să ardă și să se facă cenușă. Iar toți oamenii care sunt drepți în faptele lor vor trăi și vor fi împreună cu el în acel loc ce se cheamă Gimlé, pe când oamenii răi ajung în Iad, și de acolo în Iadul Cețos, ce se găsește cel mai jos, în a noua dintre lumi".[1] Gangleri spuse atunci: „Ce făcea înainte ca cerul și pământul să fie făurite?" Cel Înalt răspunse: „El trăia pe atunci printre Uriașii de Chiciură".

4 Gangleri zise: „Care a fost începutul sau cum s-a pornit totul sau ce a fost mai întâi?" Cel Înalt răspunse: „Așa cum se spune în *Vedenia Proorociței*:

> În zori de veci era când nu era nimic,
> Nisip, nici mare, nici valurile reci,
> Pământ nu era, nici ceruri deasupra,
> Doar hău ce să se caște și iarbă nicăieri".

Atunci spuse Cel la fel de Înalt: „Aceasta era mai înainte de multe veacuri, după care Pământul fu plămădit și se făcu

1. Tot ce se spune aici despre Tatăl Tuturora (care nu este încă numit Ódin) este împrumutat, de fapt, de la Dumnezeul creștin. Snorri dorește astfel să sugereze cât de apropiat ar fi fost păgânismul nordic de monoteism.

Tărâmul Ceții, în mijlocul căruia se află acel pod ce se numește Hvergelmir, și de acolo curg acele râuri ce se numesc astfel: Svöl, Gunnthrá, Fjörm, Fimbulthul, Slíd și Hríd, Sylg și Ylg, Víd, Leipt; Gjöll e cel mai aproape de porțile Iadului.[1] Al Treilea spuse: „Însă mai înainte a fost acel tărâm din partea de la Miazăzi ce se cheamă Múspell. Este strălucitor și fierbinte, un ținut ce arde mereu în flăcări, neprimitor pentru cei care îi sunt străini și care nu-și au acolo moștenirea. Cel care stă la marginea acelui pământ ca paznic al ținutului se numește Surt. El are o sabie de foc, iar la sfârșitul lumii va porni de acolo să prade, îi va învinge pe toți zeii și toată lumea o va mistui în foc. În *Vedenia Proorociței* se spune astfel:

Surt pornește dinspre Miazăzi cu flacără mare,
Al zeilor războiului soare din sabie strălucește,
Stâncile scrâșnesc și strigoii bântuie,
Morții bat cărarea Iadului, cerul îl crapă".

Gangleri spuse: „Cum s-au schimbat acestea atunci când nea- 5
murile nu luaseră încă ființă și nu crescuse încă speța omenească?" Cel Înalt răspunse: „Acele râuri ce se cheamă Elivágar, atunci când se îndepărtau atât de mult de izvoare, încât drojdia de otravă pe care o conțineau se întărea precum zgura ce iese din fier la foc, acelea se făceau gheață. Iar atunci când acea gheață se închega și nu mai curgea, ea se acoperea cu totul de brumă, iar burnița ce se năștea din otravă îngheța și se făcea chiciură; chiciura acoperea chiciura în Hăul Căscat". Cel la fel de Înalt zise: „Hăul Căscat, unde dădea spre Miazănoapte, se umplea de greutatea gheții și a chiciurei și

1. Este vorba despre cuvântul din limba nordică veche *hel*. Folosit pentru a desemna Iadul din învățătura creștină, el este totuși un cuvânt autohton ce nu pare să fi avut conotații puternic negative în păgânismul nordic, în cadrul căruia desemnează locuința morților.

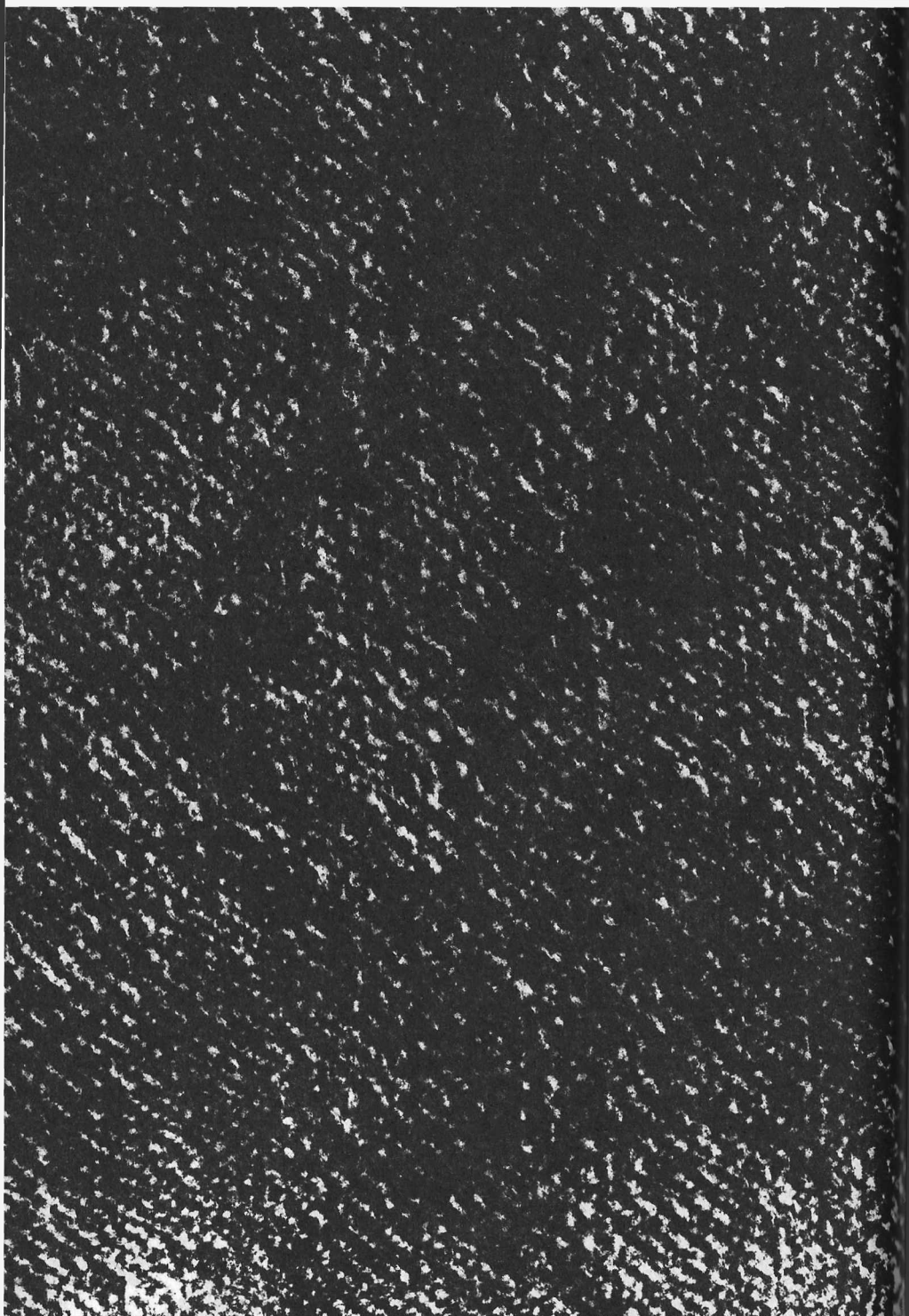

era lovit de burniță și vânt puternic, însă partea sa de Miazăzi se lumina de la scânteile și topiturile ce săreau dinspre Tărâmul Múspell". Atunci spuse Al Treilea: „Așa cum în Tărâmul Ceții toate erau groaznice și dinspre el venea frigul, tot așa era fierbinte și luminos tot ce se găsea în apropierea Tărâmului Múspell. Dar Hăul Căscat însuși era blând precum văzduhul lipsit de vânt. Iar când boarea căldurii se întâlnea cu chiciura, aceasta se topea și picura, și acele picături de drojdie se însuflețeau sub puterea căldurii. Astfel se făcu o asemănare de om, ce s-a chemat Ymir, dar Uriașii de Chiciură îl numesc Aurgelmir, căci din el se trag neamurile lor, după cum se spune în *Vedenia Prorociței* (cea scurtă):

Prorocițele toate din Vittólf se trag,
Iar vrăjitorii din Vilmeid,
Din Cap Negru acelea cu necurate vrăji,
Uriașii toți se trag din Ymir.

Iar aici uriașul Vafthrúdnir spune astfel:

Din Elivágar străpungeau stropi de otravă,
S-au adunat, s-au făcut un uriaș;
Acolo toate s-au nuntit neamurile noastre,
Pentru asta suntem noi năpraznici".

Atunci Gangleri zise: „Cum au crescut stirpele după aceea sau cum s-a întâmplat să fie din unul mai mulți? Iar în cel de care ați vorbit adineaori credeți ca într-un zeu?" Cel la fel de Înalt răspunse: „Cu nici un chip nu îl primim drept zeu. Era rău și la fel sunt toți din neamul lui, pe care îi numim Uriași de Chiciură. Se spune că odată, când dormea, a început să asude și sub brațul său stâng au crescut un bărbat și o femeie, iar picioarele sale au zămislit un fiu unul cu celălalt. Aceasta este obârșia neamurilor, a Uriașilor de Chiciură. Pe bătrânul uriaș îl numim Ymir".

Gangleri spuse atunci: „Unde locuia Ymir și cu ce se hrănea?" 6
Cel Înalt răspunse: „Trăia acolo unde picura chiciura, iar acolo se plămădise vaca numită Audumla, din al cărei uger curgeau patru râuri de lapte și care îl hrănea pe Ymir". Gangleri atunci zise: „Dar vaca cu ce se hrănea?" Cel Înalt răspunse: „Lingea stâncile de chiciură, pentru că erau sărate. Iar în prima zi în care a lins aceste stânci, spre seară, a răsărit din ele părul unui om, a doua zi, capul, și a treia zi a ieșit cu totul un om întreg, pe care îl chema Búri. El era frumos la chip, înalt și puternic și a zămislit un fiu pe care îl chema Bor. El a luat-o de soție pe Bestla, fiica lui Bölthorn uriașul, cu care a avut trei fii. Pe unul îl chema Ódin, pe al doilea Vili și pe al treilea Vé.[1] Iar credința mea este că acel Ódin împreună cu frații săi vor fi fost cârmuitorii Cerului și Pământului. Noi dorim ca el să fie astfel numit: acela pe care îl știm mai mare și mai faimos printre toți, și tot așa ai face bine să-l numești și dumneata".

Gangleri spuse: „Cum au ținut pace unii cu alții și care au fost 7
mai puternici dintre ei?" Cel Înalt răspunse: „Fiii lui Bor l-au omorât pe uriașul Ymir. Iar când acesta fu doborât, atât de mult sânge țâșni din rănile sale, încât ucigașii înecară întreg neamul uriașilor, mai puțin unul, care reuși să scape cu familia sa; pe acesta uriașii îl numesc Bergelmir. El s-a urcat pe trâmbița sa cu nevasta sa și s-a ținut în viață, și din ei se trag stirpele Uriașilor de Chiciură, după cum se spune aici:

Nesfârșire de ani 'nainte de plămădirea pământului,
Atunci fu nașterea lui Bergelmir;
Asta mi-e prima amintire; Uriașul cel Înțelept,
Care pe trâmbiță a stat".

1. „Vili" înseamnă „voință", iar „Vé" înseamnă „durere".

8 Atunci Gangleri spuse: „Ce au făcut fiii lui Bor după aceea, fiindcă tu crezi că sunt zei?" Cel Înalt zise: „Nu puțin ar fi de spus despre aceasta. Ei l-au luat pe Ymir și l-au purtat până în mijlocul Hăului Căscat, și din el au plămădit Lumea: din sângele lui marea și apele, pământul din carnea lui, munții din oasele lui, stâncile și grohotișurile din dinții lui și din oasele rupte". Atunci spuse Cel la fel de Înalt: „Din sângele ce ieșise din rănile lui și se scursese, ei făcură marea, așezară pământul la locul său și marea o așezară afară, în jurul pământului. Iar ea li se pare multora primejdioasă și greu de stăpânit". Al Treilea spuse atunci: „Ei au mai luat și țeasta lui, și din ea au plămădit cerul, pe care l-au ridicat deasupra pământului în patru colțuri, rânduind sub fiecare colț un gnom. Pe acești gnomi îi cheamă Răsărit, Apus, Miazănoapte și Miazăzi. Ei luară și topiturile ce curgeau șiroaie și scânteile ce săriseră din Ținutul Múspell și le așezară în mijlocul Hăului Căscat, deasupra cerului și dedesubt, pentru a lumina cerul și pământul. Rânduiră câte un loc pentru fiecare tăciune, unora pe cer, pe alții lăsându-i să zboare pe sub cer, rostuindu-le totuși un mers al lor. În înțelepciunea străveche ni se spune că astfel s-au împărțit zilele și s-a rostuit curgerea anilor. Astfel se spune în *Vedenia proorociței:*

Soarele nu știa unde-i era sălașul,
Luna nu știa care-i era puterea,
Stelele nu știau unde le era locul.

Astfel a fost înainte de acestea". Gangleri spuse atunci: „Acestea de care aud acum au fost întâmplări de seamă. Au fost făuriri mărețe și pline de meșteșug. Cum a fost rostuit pământul?" Cel Înalt răspunse: „El este rotund la margini și acolo se găsește marea cea adâncă. Pe acele țărmuri de mare fiii lui Bor le-au dat pământuri neamurilor de uriași să locuiască în ele.

Însă de jur împrejurul pământului, înspre mijlocul lumii, ei ridicară o cetate împotriva vrăjmășiei uriașilor. La zidirea ei au folosit sprâncenele lui Ymir uriașul și au numit-o Cetatea de Mijloc. Ei au mai luat și creierul uriașului și l-au aruncat în văzduh și astfel s-au născut norii, precum se spune aici:

Din carnea lui Ymir s-a plămădit pământul,
Din sânge marea se făcu, și din oase, stâncile,
Din păru-i pomii, din capu-i cerul crește.
Iar din sprâncene zeii milostivi făcură Cetatea de Mijloc
Pentru copiii oamenilor; dar din creier plămădiră
Norii cerului cu toții, cei neprietenoși".

Gangleri atunci spuse: „Îmi pare lucru mare ce au făcut ei, că 9
au rânduit în așa fel încât pământul și cerul să fie plămădite, Soarele și stelele așezate la locul lor și mersul zilelor împărțit. Dar de unde s-au ivit oamenii, cei ce lumea o locuiesc?" Cel Înalt îi răspunse atunci: „Odată, când fiii lui Bor mergeau pe malul mării, ei găsiră două trunchiuri de copaci, pe care le luară de acolo și din care cioplira oameni. Primul dintre frați dărui duh de viață, un altul minte și mișcare, al treilea dădu chip și vorbă, auz și văz. Le dădură haine, dar și nume. Bărbatul se numi Frasin și femeia Ulm, iar din ei s-a născut neamul omenesc, căruia i s-a dat sălaș în Cetatea de Mijloc. După acestea, frații își ridicară o cetate în mijlocul lumii, ce se cheamă Ásgard, pe care însă noi o numim Troia.[1] Acolo se așezară zeii cu neamurile lor și acolo s-au întâmplat multe lucruri de seamă, atât pe pământ cât și în văzduh. Se găsește acolo un loc ce se cheamă Hlidskjálf, iar când Tatăl Tuturora se așeza acolo în jilțul cel mare, el vedea prin toate tărâmurile și pe fiecare om după purtarea lui, iar când vedea, cunoștea

1. „Ásgard" înseamnă „Cetatea Zeilor". Referirea la Troia continuă identificarea zeilor nordici cu vechii troieni.

toate lucrurile. Soția sa se numea Frigg, fiica lui Fjörgvin, iar din căsnicia lor se trage acea stirpe pe care o numim Neamurile Zeilor, cei care s-au așezat în străvechiul Ásgard și în împărățiile ce țin de acesta și care sunt stirpe zeiască. Iar Tatăl Tuturora e îndreptățit să se numească astfel fiindcă este tatăl tuturor zeilor și oamenilor și a tot ce s-a făcut și desăvârșit de către el sau prin puterea lui. Pământul îi era fiică și soție, prin ea i se născu lui primul fiu, care este Thór al Zeilor. Acesta se bucură de mare putere și tărie, prin care poate birui orice vietate.

10 Pe un uriaș care locuia în Tărâmurile Uriașilor îl chema Nörfi sau Narfi, și el avea o fiică pe care o chema Noaptea. Ea era neagră și întunecată, după cum îi era neamul. Ea a fost dată de soție unui bărbat pe care îl chema Naglfari, iar fiul lor s-a numit Aud. După el, ea fu dată de soție lui Ánar, iar fiica lor s-a numit Pământ. La urmă, a primit-o de soție Delling, din Neamurile Zeilor, iar fiul lor era Zi. Acesta era luminos la chip și frumos, după neamul tatălui său. Tatăl Tuturora îi luă pe Noapte și pe fiul ei, Zi, și le dădu doi cai și două care, și îi trimise pe bolta cerească. Acolo aleargă ei mereu în carele lor de jur împrejurul Pământului, de la răsăritul Soarelui la apus și înapoi la răsărit. Noapte călătorește cu un cal pe care îl cheamă Coamă de Chiciură și care în zorii fiecărei dimineți acoperă pământul cu rouă din picurii zăbalei sale. Zi are un cal pe care îl cheamă Coamă Lucitoare, căci coama lui face să strălucească tot văzduhul și pământul.

11 Gangleri spuse atunci: „Cum cârmește Tatăl Tuturora mersul Soarelui și al stelelor?“ Cel Înalt răspunse: „Era un om pe care îl chema Mundilfari și care avea doi copii. Ei erau atât de frumoși și de chipeși, încât pe fiu îl boteză Lună și pe fiică

Soare, și o dădu de soție unui om pe care îl chema Glen.[1] Însă pe zei îi mânie așa o îndrăzneală și ei îi luară pe cei doi copii și îi aruncară pe cer. Lui Soare îi dădură sarcina de a mâna bidiviii ce trag carul Soarelui, cel plămădit de ei pentru luminarea tărâmurilor lumii din topitura ce sărea în afară din tărâmul Múspell. Cei doi bidivii se numesc Árvak și Alsvid. Sub greabănul lor, zeii puseră foale care să-i răcorească, iar după învățătura unora, aceasta se cheamă cărbune de fier. Lună cârmuiește mersul Lunii și domnește peste schimbările Craiului Nou și Lunii Pline. El răpi de pe Pământ doi copii, ce se numesc Bil și Hljúki, pe când veneau de la fântâna numită Byrgir și cărau în spate un butoi ce se cheamă Sæg și prăjina ce se cheamă Simul. Pe tatăl lor îl chema Vidfinn. Acești copii îl însoțesc pe Lună, după cum se vede și de pe Pământ.

Atunci spuse Gangleri: „Repede merge Soare, ca și cum ar fi speriată, și nu ar putea merge mai repede nici dacă s-ar teme de propria-i moarte". Cel Înalt răspunse: „Nu e de mirare că Soare merge iute, căci cel care o urmărește este aproape, iar altă scăpare ea nu are decât fuga". Gangleri spuse: „Cine îi pricinuiește necazul acesta?" Cel Înalt zise: „E vorba de doi lupi: cel care aleargă după ea se numește Skoll, o înspăimântă și o va și prinde din urmă; celălalt se numește Hati Hródvitnisson, cel care aleargă înaintea ei și care vrea să prindă din urmă Luna, ceea ce se va și întâmpla". Gangleri spuse atunci: „Care e obârșia neamului lupilor?" Cel Înalt spuse: „O uriașă care trăiește la răsărit de Cetatea de Mijloc, în pădurea ce se cheamă Codrul de Fier, unde trăiesc femei de troli. Bătrâna uriașă le naște fii multor uriași, toți în chip de lup, și de aici se trag și acei doi lupi. Se spune că cel mai vârtos din acest 12

1. Elementele naturale personificate sunt ortografiate cu majusculă în această traducere și tratate ca nume proprii.

neam este lupul numit Zăvodul Lunii. El se ghiftuiește cu trupurile tuturor oamenilor după ce mor și va înghiți și Luna, stropind cu sânge cerul și tot văzduhul. Din pricina lui, Soarele își va pierde strălucirea, vânturile se vor tulbura și vor vui de departe, după cum se spune și în *Vedenia Proorociței*:

> În Răsărit stă cea bătrână, în codrul cel de fier,
> Și acolo fată al lui Fenrir rod.
> Dintre toți unul va fi, în piele de trol,
> Răpitor de Lună, cu furca-o va fura.

13 Gangleri spuse atunci: „Care e drumul de la Pământ la Cer?" Cel Înalt răspunse și râse: „Asta nu e o întrebare prea deșteaptă. Nu ți s-a spus despre podul de la Pământ la Cer pe care l-au făcut zeii și care se cheamă Bifröst? Doar îl vei fi văzut: așa să știi, că dumneata îi spui „curcubeu". Este foarte trainic și făcut cu trei vopsele, cu mult mai mult meșteșug și pricepere decât alte făuriri. Dar, așa trainic cum e, se va rupe atunci când puterile din Múspell vor veni și vor trece călare pe el, căci armăsarii lor înoată și prin râurile cele mari". Gangleri zise: „Nu mi se pare că zeii au clădit podul temeinic, dacă într-adevăr se poate rupe, căci ei puteau să-l facă oricum ar fi dorit". Cel Înalt spuse: „Zeii nu sunt vrednici de nici o dojană pentru această făurire: Bifröst e un pod temeinic, dar nu e lucru pe lumea aceasta în care să te poți încrede când Fiii lui Múspell vor porni să prăduiască".

14 Gangleri spuse atunci: „Ce a făcut Tatăl Tuturora după ce Ásgard a fost clădit?" Cel Înalt îi spuse: „La început îi rândui pe cârmuitori la scaunele lor și le ceru să judece soarta oamenilor împreună cu el însuși și să ocârmuiască rosturile cetății. Acestea se întâmplau în locul numit Câmpul lui Idi, în mijlocul cetății. Întâia lor lucrare fu templul unde sunt așezate cele douăsprezece jilțuri ale lor, pe lângă jilțul cel mare, care

este al Tatălui Tuturora. Casa aceea este cel mai temeinic clădită din toată lumea și cea mai mare, pe dinafară și pe dinăuntru e toată numai aur. Se numește Gladsheim. Au mai ridicat și o altă clădire, un templu pentru zeițe. Acestei preafrumoase case i se spune Vingólf. După aceea, ei clădiră o casă la care își dădură toată silința, și pentru aceasta făuriră ciocanul, cleștele de fierărie și nicovala, iar cu ele făuriră toate celelalte unelte. Iar după aceea, lucrară metalele, piatra și lemnul, dar metalul ce se cheamă aur l-au lucrat din belșug, într-atât încât uneltele de gospodărie și toate cele ce se găsesc în casă erau din aur. Vârsta aceea s-a numit Vârsta de Aur, până ce a stricat-o sosirea femeilor care au venit din Tărâmurile Uriașilor. După aceea, zeii se așezară în jilțurile lor și făcură judecată și își amintiră cum gnomii prinseseră viață în țărână și mai jos, sub pământ, precum viermii în carne. Gnomii se iviseră primii și începuseră să viețuiască în carnea lui Ymir, pe când erau doar viermi, dar prin cuvântul zeilor căpătaseră minte și înfățișare omenească, deși trăiau în pământ și în pietre. Cel mai mare dintre ei era Módsognir, iar pe un altul îl chema Durin. Astfel se spune în *Vedenia Proorociței*:

Puterile toate se duseră la scaunele de judecată,
Mărițiii zei de aceea anume mult se îngrijorară:
A gnomilor stirpe cine din spumă s-o facă
A mării de sânge sau din ale lui Bláin oase.

Acolo idoli mulți mai meșteșugiră
Gnomii din pământ, după cum Durin spune.
Și se dau aceste nume ale lor:
Lună Plină și Crai Nou, Miazănoapte, Miazăzi,
Răsărit și Apus, Hoț de Toate, Dvalin,
Nár și Náin, Níping, Dáin,
Bífur, Báfur, Bömbur, Nóri,

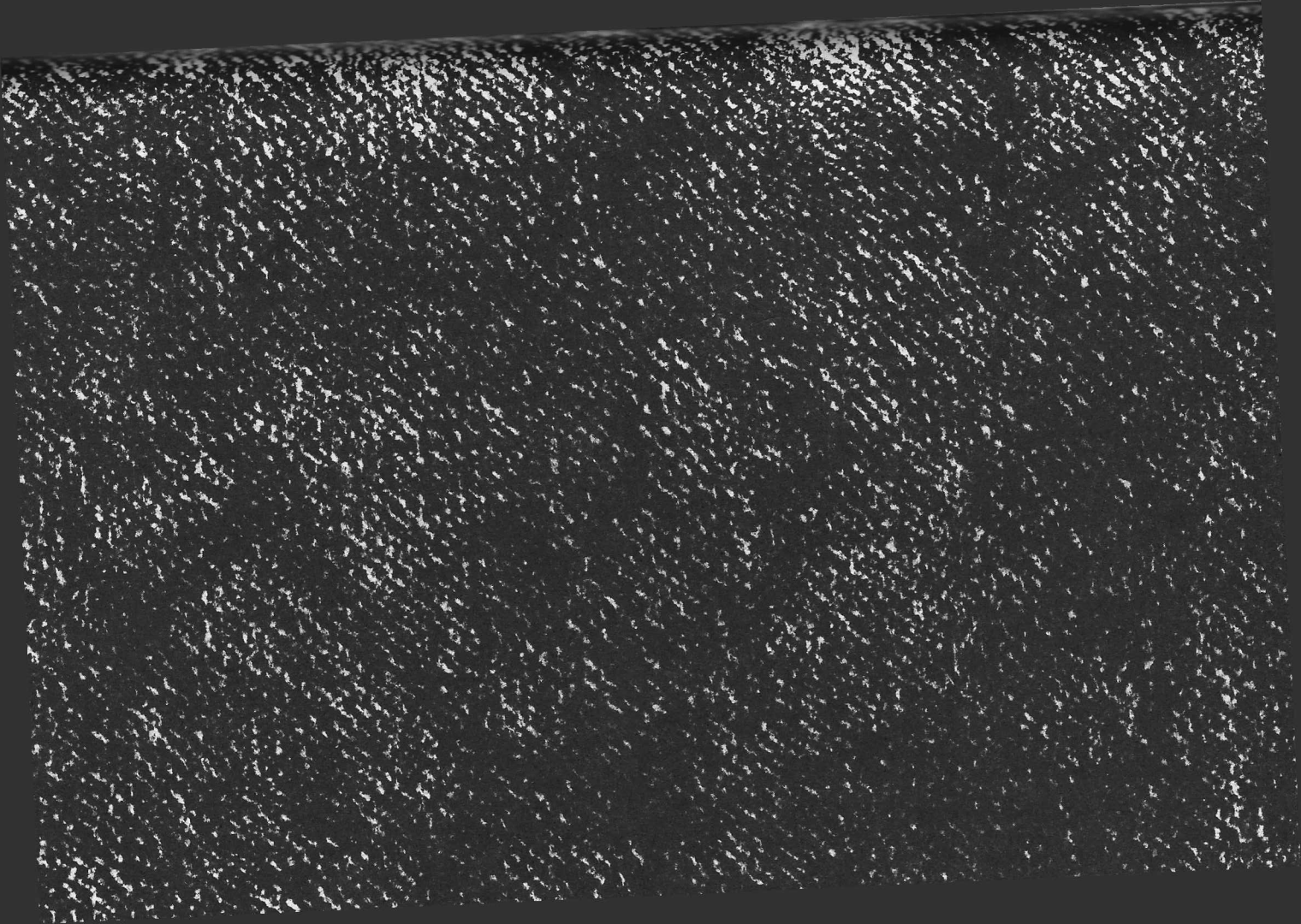

Óri, Ónar, Óin, Mjödvitnir,
Vigg și Gandálf, Vindálf, Thorin,
Fíli, Kíli, Cel Găsit, Váli,
Thrór, Thróin, Thekk, Lit și Vit,
Nou, Sfat Nou, Rekk, Înțelept la Sfat

Dar și aceștia sunt gnomi și locuiesc în pietre, nu ca cei de dinainte, în țărână:

Draupnir, Dolgthvari, Cenușiu, Hugstari,
Hledjólf, Glóin, Dóri, Óri,
Dúf, Pază Bună, Heptifili, Hár, Svíar.

Aceștia care urmează au ieșit din Movila lui Svarin și au venit la Ogoarele de Lut din Câmpia Jarei și din ei se trage Lovar. Acestea sunt numele lor:

Skirfir, Virfir, Skáfid, Ái,
Elful, Yngvi, Scut de Stejar,
Fal, Gerilă, Fid, Ginnar.

15 Gangleri zise atunci: „Care este locul de căpetenie sau locul sfânt de adunare al zeilor?" Cel Înalt îi răspunse: „Este la frasinul Yggdrasil, unde zeii își țin judecățile în fiecare zi". Gangleri spuse: „Ce ar fi de spus despre locul acela?" Cel La Fel de Înalt spuse: „Acel frasin este cel mai mare și mai bun dintre toți copacii. Ramurile se lățesc peste toată lumea și se ridică deasupra Cerului. Copacul se sprijină pe trei rădăcini, mult depărtate una de alta: una se găsește la zei; o alta se găsește la Uriașii de Chiciură, acolo unde în vechime se afla Hăul Căscat; a treia este deasupra Tărâmului Ceții și sub ea se găsește izvorul Hvergelmir, iar șarpele Nídhögg roade această rădăcină de dedesubt. Iar sub rădăcina ce merge până la Uriașii de Chiciură se află Fântâna lui Mímir, în care se găsesc ascunse înțelepciune și ascuțime de minte, iar Mímir

e numele celui care are această fântână. El este plin de cunoaștere, deoarece bea din fântână din Cornul Vuietului. Acolo a ajuns odată și Tatăl Tuturora și a cerut să bea o gură din apa fântânii, dar nu i s-a îngăduit până nu și-a lăsat acolo ochiul drept zălog. Astfel se spune în *Vedenia prorociței*:

> Toate le știu, Ódin, ochiu-ți unde l-ai ascuns:
> În acea faimoasă a lui Mímir fântână.
> Miedul dimineții Mímir mereu și-l bea
> Din zălogul Părintelui Morților. Mai mult vrei să știi, sau nu?

Cealaltă rădăcină a frasinului ajunge în Cer și sub ea se află acea fântână preasfântă care se numește Fântâna lui Urd. Acolo își au zeii locul lor de judecată. Într-acolo merg ei călare în fiecare zi, peste Bifröst, care se cheamă de asemenea și Puntea Zeilor. Caii zeilor se numesc astfel: cel mai bun e Sleipnir, calul lui Ódin, care are opt picioare; al doilea e Bucurosul; al treilea e Gyllir; al patrulea e Glen; al cincilea e Spuma Întrecerilor; al șaselea e Smoc de Argint; al șaptelea e Sinir; al optulea e Ostaticul; al nouălea e Copită Deșartă; al zecelea e Smoc de Aur; al unsprezecelea e Pas Ușor. Calul lui Baldr a fost ars pe rug împreună cu el, iar Thór va merge unde îi este scris și va trece prin vadurile râurilor numite aici:

> Körmt și Örmt și cele două, Apele Cazanelor,
> Thór în fiecare zi singur le va trece
> Când la judecata-i merge,
> La frasinul Yggdrasil, fiindcă Podul Zeilor
> Arde tot în vâlvătăi, vuiesc apele preasfinte.

Gangleri zise: „Pe Bifröst arde vreun foc?" Cel Înalt spuse: „Ce vezi tu roșu în curcubeu este un foc ce arde. Căpcăunii Munților ar urca până în Cer dacă oricine ar putea să meargă pe

Bifröst. Sunt multe locuri frumoase în Cer și pentru toate este pază zeiască. Sub frasin, lângă fântână, se găsește o casă, de unde vin trei fecioare pe nume Urd, Verdandi și Skuld. Ele plămădesc viața omului și le numim Norne. Dar mai sunt și alte Norne: sunt cele care vin la fiecare copil care se naște, pentru a-i plămădi viața, iar acestea sunt din neam de zei; altele sunt din neam de elfi, iar altele din neam de gnomi, după cum se spune aici:

Nornele socot că-s foarte felurit născute.
Același neam nu au, sunt unele zeiești,
Sunt altele elfești sau fiice-ale lui Dvalin.

Atunci Gangleri spuse: „Dacă Nornele cârmuiesc într-adevăr soarta oamenilor, atunci o fac foarte felurit, căci unii au o viață bună și îndestulată, dar alții au parte de puțină bogăție sau laudă, unii au vieți lungi, alții scurte. Nornele bune și de neam ales plămădesc vieți bune, dar când oamenii au o soartă de nimic, e din vina Nornelor rele".

16 Gangleri spuse: „Ce fapte de seamă ar mai fi de povestit despre frasin?" Cel Înalt zise: „Multe ar mai fi de spus. Un anume vultur stă pe ramurile frasinului și cunoaște multe lucruri, iar chiar între ochii săi se află acel șoim ce se numește Veștejit de Vreme. Veverița Ratatosk aleargă prin frasin în sus și în jos, între vultur și Nídhögg, purtând vorbe de dușmănie de la unul la altul. Patru cerbi umblă printre ramurile copacului și îi mușcă din frunze; aceștia se numesc Dáin, Dvalin, Duneyr și Durathrór. Iar la izvorul Hvergelmir se găsesc împreună cu Nídhögg mai mulți șerpi decât orice limbă omenească ar putea să spună. Astfel se zice aici:

Frasinul Yggdrasil îndură mai multe greutăți
Decât omu-și dă seama; de sus mușcă cerbul,
Pe-o parte putrezește, de jos Nídhögg îl împuținează.

Se mai spune de asemenea:

Sub Yggdrasil șed mai mulți șerpi
Decât ar crede oricine; Góin și Móin, fiii
Lui Grafvitnir, Spate Cenușiu, Grafvöllud, Ófnir și Sváfnir
Mereu socot că vor roade ramurile arborelui.

Se mai spune și că Nornele care trăiesc la Fântâna lui Urd scot apă din fântână în fiecare zi, împreună cu lut din acela de pe marginea fântânii, și așa stropesc frasinul, astfel încât ramurile lui niciodată nu se vor usca și nu vor putrezi, iar apa aceea este atât de sfântă, încât toate lucrurile care ajung în fântână se fac albe ca pojghița de sub coaja oului, după cum se spune aici:

Un frasin știu stropit – i se spune Yggdrasil –
Cu dalbă humă, copacu-nalt și sfânt.
De-acolo vine roua ce coboară-n văi,
Stă mereu verde la a lui Urd fântână.

Oamenii numesc roua ce cade din el pe pământ „ploaie de miere" și din ea se hrănesc albinele. Două păsări cresc la Fântâna lui Urd și se numesc lebede. Din aceste păsări se trage soiul păsăresc cu acest nume".

Atunci Gangleri spuse: „Multe fapte poți să povestești despre cele din ceruri. Ce locașuri de seamă mai sunt acolo, în afară de Fântâna lui Urd?" Cel Înalt zise: „Multe locașuri preacinstite se află acolo. Se găsește un locaș ce se cheamă Tărâmul Elfilor, unde locuiește poporul numit Elfii Albi. Elfii Negri însă locuiesc jos, în pământ, și sunt deosebiți de ceilalți ca înfățișare, dar încă mult mai deosebiți după obiceiuri. Elfii Albi sunt mai frumoși la înfățișare decât Soarele, iar Elfii Negri sunt mai negri ca smoala. Mai este acolo și locașul ce 17

se cheamă Breidablik[1], iar alt loc mai frumos nu este. Mai este și cel ce se cheamă Glitnir, iar pereții și stâlpii săi sunt din aur roșu, iar acoperișul din argint. Se mai găsește și locașul numit Himinbjörg[2], care se află la capătul Cerului, la piciorul podului, unde Bifröst ajunge în Cer. Mai este și un locaș foarte mare numit Valaskjálf, care este al lui Ódin. Pe acesta l-au clădit zeii și l-au acoperit cu argint curat, iar în acel palat se află jilțul cel mare numit Hlidskjálf. Când Tatăl Tuturora șade în acel jilț, el vede prin toate tărâmurile. La capătul dinspre Miazăzi al Cerului se află casa cea mai frumoasă dintre toate, mai strălucitoare decât Soarele, și care se numește Gimlé. Ea va rămâne în picioare și după ce Pământul și Cerul se vor fi risipit, iar acolo locuiesc oamenii cei buni și drepți din toate timpurile. Astfel se spune în Vedenia proorociței:

O casă știu că stă, mai frumoasă ca Soarele,
Cu aur acoperită, lângă Gimlé.
Acolo cete credincioase au să locuiască
Și plăceri multe pururi vor gusta".

Gangleri spuse atunci: „Ce se va alege de acest locaș atunci când Focul lui Surt va arde Cerul și Pământul?" Cel Înalt spuse: „Se spune că ar mai fi un alt cer spre Miazăzi și mai sus decât acesta, iar acela se numește Andlang, iar un al treilea cer ar fi mai sus decât acestea și se numește Vídbláin. Noi credem că locașul de care vorbeam este în acest din urmă cer și că este locuit în ziua de astăzi de Elfii Albi".

18 Atunci spuse Gangleri: „De unde vine vântul? Este puternic, astfel încât mișcă mările cele mari și aține focul, dar, așa puternic cum e, nu poate fi văzut. De aceea, plăsmuirea lui e

1. „Departe Sclipitor"
2. „Stânca Cerului"

de minune". Cel Înalt îi zise atunci: „Aceasta pot foarte bine să ți-o spun. Un uriaș pe care îl cheamă Hræsvelg[1] șade la capătul dinspre Miazănoapte al Cerului. El poartă haină[2] de vultur, iar când se pregătește de zbor se naște vântul din bătaia aripilor lui, după cum se spune aici:

La capătul Cerului stă cel ce Hræsvelg se cheamă,
Un uriaș înfățișat ca vultur.
Din aripile sale spun vântul că vine
Toți oamenii oriunde.

Gangleri spuse atunci: „De ce e o așa mare deosebire între 19
căldura atât de puternică a verii și frigul iernii?" Cel Înalt spuse: „Un om înțelept nu ar întreba asta niciodată, fiindcă toți știu să spună, dar dacă tu ești atât de lipsit de minte, încât nu ai auzit de aceasta, voi prețui mai mult ca tu să întrebi o dată prostește decât să umbli pe mai departe văduvit de ceea ce trebuie știut. Pe cel care îi este părinte lui Vară îl cheamă Svásud și el duce o viață de huzur, astfel încât de la căldura lui un lucru moale și plăcut se numește *sváslig*[3]. Iar părintelui lui Iarnă i se spune fie Vindljóni, fie Vindsval[4]; el este fiul lui Vásad, iar aceștia doi de-un neam sunt cumpliți și cu pieptul rece, și Iarnă are același fel de-a fi".

Gangleri spuse atunci: „Care sunt zeii[5], în care oamenii tre- 20
buie să creadă?" Cel Înalt răspunse: „*Æsir*-ii, din neamul

1. „Înghițitorul de Leșuri"
2. În mitologia nordică, personajele poartă adesea un *hamr*, ceea ce semnifică adoptarea înfățișării unui animal. Cu toate acestea, *hamr* este și un obiect concret ce conferă respectiva înfățișare, în traducere, „haină de ...".
3. „minunat"
4. „Rece ca Vântul"
5. *Æsir*

zeilor[1], sunt doisprezece". Cel la fel de Înalt spuse: „Nu mai puțin sfinte sunt femeile *Æsir*-ilor și puterea lor nu e cu nimic mai mică". Al Treilea atunci spuse: „Ódin e cel mai mare și mai bătrân dintre *Æsir*-i, el stăpânește toate lucrurile și oricât ar fi de puternici alți zei, îi slujesc lui precum copiii tatălui lor. Frigg este soția lui și ea cunoaște soarta tuturor oamenilor, deși nu rostește prorocii, după cum se spune aici că i-ar fi spus Ódin zeului pe care îl cheamă Loki:

Nebun ești Loki, cu mințile pierdute,
De ce nu încetezi?
Frigg sorțile toate socot că le știe,
Chiar de însăși nimic nu spune.

Ódin se numește Tatăl Tuturora, pentru că este tatăl tuturor zeilor. Se mai numește și Tatăl Ucișilor, pentru că toți cei ce mor uciși sunt fiii săi înfiați. Pentru ei rânduiește Valhöll[2] și Vingólf și ei se numesc Ostașii fără Seamăn[3]. El se mai numește și Zeul Spînzurătorii și Zeul Legăturii și Zeul Poverilor și a mai avut multe nume de soiuri felurite când era la regele Geirröd:

M-am numit Grím și Gangleri, Herjann, Hjálmberi, Thekk, Al Treilea, Thud, Ud, Chiorul Iadului, Cel Înalt, Sătulul, Svipall, Sanngetall, Vesel în Oaste, Hnikar, Ochi de o Clipă, Ochi de Văpaie, Lucrător de Rele, Fjölnir, Grímnir, Înțeleptul Nătâng, Mult Înțeleptul, Glugă Lungă, Barbă Lungă, Părintele Biruinței, Hnikud, Tatăl Tuturora, Atríd, Domnul Poverilor, Cel

1. *Æsir* nu este tradus aici, fiindcă autorul folosește în aceeași propoziție și termenul *goð* pentru „zei".

2. Trebuie remarcat că binecunoscuta formă „Valhalla" este o adaptare modernă care nu apare în izvoarele mitologiei nordice. Astfel, singura formă istoric corectă este „Valhöll".

3. *einherjar*

cu Dor, Răsunătorul, Cel la fel de Înalt, Biflindi, Göndlir, Barbă Căruntă, Svidur, Svidrir, Juganul, Kjalar, Vidurr, Thrór, Ygg, Thund, Veghetorul, Skilfing, Tremurătorul, Zeul Strigătului, Gaut, Zeul Bărbaților".

Gangleri zise atunci: „I-ați dat cumplit de multe nume, iar eu sunt încredințat că este un mare înțelept acela care știe să spună și să deslușească ce întâmplări au dat naștere fiecăruia dintre aceste nume". Cel Înalt răspunse: „Să te oprești din nou la fiecare nume cere multă cunoaștere, dar e mai lesne să-ți spunem că cele mai multe porecle i-au fost date din întâmplarea că, ramurile limbilor fiind atât de multe pe Lume, li s-a părut tuturor popoarelor că trebuie să-i schimbe numele după limba fiecăruia dintre ele și să se roage fiecare la el[1]. Totuși, unele întâmplări din spatele acestor porecle s-au petrecut în călătoriile sale, dar despre acestea se spune în povestiri. Tu nu te vei putea numi om înțelept dacă nu vei fi în stare să povestești acele fapte de seamă".

Gangleri spuse atunci: „Care sunt numele celorlalți zei și ce au făptuit ei și ce au făcut spre renumele lor?" Cel Înalt răspunse: „Thór este cel mai renumit dintre ei, i se spune Thór al Zeilor sau Thór care Mână; este cel mai puternic dintre zei și oameni la un loc. Al lui este acea împărăție ce se numește Câmpurile lui Thrúd, iar palatul lui se cheamă Bilskirnir[2]. În această casă, se află cinci sute patruzeci de iatacuri. Este casa cea mai mare din câte cunosc oamenii. Astfel se spune în *Vorbele lui Grímnir*: 21

> Cinci sute de iatacuri și încă patruzeci cred c-are
> Strălucire de-o Clipă, și cu bolți.

1. Aici autorul își expune din nou teoria din *Prolog* prin care leagă răspândirea păgânismului de diversificarea limbilor.

2. „Strălucire de-o Clipă"

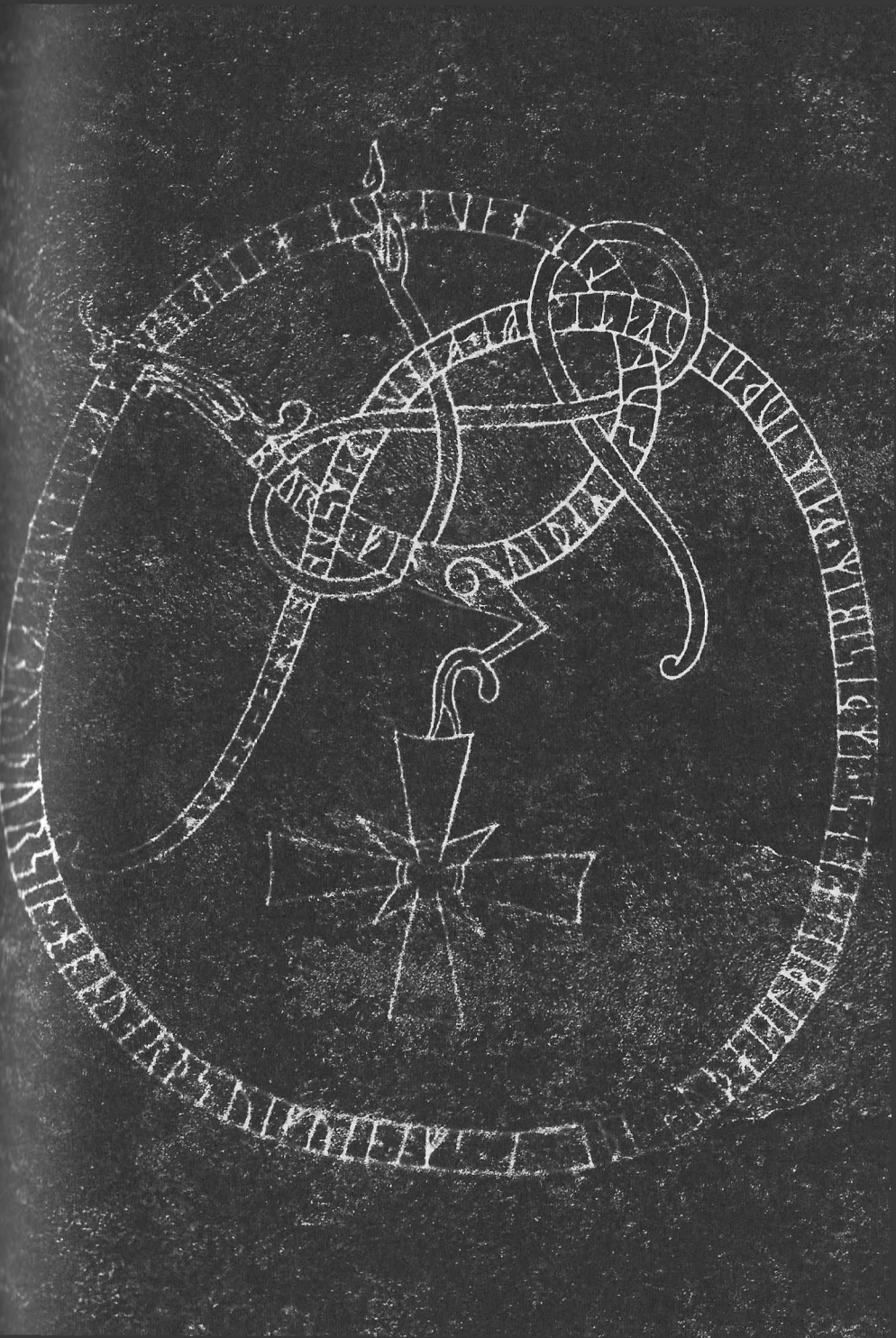

Dintre cele case ce le știu cu-acoperiș,
A fiului meu o știu mai mare.

Thór are doi țapi, care se numesc Scrâșnet de Dinți și Trosnet de Dinți, și călătorește cu un car pe care îl trag țapii. De aceea este numit Thór care Mână. Mai are și trei avuții de seamă: una este ciocanul Mjöllnir, pe care îl cunosc bine Uriașii de Chiciură și Căpcăunii Munților când îl ridică deasupra capului. Și nu e de mirare: multe țeste a spart el printre părinții și neamurile lor. O altă avuție minunată pe care o are sunt brâurile de putere: când se încinge cu ele, puterea zeiască îi sporește cu jumătate. Și mai are un al treilea lucru ca avuție: e vorba de mănușile de fier, de care nu se poate lipsi când trebuie să apuce mânerul ciocanului. Nimeni nu e atât de înțelept încât să fie în stare să spună toate faptele lui de seamă, dar eu pot să-ți spun atât de multe întâmplări cu el, încât timpul ar trebui oprit în loc până apuc să spun tot ce știu".

22 Gangleri zise atunci: „Vreau să aflu întâmplări și despre alți zei". Cel Înalt spuse: „Un alt fiu al lui Ódin este Baldr, despre care avem de zis numai de bine. El este cel mai bun și toți îl iubesc. Este atât de frumos la înfățișare și luminos, încât strălucește, iar o anumită floare este atât de albă, încât oamenii o asemuiesc sprâncenei lui Baldr. Este cea mai albă dintre flori și după aceasta poți să-ți dai seama de frumusețea lui, atât a părului, cât și a chipului său. Se spune despre el că e cel mai înțelept și mai frumos dintre zei, dar și cel mai milostiv. Un lucru ce ține de firea lui este că judecățile lui nu pot dăinui. Locuiește în Breidablik[1], care este în Cer. Nimic necurat nu se poate afla în acel loc, după cum se spune aici:

Breidablik se numește unde Baldr are
Ale sale săli lucrate,

1. „Departe Sclipitor"

În țara aceea ce știu că se ține
Departe de runele răului.

Un al treilea zeu e cel pe care îl cheamă Njörd. El locuiește în Cer, în locul numit Nóatún.[1] Cârmuiește peste mersul vântului și potolește marea și focul. De la el se cere mereu ajutor pentru călătorii pe mare și pe uscat. Este atât de avut, încât poate să le dea oamenilor bogăția pământului sau a animalelor și a altor lucruri de preț. De la el se cere mereu ajutor pentru aceasta. Njörd nu este din neamul zeilor. S-a născut și a crescut în Tărâmul *Vanir*-ilor, dar ei l-au dat ostatic zeilor[2] și l-au luat la schimb ostatic pe cel care se numește Hoenir. Cu acesta s-a făcut împăcarea dintre zei și *Vanir*.[3] Njörd o are de soție pe cea care se numește Skadi, fiica lui Thjazi uriașul. Skadi dorește să aibă aceeași locuință pe care a avut-o și tatăl ei și care se găsește printre niște munți, într-un loc numit Ținutul Larmei. Njörd însă dorește să fie lângă mare. S-au învoit să petreacă mereu câte nouă nopți în Ținutul Larmei și câte alte nouă nopți în Nóatún. Însă când Njörd a venit înapoi din munți la Nóatún, a spus acestea: 23

Urâcios mi-e mie muntele, mult acolo n-am stat,
Numai nouă nopți.
Urletul lupilor mi-a părut netrebnic
Pe lângă cântecul de lebădă.

Skadi în schimb a spus acestea:

1. „Curțile Bărcilor"
2. În text „zeilor"
3. Acest pasaj ridică probleme referitor la folosirea termenilor *Æsir* și *goð* („zei"). Pe de-o parte ele par sinonime, dar, în acest pasaj și în altele, se sugerează că *Vanir* erau un neam de zei, separat de cel al *Æsir*-ilor.

Să dorm nu am putut în patul de la malul mării
Din pricina larmei păsărilor.
Când de la munte vin, mă trezește un pescăruș
În fiece dimineață.

Apoi Skadi merse în munți și se așeză în Ținutul Larmei. Umblă adesea pe tălpici de zăpadă și vânează fiare cu arcul. I se spune Zeița cu Tălpici sau Zâna cu Tălpici, precum se spune:

Ținutul Larmei se numea unde Thjazi locuia,
Uriaș neputincios.
Acum Skadi viețuiește, mireasa zeilor curată,
În ale tatălui locuințe-ndepărtate.

24 Lui Njörd i s-au născut doi copii la Nóatún. Pe fiu îl chema Freyr, iar pe fiică Freyja. Erau frumoși la chip și puternici. Freyr este cel mai faimos dintre zei. El stăpânește ploaia și strălucirea Soarelui și, astfel, și rodirea pământului. Este bine pentru oameni să se roage la el pentru recolte mănoase și pentru pace. El mai stăpânește și peste bogățiile oamenilor. Freyja este cea mai vestită dintre zeițe. Ea are în cer locuința care se numește Folkvang[1] și, oricând merge la locul unei bătălii, îi ia pentru sine pe jumătate din cei uciși, iar pe cealaltă jumătate îi ia Ódin. Astfel se spune aici:

Folkvang se numește unde Freyja împarte
Locuri în încăpere.
Din cei uciși jumătate în fiecare zi alege,
Iar jumătate sunt ai lui Ódin.

Sessrúmnir[2], palatul ei, este mare și frumos. Când călătorește, stă așezată într-un car, pe care îl mână pisicile ei. Pentru oamenii care se roagă la ea este cea mai îndurătoare, și de la

1. „Câmpul Poporului"
2. „Sălaș Încăpător"

numele ei vine acel cuvânt de cinstire prin care doamnele din împărăție sunt numite *frővur*. Ei îi plac mult cântecele de dragoste și la ea este bine să se roage oamenii pentru iubire".

Gangleri atunci spuse: „Zeii aceștia mie îmi par de seamă și 25
nu e de mirare că vă bucurați de multă putere, odată ce cunoașteți înțelesul zeilor și la care dintre ei trebuie să ne rugăm pentru care dorință. Dar mai sunt și alți zei?" Cel Înalt zise: „Mai e un zeu pe care îl cheamă Týr. Este cel mai îndrăzneț și mai bine văzut și înrâurește mult asupra biruinței în bătălii. Pentru oamenii viteji este bine să-l cheme în ajutor. Este o vorbă: «viteaz ca Týr», adică cel care este mai presus decât ceilalți și nu șovăie. Mai este și înțelept, într-atât încât se spune și «chibzuit ca Týr» despre cineva care e foarte înțelept. Un semn al vitejiei lui este că, atunci când zeii l-au ademenit pe lupul Fenrir pentru a-l prinde în legătura numită Gleipnir, acesta nu a avut încredere în ei că au să-l dezlege până Týr nu și-a pus mâna în gura lui drept chezășie. Iar când zeii nu au mai vrut să-l dezlege, a mușcat mâna și i-a rupt-o de unde se numește acum «încheietura lupului», iar el este astfel ciung și nu i se spune împăciuitor de oameni.

Pe un altul îl cheamă Bragi. Este vestit pentru înțelepciunea 26
sa și cel mai iscusit vorbitor și mânuitor de cuvinte. El cunoaște cel mai bine meșteșugul stihurilor, care mai este numit după el și *bragr*, și, tot după numele lui, acela care mânuiește cuvintele mai bine decât toți ceilalți, fie bărbat, fie femeie, este numit iscusit[1] între bărbați sau între femei. Soția sa este Idun. Ea păstrează în cutia sa din lemn de frasin merele din care zeii mușcă mereu când îmbătrânesc, întinerind astfel cu toții, și astfel va fi până la Amurgul Zeilor". Gangleri atunci spuse: „Mi se pare că pentru zei multe atârnă de prevederea

1. *bragr*

și credința lui Idun". Cel Înalt atunci râse și răspunse: „Odată a fost cât pe ce să se întâmple o nenorocire din pricina asta. O să-ți spun despre aceasta, dar mai întâi trebuie să mai auzi niște nume de zei.

27 Pe unul îl cheamă Heimdall și i se spune «Zeul cel Alb». Este măreț și sfânt. Este copil născut din nouă fete, toate surori. Îl mai cheamă și Hallinskídi și Dinte Aurit, căci are dinții de aur. Calul său se numește Smoc de Aur. Locuiește în locul numit Himinbjörg[1], lângă Bifröst. El este străjerul zeilor și șade acolo, la capătul Cerului, păzind podul de Căpcăunii Munților. Are mai puțină nevoie de somn decât păsările și vede în față până la treizeci de leghe atât ziua, cât și noaptea. Aude chiar și iarba cum crește pe pământ și lâna pe oi și tot ce s-ar putea auzi. Al lui este buciumul numit Cornul Vuietului, al cărui strigăt se aude peste toate tărâmurile. Sabia lui Heimdall este numită «cap de om». Astfel se spune aici:

> Stânca Cerului se cheamă unde Heimdall, se spune,
> Sanctuare stăpânește;
> Acolo zeilor de veghe, vesel, într-o casă blândă,
> Bea miedul cel mai bun.

Și mai spune și el însuși în *Descântecul lui Heimdall*:

> Sunt fiu din nouă mame, din nouă surori sunt făt.

28 Pe unul dintre zei îl cheamă Höd și este orb. Este îndeajuns de voinic, dar zeii ar dori să nu se pomenească niciodată numele său, deoarece faptele ce le-a săvârșit vor rămâne mult timp în amintirea atât a zeilor, cât și a oamenilor.

1. „Stânca Cerului"

Pe un altul îl cheamă Vídar, zeul fără zgomot; are încălțări groase. Este aproape la fel de puternic precum Thór, și datorită lui zeii găsesc ușurare la toate muncile. 29

Pe un altul îl cheamă Áli sau Váli, fiul lui Ódin și Rind. Este îndrăzneț în luptă și un foarte norocos trăgător cu arcul. 30

Pe un altul îl cheamă Ull, fiul lui Sif și fiul vitreg al lui Thór. Este un atât de bun arcaș și schior, încât nimeni nu se poate întrece cu el. Este și frumos la înfățișare și are pregătire de ostaș. E bine pentru oameni să se roage la el în dueluri. 31

Forseti îl cheamă pe fiul lui Baldr și al Nannei, fiica lui Nep. A lui este acea casă care se cheamă Glitnir, și pricinile tuturor celor care vin aici sunt dezlegate. Este cea mai bună curte de judecată atât printre zei, cât și printre oameni. Astfel se spune aici: 32

Glitnir casa se cheamă, cu aur bătută
Și cu argint acoperită.
Acolo Forseti șade zile cât mai multe
Și fiecare sfadă adoarme.

Mai este socotit printre zei și cel pe care unii îl numesc defăimătorul zeilor, care vorbește înșelătorii și este păgubitorul tuturor zeilor și oamenilor; numele său este Loki sau Lopt[1], fiul uriașului Farbauti. Pe mama lui o cheamă Laufey sau Nál. Frații lui sunt Býleistr și Helblindi[2]. Loki este chipeș și cu înfățișare frumoasă, dar cu temperament urât, foarte prefăcut din fire. El avea, mai mult decât alții, acea inteligență ce se numește șiretenie, precum și trucuri pentru orice. Mereu îi băga pe zei la strâmtoare, din care adesea ieșea cu vorbe viclene. Pe soția lui o cheamă Sigyn, iar pe fiul lor Nari sau Narfi. 33

1. „Aer"
2. „Orb de Moarte", „Orbul Iadului"

34 Însă Loki mai avea și alți copii. Angrboda era numele unei uriașe din Tărâmul Uriașilor cu care Loki a făcut trei copii. Unul dintre ei era lupul Fenrir, altul era Fiara cea Mare (anume Șarpele Cetății de Mijloc), iar al treilea era Hel. Dar, când zeii aflară că acești trei frați creșteau în Tărâmurile Uriașilor și dădură de urma unor prorocii potrivit cărora de la acești trei frați aveau ei să se aleagă cu multe necazuri, tuturora li se păru că se pot aștepta doar la rele de la ei, din cauza mamei lor, dar și mai mult din cauza tatălui lor. Tatăl Tuturora atunci îi trimise pe zei să prindă cele trei odrasle și să le aducă la el. Iar când sosiră în fața lui, el îl aruncă pe șarpe în marea cea adâncă care înconjoară toate ținuturile Lumii, unde acesta a crescut atât de mult, încât zace în mijlocul mării, de jur împrejurul tuturor ținuturilor și își mușcă propria coadă. Pe Hel o aruncă în Tărâmul Cetii și îi dădu nouă lumi în stăpânire, încât să țină casă și masă pentru cei trimiși ei, anume cei care mor de boli sau bătrânețe. Ea are acolo locuințe largi, iar casele ei sunt nespus de înalte și porțile foarte mari. Sala ei se numește Éljúdnir, farfuria ei este Foame, cuțitul ei este Nemâncarea, pe sclavul ei îl cheamă Ganglati și pe servitoarea ei Ganglöt, pragul de intrare se numește Pas Împiedicat, patul ei este Boala, perdelele ei sunt Nenorocire Strălucitoare. Hel este pe jumătate neagră și pe jumătate de culoarea firească a trupului, de aceea este ușor de recunoscut, dar mai degrabă mohorâtă și fioroasă. Pe lup zeii îl creșteau acasă și Týr era singurul care îndrăznea să se apropie de el ca să îi dea de mâncare. Iar când văzură cât de mult creștea în fiecare zi, toate prorociile spunând că este sortit să le pricinuiască neajunsuri, ei luară hotărârea să facă o legătură nespus de puternică, pe care o numiră Loeding. Duseră legătura lupului și îl rugară să-și încerce puterea cu ea. Lui nu i se păru o încercare prea deosebită și primi să le facă pe plac. Prima dată, lațul acela s-a rupt când a tras de el cu

piciorul; astfel se slobozi din Loeding. După aceea, zeii făcură o a doua legătură, o dată și jumătate mai puternică, pe care o numiră Drómi, și îl rugară din nou pe lup să o încerce, spunându-i că va deveni foarte faimos pentru puterea sa dacă așa o măreață lucrătură nu va putea să-l țină strâns. Lupul se gândi că această legătură era foarte puternică, dar și că puterea lui îi crescuse de când o rupsese pe Loeding.Îi trecu prin minte că va trebui să se pună în primejdie dacă vrea să devină faimos, așa că lăsă să i se pună legătura. Când zeii anunțară că sunt gata, lupul se scutură și aruncă lațul pe pământ, se sforță, îl lovi cu picioarele și îl rupse, încât zburară bucățile în toate părțile. Astfel s-a luptat cu Drómi. A rămas apoi ca zicală «a se slobozi din Loeding» sau «a se lupta cu Drómi», ce se zice despre un lucru oarecare dobândit cu greutate. Atunci au început zeii să se teamă că nu vor izbuti să-l prindă legat pe lup. Tatăl Tuturora îl trimise atunci pe acela care se numește Skírnir, crainicul lui Freyr, jos, în Tărâmul Elfilor Negri, la niște gnomi, și îi tocmi să-i facă legătura care se numește Gleipnir. Aceasta a fost făcută din șase lucruri: din zgomotul pașilor de pisică și din barbă de femeie, din rădăcini de munte și din sinusuri de urs, din răsuflare de pește și din scuipat de pasăre. Și chiar dacă poate nu ai știut aceste învățăminte până acum, vei găsi astfel pilde adevărate pentru a dovedi că nu ești mințit: vei fi văzut că femeia nu are barbă și că nici pasul pisicii nu face vreun zgomot, și că nu se găsesc rădăcini sub vreun munte; găsesc în credința mea că tot atât de adevărat este tot ceea ce ți-am spus până acum, chiar dacă vor fi fost unele lucruri pe care tu însuți nu le poți încerca".

Gangleri atunci spuse: „Acestea pot cu siguranță să înțeleg că sunt adevărate. Eu pot să văd aceste lucruri, pe care tu le-ai luat acum drept dovezi, dar pentru ce anume a fost întocmit lațul?" Cel Înalt zise: „Aceasta pot foarte bine să-ți spun. Legătura era ușoară și moale ca o panglică de mătase, dar așa de

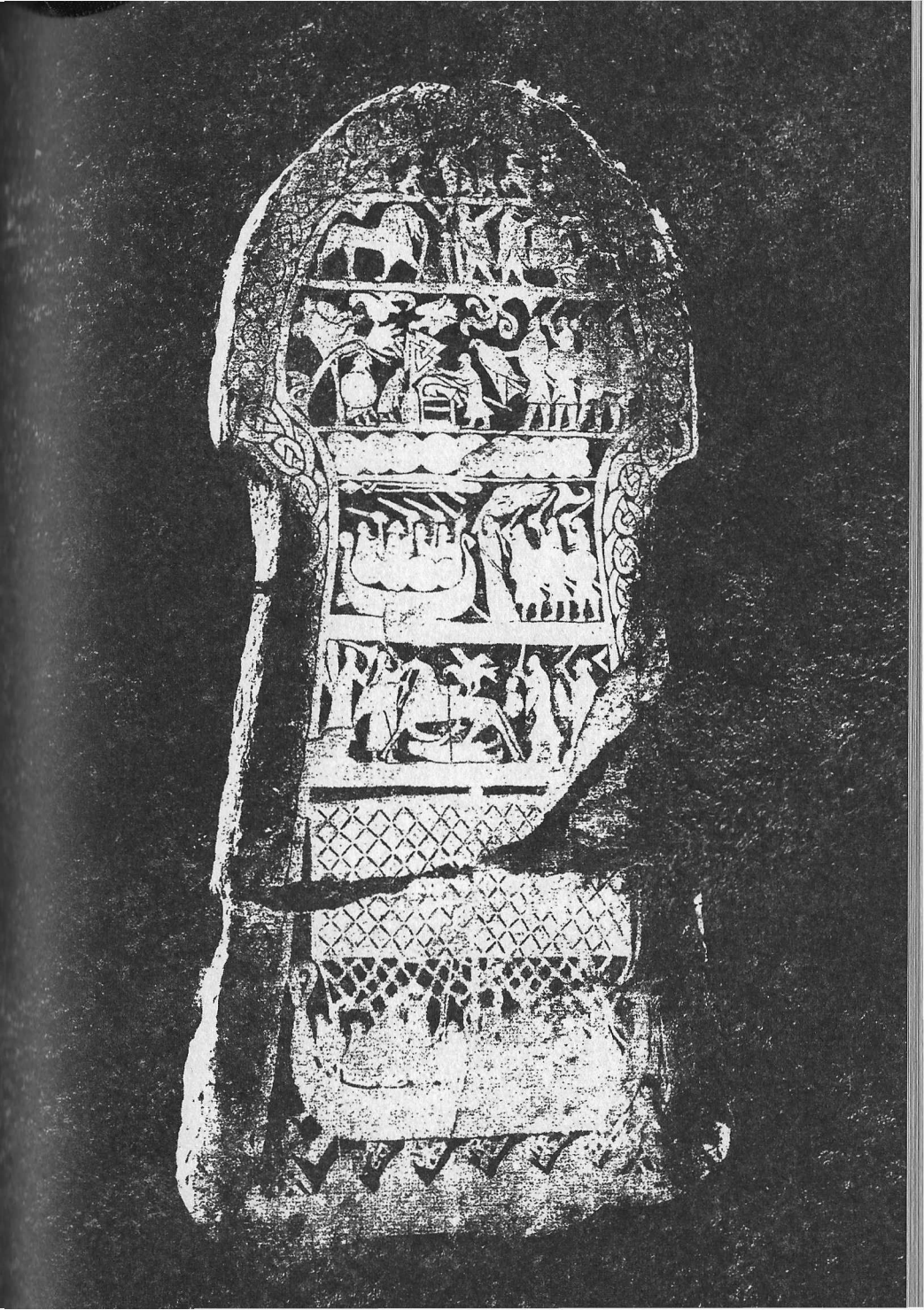

trainică și puternică după cum vei auzi acum. Când solul le aduse zeilor legătura, ei i-au mulțumit pentru sarcina îndeplinită. Atunci se duseră pe apa numită Ámsvartnir[1], pe ostrovul numit Lyngvi, și îl chemară pe lup să vină cu ei. Îi arătară legătura și îi cerură să o rupă, zicând că este întrucâtva mai trainică decât ar fi de așteptat judecând după grosime. Fiecare i-o dădea mai departe celuilalt și încerca să o rupă cu puterea mâinilor și nu se rupea, dar totuși spuneau că lupul poate să o rupă. Lupul răspunse: «Îmi pare că nu voi dobândi nici o faimă dacă voi rupe așa o panglică firavă, dacă însă este făcută cu șiretlic și iscusință, nicicând nu se va pune această legătură în jurul picioarelor mele». Zeii atunci îi ziseră că mai curând va rupe o panglică firavă, când mai înainte zdrobise lanțuri de fier, «și, dacă nu vei putea să o rupi, nu vei fi nici o primejdie pentru zei și te vom slobozi». Lupul spuse: «Dacă mă legați și nu mă pot dezlega, o să stați deoparte și o să aștept mult și bine până să primesc de la voi vreun ajutor. Nu primesc să fiu prins în această legătură. Dar mai bine decât să-mi puneți vitejia la îndoială, să își pună unul dintre voi mâna în gura mea drept chezășie că aceasta se va face cu bună credință».

Dar zeii se uitau cu toții unii la alții și se vedeau într-o fundătură, și nimeni nu primea să-și vâre mâna, până când Týr și-a întins mâna dreaptă și și-a pus-o în gura lupului. Dar când lupul dădu din picior, legătura se strânse mai tare și cu cât se zvârcolea mai tare, cu atât se strângea lațul mai mult. Atunci râseră cu toții, mai puțin Týr. El și-a pierdut mâna. Când zeii văzură că lupul era prins strașnic, luară funia care atârna de lanț (ea se numește Gelgja) și o trecură printr-un mare bolovan de piatră, care se numește Gjöll, după care înfipseră bolovanul în pământ. Luară apoi o mare stâncă și o înfipseră și mai mult în pământ (ea se numește Thviti) și o

1. „Odioasa Neagră"

folosiră drept piron de legat. Lupul își căsca fălcile fără măsură și se lupta înverșunat și încerca să-i muște. I-au înfipt în gură o anumită sabie. Mânerul îi atinge gingiile de jos, iar vârful pe cele de sus. Aceasta este «propteaua lui de gingii». Urlă înspăimântător și scuipatul îi curge din gură; acesta formează râul numit Ván[1]. Lupul va zăcea acolo până la Amurgul Zeilor".

Gangleri spuse: „Este groaznică familia ce Loki și-a prăsit-o și toți acești frați sunt de luat în seamă. Dar de ce zeii nu l-au omorât pe lup, dat fiind că se așteptau de la el numai la rele?" Cel Înalt răspunse: „Zeii își țineau cu atâta grijă locurile sfinte și locurile de scăpare, încât nu voiau să și le spurce cu sângele lupului, deși prorociile spun că el îi va aduce moartea lui Ódin".

Atunci vorbi Gangleri: „Care sunt zeițele?" Cel Înalt zise: „Cea 35
mai de seamă este Frigg. Ea are o locuință numită Fensalir, care este falnică. A doua este Sága. Ea trăiește în Sökkvabekk, care este o mare locuință. A treia este Eir. Ea este un vraci foarte bun. A patra este Gefjun. Ea este fecioară și servitoarele ei sunt toate cele care mor fecioare. A cincea este Fulla. Și ea este fecioară, umblă cu părul despletit și are o cunună de aur în jurul capului. Poartă sipetul lui Frigg și are grijă de încălțările ei și îi cunoaște tainele. Freyja e cea mai înaltă în cinstire, pe lângă Frigg. A fost măritată cu un bărbat pe nume Ód. Pe fiica lor o cheamă Hnoss. Aceasta este atât de frumoasă, încât tot ce este frumos și prețios se cheamă *hnossir*[2]. Ód pleca în lungi călătorii și Freyja rămânea acasă plângând, iar lacrimile ei sunt roșii ca aurul. Freyja are multe nume, iar pricina este că și-a luat felurite nume pe când călătorea printre popoare

1. „Nădejdea"
2. „odoare"

străine în căutarea lui Ód. O cheamă Mardöll și Hörn, Gefn, Sýr[1]. Al ei era Colierul Brisingilor. I se zice și Zâna *Vanir*-ilor. A șaptea zeiță este Sjöfn. Se îngrijește foarte mult să întoarcă mințile oamenilor spre dragoste, atât ale femeilor cât și ale bărbaților. De la ea se numește dorul *sjafni*. A opta e Lofn. Ea este atât de blândă și primitoare de rugăciuni, încât primește încuviințare de la Tatăl Tuturora sau de la Frigg pentru unirile dintre oameni, dintre bărbați și femei, chiar când mai înainte fuseseră oprite sau tăgăduite. De aceea, de la numele ei se numește *lof*[2], pentru că este mult *lofuð*[3] de oameni. A noua este Vár. Ea ascultă jurămintele oamenilor și învoielile la care femeile și bărbații cad unii cu alții. De aceea, aceste înțelegeri se numesc *várar*. Ea îi și pedepsește pe cei care le încalcă. A zecea este Vör: este înțeleaptă și iscoditoare, astfel că nimic nu poate fi ascuns de ea. Este o zicală că o femeie devine *vör*[4] de ceva atunci când află acel lucru. A unsprezecea este Syn: ea păzește ușile sălii și le închide pentru cei care nu trebuie să intre și este desemnată la judecăți apărătoare împotriva lucrurilor pe care dorește să le tăgăduiască. Astfel, este o zicală că este o *syn*[5] atunci când se spune nu. A douăsprezecea este Hlín: ei i se încredințează sarcina de a-i ocroti pe cei pe care Frigg dorește să-i ferească de vreo primejdie. De aceea, se zice că cineva care scapă găsește *hleinir*[6]. A treisprezecea este Snotra: ea este înțeleaptă și curtenitoare. De la numele ei i se spune unei femei sau unui bărbat chibzuit

1. „Scroafa". Atât Freyr cât și Freyja, zeități ale fertilității, sunt asociați în mitologia nordică cu porcii.
2. „încuviințare"
3. „lăudată"
4. „conștientă"
5. „tăgăduință"
6. „adăpost"

snotr.[1] A paisprezecea este Gná: pe ea o trimite Frigg prin felurite tărâmuri după treburile ei. Are acel cal care aleargă peste cer și peste mări și care se cheamă Hófvarpnir. S-a întâmplat odată când călărea să o vadă niște *Vanir* călătorind prin cer. Atunci unul dintre ei a zis:

Ce zboară acolo? Ce călătorește pe-acolo,
Trecând peste cer?

Ea a zis:

Nu zbor, deși călătoresc
Și trec peste cer
Călare pe Hófvarpnir, pe care Gardrofa i l-a născut
Lui Hamskerpir.

De la numele lui Gná se spune despre un lucru că *gnæfa*[2], dacă 36
se ridică deasupra. Printre zeițe sunt socotite și Sól și Bil, a căror obârșie a fost deja descrisă mai sus. Mai sunt și altele, a căror sarcină este să servească în Valhöll, să împartă băutura și să se îngrijească de veselă și căni. Ele sunt numite astfel în *Vorbele lui Grímnir*:

Hrist și Mist doresc să-mi aducă un corn,
Skeggjöld și Skögul,
Hild și Thrúd, Hlökk și Herfjötur,
Göll și Geirahöd,
Randgríd și Rádgrid și Reginleif.
Ele servesc bere Ostașilor fără Seamăn.

1. Informațiile pe care le oferă autorul despre zeițe par foarte șubrede. În mare parte s-ar părea că avem de-a face cu propriile sale speculații pornind doar de la nume.

2. „se înalță"

Acestea se numesc valkyrii. Ódin le trimite în fiecare bătălie. Ele împart moartea oamenilor și rânduiesc biruința. Gunn și Róta și cea mai tânără dintre Norne, pe numele ei Skuld, călăresc întotdeauna la bătălie să aleagă cine va fi omorât și să rânduiască luptele. Jörd, mama lui Thór, și Rind, mama lui Váli, sunt și ele socotite printre zeițe.

37 Era odată un om pe care îl chema Gymir, iar pe soția sa Aurboda. Ea era din neamul Căpcăunii Munților. Fiica lor este Gerd, cea mai frumoasă dintre toate femeile. S-a întâmplat într-o zi, când Freyr s-a așezat pe Hlidskjálf și privea prin toate tărâmurile, ca privind spre miazănoapte să vadă într-o anumită curte o casă mare și frumoasă. Spre această clădire mergea o femeie, iar când își ridică brațele și își deschise ușa, o lumină ieși din brațele ei strălucind peste cer și peste mări și toate tărâmurile se luminară de la ea. Dar pedeapsa dată lui pentru îndrăzneala de a se fi așezat în acel jilț sfânt a fost aceea că a plecat de acolo plin de mâhnire. Când a ajuns acasă nu a zis nimic, nu mai dormea, nici nu mai bea; nimeni nu îndrăznea să vorbească cu el. Atunci Njörd îl chemă pe Skírnir, slujitorul lui Freyr, și îi ceru să meargă la el și să încerce să îl facă să vorbească, să îl întrebe pe cine era atât de furios, încât nu mai vorbea cu nimeni. Skírnir spuse că se va duce, deși nu era din cale-afară de dornic, zicând că se aștepta la răspunsuri neplăcute din partea lui Freyr. Când ajunse la acesta, îl întrebă de ce era atât de mâhnit și nu vorbea cu nimeni. Atunci Freyr răspunse și zise că văzuse o femeie frumoasă și că din pricina ei era atât de plin de amar, încât nu va mai trăi mult dacă nu va reuși să o aibă. «Acum te vei duce și îi vei cere mâna în numele meu și o vei aduce aici, fie că tatăl ei încuviințează sau nu, iar eu o să te răsplătesc cum se cuvine pentru asta.» Skírnir a răspuns zicând că va pleca în solie, dar că Freyr trebuie să-i împrumute sabia. Această sabie

era atât de bună, încât lupta de una singură, dar Freyr nu s-a împiedicat de lipsa ei și i-a dat-o. Skírnir s-a dus apoi și i-a cerut mâna femeii în numele lui, primind de la ea făgăduința. Nouă nopți mai târziu ea urma să meargă la locul numit Barrey și să purceadă la a se căsători acolo cu Freyr. Dar când Skírnir i-a spus lui Freyr cum își îndeplinise sarcina, acesta a zis:

«Lungă e o noapte, lungă e și a doua,
Cum voi îndura chiar trei?
O lună adesea mi-a părut mai scurtă
Decât jumătate din acest ajun de nuntă».

Aceasta este pricina pentru care Freyr a fost neînarmat când s-a luptat cu Beli și l-a omorât cu coarnele unui cerb".

Atunci spuse Gangleri: „Este ciudat că o căpetenie precum Freyr și-a dăruit sabia neavând alta la fel de bună. Trebuie să fi fost o piedică îngrozitoare pentru el când s-a luptat cu cel numit Beli. Pe cinstea mea, îndrăznesc să spun că s-a căit pesemne de acest dar". Cel Înalt răspunse: „Nu a avut mare însemnătate atunci când s-a întâlnit cu Beli. Freyr ar fi putut să-l omoare cu mâinile goale. Va veni o vreme când Freyr va simți lipsa sabiei ca pe un neajuns mult mai însemnat, când fiii lui Múspell vor porni războiul".

Gangleri zise: „Tu spui că toți cei căzuți în lupte de la începu- 38
tul timpurilor au venit la Ódin, în Valhöll. Ce mâncare are să le ofere? Aș fi crezut că sunt o mulțime foarte mare". Cel Înalt răspunse: „E adevărat ce spui, este o mulțime foarte mare acolo, și și mai mulți urmează să sosească, totuși vor părea prea puțini atunci când va veni lupul. Dar nu vor fi niciodată atât de mulți în Valhöll, încât să nu le ajungă carnea acelui mistreț numit Sæhrímnir[1]. El este fript în fiecare zi și se re-

1. „Funinginosul Mării"

întregește în fiecare seară. Dar venind vorba de întrebarea aceasta pe care ai pus-o, mie îmi pare că puțini sunt pasămite aceia atât de înțelepți încât să poată să dea răspunsul cel bun la ea. Pe bucătar îl cheamă Andhrímnir[1], iar ceaunul se numește Eldhrímnir[2]. Astfel se spune aici:

Andhrímnir îl gătește pe Sæhrímnir
În Eldhrímnir, cea mai bună dintre cărnuri.
Dar puțini știu cu ce se hrănesc
Ostașii fără Seamăn".

Atunci spuse Gangleri: „Ódin se hrănește la fel ca Ostașii fără Seamăn?" Cel Înalt zise: „Mâncarea de pe masa lui o dă unor lupi ai săi, pe nume Geri și Freki. El nu are nevoie de hrană, vinul fiind pentru el și băutură și mâncare. Așa se spune aici:

Pe Geri și Freki îi hrănește Tatăl Oștilor slăvitul,
Obișnuit cu luptele,
Dar falnic în arme Ódin mereu
Doar cu vin trăiește.

Doi corbi sunt așezați pe umerii lui și îi șoptesc în ureche toate noutățile pe care le văd și le aud. Îi cheamă Hugin și Munin.[3] El îi trimite în zori să zboare peste toată lumea, și ei se întorc la vremea cinei. Așa se face că află despre multe întâmplări. De aici îi vine numele de Zeul Corbilor. Precum spune:

Hugin și Munin zboară în fiece zi
Peste puternicul Pământ.
Mă tem pentru Huginn că nu se va întoarce înapoi
Și totuși pentru Muninn chiar mai mult".

1. „Funinginosul Feței" („Față de Funingine")
2. „Funinginosul Focului"
3. „Gândul" și „Memoria"

Atunci Gangleri spuse: „Care le este Ostașilor fără Seamăn 39
băutura care să le ajungă tot atât cât mâncarea? Se bea apă acolo?" Cel Înalt zise atunci: „Mă mir de întrebarea pe care o pui, Tatăl Tuturora să-i poftească pe regi și pe nobili și pe alți oameni de seamă în casa sa și să le dea de băut apă. Și jur pe cinstea mea că mulți dintre cei care ajung în Valhöll ar socoti că și-au plătit apa foarte piperat dacă altă veselie nu s-ar găsi acolo, după ce au îndurat răni și dureri sfârșite cu moartea. Pot să-ți spun despre asta o altă poveste. Este o capră pe nume Heidrún care stă pe acoperișul lui Valhöll și mușcă frunzele din ramurile acelui copac al cărui nume este binecunoscut, se numește Lærad. Din ugerul caprei curge un mied cu care în fiecare zi se umple câte un cazan. Cazanul acesta e atât de mare, că toți Ostașii fără Seamăn beau din el pe săturate".

Atunci spuse Gangleri: „Capra aceea este strașnic de folositoare pentru ei. Și copacul din care se hrănește trebuie să fie nespus de bun". Cel Înalt zise atunci: „Este un lucru și mai însemnat, cu privire la cerbul Eikthyrnir, care stă pe acoperișul lui Valhöll și se hrănește din ramurile acestui copac. Din coarnele lui picură atât de mult, încât curge până în Hvergelmir și de acolo curg râurile ale căror nume sunt: Síd, Víd, Sœkin, Eikin, Svöl, Gunnthrá, Fjörm, Fimbulthul, Gípul, Göpul, Gömul, Geirvimul. Acestea curg pe la locuințele zeilor. Numele altor râuri sunt acestea: Thyn, Vín, Thöll, Höll, Grád, Gunnthráin, Nyt, Nöt, Nönn, Hrönn, Vína, Vegsvinn, Thjódnuma".

Gangleri atunci zise: „Ceea ce spui tu acum este o știință ui- 40
mitoare. Valhöll trebuie să fie o clădire uluitor de mare, pesemne că e adesea îmbulzeală mare la uși". Cel Înalt îi răspunse: „De ce nu întrebi câte uși sunt în Valhöll și cât de late sunt? Dacă vei auzi despre asta vei spune, dimpotrivă, că este uimitor dacă nu poate să intre și să iasă oricine vrea. Dar

adevărul este că Valhöll nu este mai îngrămădită când este plină decât atunci când se intră în ea. Poți să auzi aceasta aici, în *Grímnismál*:

Cinci sute de uși și încă patruzeci,
Atâtea cred că sunt în Valhöll.
Opt sute de ostași trec deodată printr-o ușă
Când merg la luptă cu lupul".

41 Gangleri zise: „Este mulțime mare de oameni în Valhöll. Pot să spun pe cinstea mea că Ódin este o mare căpetenie atunci când conduce în luptă o asemenea ceată. Dar ce petrecere mai au acolo Ostașii fără Seamăn când nu beau?" Cel Înalt spuse: „În fiecare zi, după ce s-au îmbrăcat, își pun zalele și ies în curte să se lupte între ei și tabără unii pe alții. Aceasta e joaca lor. Iar când se apropie ora cinei, călăresc înapoi până la Valhöll și se așază la băutură, după cum se spune aici:

Toți Ostașii fără Seamăn în curțile lui Ódin
În fiece zi se luptă între ei.
Morții și-i aleg, pleacă de la bătălie,
Se așază împreună împăcați.

Dar ce ai zis e adevărat: Ódin este foarte puternic. Sunt multe dovezi care arată aceasta. Astfel se spune aici, din gura zeilor înșiși:

Frasinul Yggdrasil este cel mai de seamă dintre arbori
Și Skídbladnir dintre corăbii,
Ódin dintre zei și Sleipnir dintre cai,
Bifröst dintre poduri,
Bragi dintre poeți, Hábrok dintre ulii,
Garm dintre câini".

42 Atunci Gangleri spuse: „Al cui este acel cal Sleipnir sau ce ar fi de spus despre acesta?" Hár spuse: „Nu știi ce îl deosebește

pe Sleipnir și nu cunoști obârșia lui, adică de unde se trage, dar vei vedea că merită să fie spusă. S-a întâmplat demult, la începuturile locuirii zeilor, când zeii întemeiaseră deja Cetatea de Mijloc și ridicaseră Valhöll, ca un oarecare meșter să meargă acolo și să le ofere să le clădească în trei anotimpuri o fortăreață atât de bună, încât să fie trainică și de încredere împotriva Căpcăunilor Munților și a Uriașilor de Chiciură, chiar dacă ar veni împotriva ei de jur împrejurul Cetății de Mijloc. Însă el ceru drept simbrie să o aibă pe Freyja și voia, de asemenea, să i se dea Soarele și Luna. Atunci zeii începură să vorbească între ei și să se sfătuiască și se încheie cu meșterul o învoială prin care el urma să primească tot ce ceruse dacă reușea să ridice fortăreața într-o singură iarnă, iar, dacă în prima zi de vară se găsea vreun colț din cetate neterminat, meșterul pierdea învoiala. De asemenea, el nu avea voie să primească ajutor la muncă de la nimeni. Când ei îi spuseră aceste cerințe, el le ceru să-i îngăduie să primească ajutor de la calul său, pe care îl chema Svadilfari; dar toate acestea se făcură prin sfatul lui Loki, care avea să și fie făcut vinovat de ele.

Meșterul începu să lucreze la cetate în prima zi de iarnă, iar nopțile cără piatră cu calul, și zeilor li se părea de mare mirare cum calul târa stânci atât de mari; iar muncile grele ale calului erau o dată și jumătate cât cele ale meșterului. Pentru înțelegerea lor s-a luat mărturie strașnică și s-au făcut multe jurăminte, pentru că uriașii nu se simțeau în siguranță să fie în preajma zeilor fără chezășii, dacă poate Thór ar fi venit acasă, dar el era atunci plecat pe drumul răsăritului să omoare troli. Dar pe măsura ce trecea iarna, zidurile creșteau și cetatea era deja atât de înaltă și puternică, încât nu putea fi cercetată cu privirea. Iar când mai erau trei zile până la începutul verii, lucrările la poarta cetății înaintaseră mult. Atunci zeii se așezară pe scaunele lor de judecată și căutară să

se sfătuiască și se întrebau unul pe altul cine venise cu sfatul ca Freyja să fie măritată în Țărâmul Uriașilor iar văzduhul și cerul să fie stricate atât de mult, încât Soarele și Luna să fie luate de acolo și date uriașilor; toți fură de acord că sfatul acesta trebuie să-l fi dat acela care sfătuiește la cele mai mari rele, Loki, fiul lui Laufey, și îl judecară vrednic de moarte năprasnică dacă nu venea cu o găselniță prin care meșterul să piardă învoiala și îl amenințară cu dușmănia lor. Pentru că era înfricoșat, el făcu jurăminte că o să se descurce în așa fel încât meșterul să piardă învoiala, orice ar fi trebuit să facă pentru a obține asta.

În aceeași seară, după ce meșterul ieși după pietriș cu armăsarul Svadilfari, o oarecare iapă țâșni din pădure spre armăsar și necheză pe lângă el. Când armăsarul înțelese ce fel de cal era acela, el începu să freamăte, își rupse sforile și sări spre iapă, dar aceasta scăpă în pădure, iar meșterul alergă după ei, fiindcă voia să-și ia armăsarul înapoi. Astfel, acești cai se hârjoniră prin pădure toată noaptea, și meșterul se opri din muncă în acea noapte, încât apoi, în zorii zilei, lucrarea nu sporise cum obișnuia să sporească înainte. Iar când meșterul văzu că lucrarea nu va fi împlinită, se lăsă cuprins de furia lui de uriaș. Dar zeii, când văzură și se încredințară că cel ce venise la ei era un Căpcăun al Munților, nu mai ținură seamă de jurăminte și îl chemară pe Thór, care tot atât de repede și veni și numaidecât ridică în aer ciocanul Mjöllnir. El îi plăti simbria de meșter, dar nu Soarele și Luna, ci îl opri să mai locuiască în Țărâmul Uriașilor și îi dădu prima lovitură, când țeasta i se sparse în bucățele, și îl aruncă în jos, sub Țărâmul Cețurilor. Însă Loki avusese parte de așa o joacă cu Svadilfari, încât ceva mai târziu născu un mânz; acesta era cenușiu și avea opt picioare și este cel mai bun cal printre zei ca și printre oameni. Astfel se spune în *Vedenia proorociței*:

Atunci Puterile toate merseră la scaunele de judecată,
Măriții zei de aceea anume mult se îngrijorară:
Cine văzduhul cu rele îl otrăvise
Și pe-a lui Ód tânără soție neamului de uriași o dăduse?

Jurămintele fură stricate, cuvânt dat, făgăduințe,
Vorbe puternice toate, ce între ei le așezaseră.
Singur Thór lupta acolo, de mânie el prea-plin,
Rareori stă liniștit când de aste lucruri află".

Gangleri atunci spuse: „Ce este de spus despre Skídbladnir, 43
dacă este cea mai bună dintre corăbii? Nu mai este nici o altă corabie la fel de mare?" Cel Înalt spuse: „Skídbladnir este cea mai bună corabie și e clădită cu cea mai mare iscusință, dar cea mai mare corabie este Naglfari, care aparține lui Múspell. Cei care au construit Skídbladnir și au dăruit-o lui Freyr erau niște gnomi, fiii lui Ivaldi. Este atât de mare, încât toți zeii pot urca pe punte cu arme și alte înzestrări de luptă și, oriîncotro ar trebui să plece, primește un vânt bun de cum i se înalță pânzele. Și este alcătuită din atât de multe părți și cu atât de mult meșteșug încât, atunci când nu are trebuință să meargă pe mare, poate fi împăturită ca o pânză și băgată în buzunar".

Atunci zise Gangleri: „Skídbladnir e o foarte bună corabie, 44
dar e nevoie de foarte multă vrăjitorie pentru a face așa ceva. Thór nu a nimerit niciodată într-o împrejurare în care să dea piept cu o putere atât de mare încât să se simtă copleșit, din pricină fie de tărie, fie de vrăjitorie?" Cel Înalt spuse: „Bănuiesc că sunt puțini aceia care pot spune despre asta, deși a simțit că a dat de greu în multe împrejurări. Dar chiar dacă s-a întâmplat ca vreun lucru să fie atât de puternic încât Thór să nu poată să-l dovedească, totuși nu e nevoie să vorbim despre asta, pentru că sunt multe dovezi care arată că Thór este cel mai puternic, ceea ce fiecare trebuie să creadă".

Gangleri atunci spuse: „Mie îmi pare că v-am întrebat ceva ce nici unul dintre voi nu poate să-mi spună". Atunci spuse Cel la fel de Înalt: „Am auzit vorbindu-se de niște întâmplări care ar fi adevărate, dar care nouă ni se par nevrednice de crezare. Bănuiesc că este unul, care șade nu departe de mine, care va putea să dea seamă despre ele și trebuie să fii încredințat că cel care nu a mințit până acum nu va minți acum pentru prima dată". Gangleri atunci zise: „Aici voi sta și voi asculta dezlegarea acestei încurcături, iar dacă nu se va dezlega, atunci voi vesti că v-am învins, nefiind în stare să spuneți ce v-am cerut". Atunci vorbi Al Treilea: „E limpede că e hotărât să cunoască această poveste, chiar dacă nouă nu ni se pare frumos s-o povestim. Dar va trebui să taci.

Începutul acestei povești este când Thór care Mână porni la drum în car cu țapii săi și cu zeul pe care îl cheamă Loki. Seara ajunseră la gospodăria unui țăran și se opriră să înnopteze acolo. În seara aceea, Thór puse mâna pe țapii săi și îi tăie. După aceasta, fură jupuiți și aruncați în ceaun. Când s-au fript, Thór și tovarășul său se așezară la masă. Thór îi pofti pe țăran, pe nevasta și pe copiii lui să împartă cina cu el. Pe fiul țăranului îl chema Thjalfi, iar pe fiica lui Roskva. Apoi Thór așeză pieile de țap de cealaltă parte a focului și spuse țăranului și familiei lui să arunce oasele pe piei. Thjálfi, fiul țăranului, apucă osul ciolanului, îl despică cu cuțitul și îl rupse pentru a ajunge la măduvă. Thór petrecu noaptea acolo și, în ceasul dinainte de ivirea zorilor, se sculă și se îmbrăcă, luă ciocanul Mjöllnir, îl ridică și sfinți pieile de capră. Atunci caprele se treziră la viață, dar una dintre ele șchiopăta la piciorul din spate.[1] Thór băgă de seamă și spuse că țăranul sau

1. Este de presupus că în acest pasaj este pusă în scenă, într-un decor mitologic, o jertfă din religia nordică păgână. Omul se înfruptă din carnea animalului, iar zeului îi revin oasele și pielea, dar prin consacrarea acestora animalul este considerat înviat în lumea zeilor.

cineva din gospodăria lui mânuise fără minte oasele țapului. Își dăduse seama că osul ciolanului fusese spart. Nu e nevoie să lungim povestea, oricine își poate închipui cât de înspăimântat trebuie să fi fost țăranul când l-a văzut pe Thór coborându-și sprâncenele peste ochi; cât despre ce se putea vedea din ochii înșiși, crezu că leșină doar la vederea lor. Thór își încleștă mâinile pe mânerul ciocanului încât degetele i se albiră, iar țăranul făcu după cum era de așteptat, la fel și toți din gospodăria lui: strigară cu însuflețire, cerșiră îndurare, voiră să-i dea tot ce aveau drept despăgubire. Când Thór le văzu spaima, mânia îl părăsi, se liniști și îi primi de la ei pentru împăcare pe copiii lor, Thjálfi și Röskva, care deveniră slujitorii lui și care de atunci încoace îl însoțesc.

Își lăsă țapii acolo și își începu călătoria spre Răsărit, către Tărâmurile Uriașilor și până la mare, după care ieși în larg pe marea cea adâncă. Când dădu de uscat, coborî pe țărm, împreună cu Loki, cu Thjálfi și cu Röskva. După ce merseră un pic, dădură de o pădure mare. Umblară toată ziua aceea până se întunecă. Thjálfi era omul cel mai iute de picior. El căra traista lui Thór, dar nu prea se găsea loc de popas. Când se întunecase, deja căutară un loc unde să petreacă noaptea și dădură peste o colibă foarte mare. La un capăt al ei era intrarea, care era cât toată lățimea clădirii. Aici își căutară fiecare culcușul. Dar la miezul nopții începu un mare cutremur, pământul se mișca cu ei scuturându-se și casa tremura. Atunci Thór se sculă, își chemă tovarășii și cercetară în jur, până găsiră o odaie mai mică pe partea dreaptă, la jumătatea clădirii, și intrară în ea. Thór se proțăpi în ușă, iar ceilalți erau mai înăuntru, în spatele lui, și le era frică, dar Thór ținea mânerul ciocanului și avea de gând să se apere. Apoi auziră un zgomot puternic și un huruit. Când se ivi zorile, Thór ieși și văzu un om întins un pic mai încolo în pădure, și nu era deloc

vreun pitic. Era adormit și sforăia puternic. Atunci își dădu seama Thór care fusese pricina zgomotului din timpul nopții. Se încinse cu brâul de putere și începu să-i crească tăria zeiască, dar, chiar în acea clipă, omul se trezi și se ridică numaidecât. Se spune că a fost singura oară când s-a temut Thór să lovească cu ciocanul, în schimb, îl întrebă cum îl cheamă. El răspunse că îl cheamă Skrýmir și spuse: «Dar nu am nevoie să te întreb pe tine cum te cheamă. Ești Thór al Zeilor. Dar nu cumva mi-ai luat mănușa?» Skrýmir întinse atunci mâna și își ridică mănușa. Thór atunci înțelese că aceasta era ceea ce el folosise pe timpul nopții drept colibă, iar odaia mică era degetul mare al mănușii. Skrýmir îl întrebă pe Thór dacă dorește să-i țină tovărășie, iar Thór primi. Skrýmir se duse să își desfacă tolba și se pregăti pentru masa de dimineață, iar Thór și cu tovarășii săi făcură la fel în alt loc. Apoi Skrýmir propuse ca ei să-și țină mâncarea la un loc, iar Thór primi. Așadar, Skrýmir legă toate merindele lor într-o traistă și și-o puse pe umăr. Ziua, când a mers, a luat-o înainte, făcând pași destul de mari. Iar seara le găsi un loc unde să înnopteze, sub un oarecare stejar mare. Skrýmir îi spuse lui Thór că vrea să se întindă să se culce, «dar voi luați tolba și vedeți-vă de cină».

Skrýmir se culcă apoi și sforăi tare. Thór apucă tolba și era pe cale să o dezlege, dar povestea spune, chiar de pare greu de crezut, că nu a putut să dezlege nici un nod și să desfacă nici o chingă, astfel încât să o facă mai puțin strânsă decât înainte. Iar când înțelese că această trudă nu o să-i fie de nici un folos, se mânie, apucă ciocanul Mjöllnir cu amândouă mâinile, merse până la locul unde Skrýmir dormea întins pe jos și îl lovi în cap. Skrýmir se trezi și întrebă dacă vreo frunză din lăstăriș îi căzuse în cap și dacă terminaseră de mâncat și erau gata de culcare. Thór spuse că erau pe cale să meargă la culcare. Merseră apoi sub un alt stejar. Să spun drept, nu puteau dormi de frică. Dar la miezul nopții, Thór auzi cum

Skrýmir sforăia și dormea adânc, încât răsuna pădurea. Atunci se ridică în picioare și merse la el, dădu cu ciocanul iute și tare și îl lovi cu putere în moalele capului. Simți tăișul ciocanului afundându-se în capul lui. În acea clipă Skrýmir se trezi și zise: «Acum ce s-a mai întâmplat? Mi-a căzut în cap vreo ghindă? Și tu ce faci, Thór?» Însă Thór se dădu repede înapoi și răspunse că de-abia se sculase, zicând că era miezul nopții și mai era vreme de dormit. Thór se hotărî apoi că Skrýmir nu-și va mai deschide vreodată ochii dacă va avea prilej să-l lovească a treia oară. Se întinse și aștepta acum să vadă dacă va adormi adânc. Cu puțin timp înainte de zori, își dădu seama că Skrýmir sigur dormea adânc, se sculă în picioare și alergă până la el, dădu cu ciocanul cu toată puterea și îl lovi în tâmpla cu care stătea în sus. Acum ciocanul se afundă până la mâner, dar Skrýmir se sculă în fund, își frecă tâmpla și zise: «Se poate oare să fie niște păsări care stau deasupra mea în copac? Când m-am trezit eram sigur că îmi căzuse în cap ceva murdărie din crengi. Ești treaz, Thór? Cred că e timpul să te scoli și să te îmbraci. De aici nu mai aveți mult de mers până la castelul numit Útgard (Cetatea din Afară). V-am auzit șoptind între voi că sunt un om de mărime deloc mică, dar, dacă intri în Útgard, veți găsi acolo oameni mai mari ca mine. Iar acum vă voi da un sfat bun: nu vă purtați cu îndrăzneală. Însoțitorii lui Útgarda Loki (Loki al Cetăților din Afară) nu vor îndura ușor cutezanța unor copilandri ca voi. De altfel, mai bine v-ați întoarce, aceasta cred că ar fi calea mai bună de urmat pentru voi. Însă dacă sunteți hotărâți să mergeți mai departe, luați calea Răsăritului, dar drumul meu acum se îndreaptă către Miazănoapte, spre munții aceia pe care ar trebui să-i puteți vedea». Skrýmir luă tolba, și-o puse în spate și plecă numaidecât de lângă ei, ducându-se în pădure, și nu este vreo mărturie că zeii ar fi nădăjduit în vreo revedere.

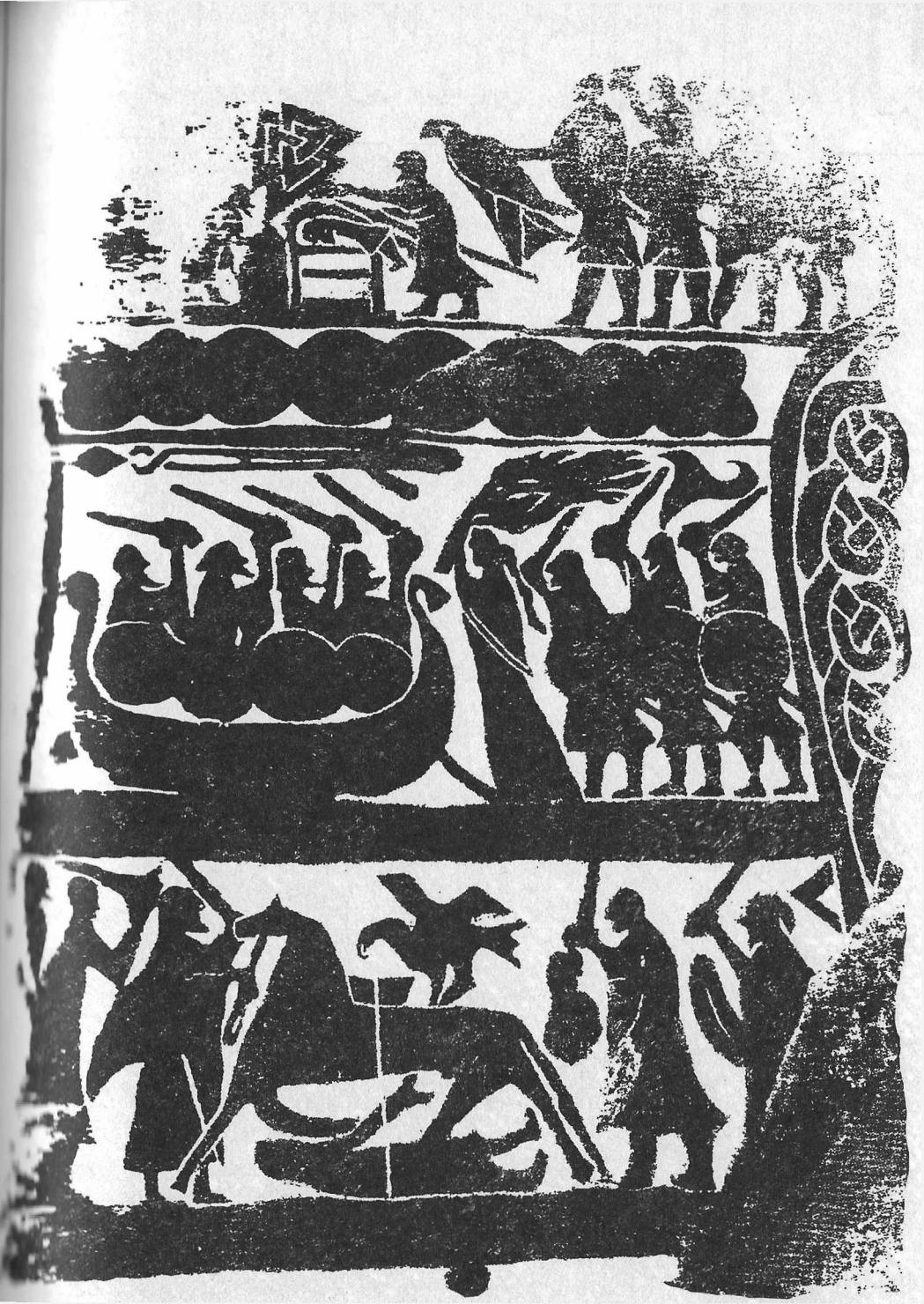

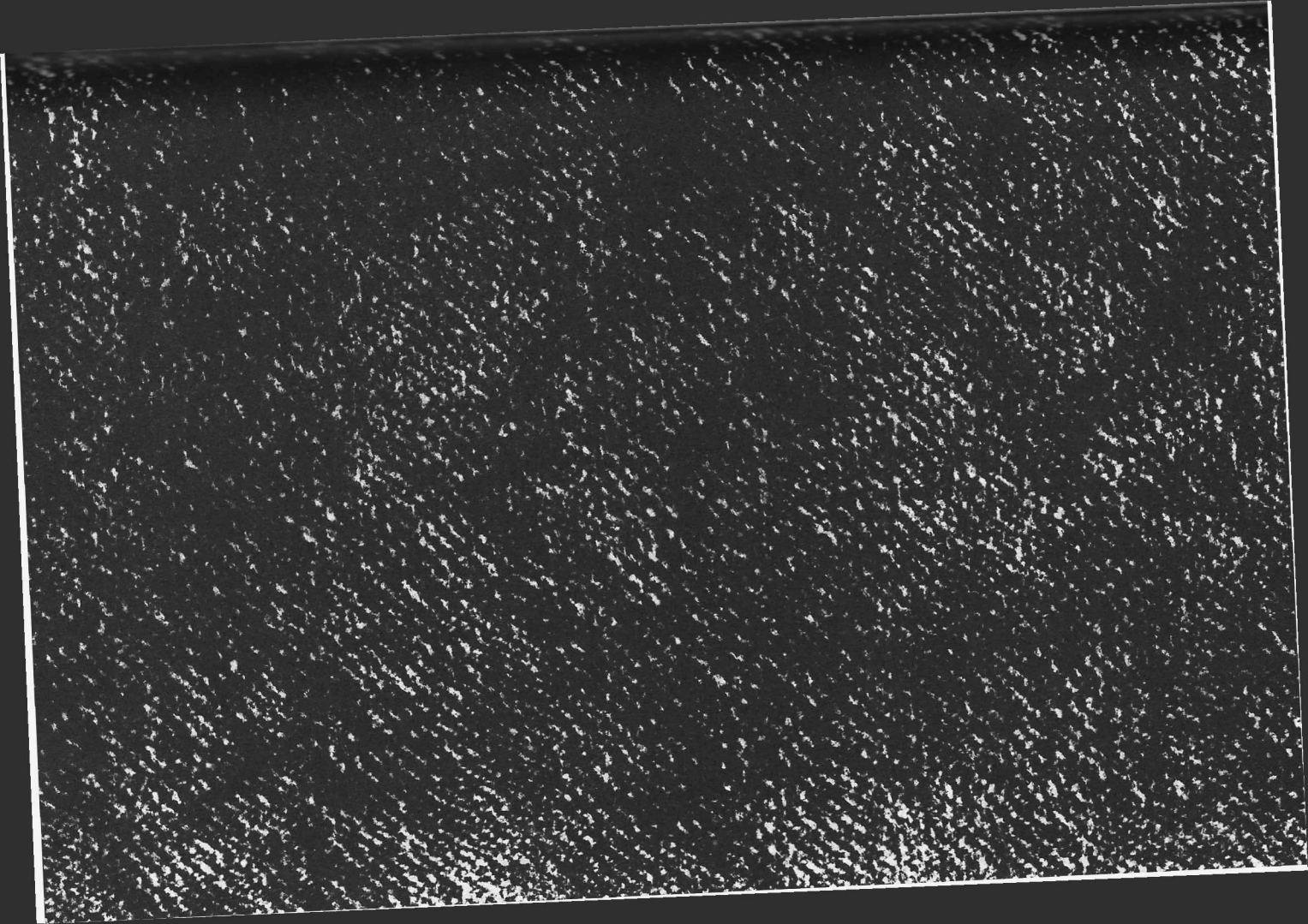

46 Thór o luă la drum mai departe cu tovarășii săi, mergând până la amiază. Atunci văzură un castel pe niște câmpii și trebuiră să-și îndoaie cefele îndărăt ca să-l poată vedea până sus. Se apropiară de castel și era o poartă la intrare, care era închisă. Thór se duse până la poartă și nu putu să o deschidă, dar, chinuindu-se să intre, se strecurară printre gratii și astfel pătrunseră înăuntru. Văzură o sală mare și merseră până acolo. Ușa era deschisă. Intrară și văzură înăuntru mulțime de oameni așezați pe două bănci, cei mai mulți destul de mari. Ajunseră apoi în fața regelui, Útgarda Loki, și îi vorbiră, dar el își întoarse privirea către ei încet, își dezveli dinții drept zâmbet și spuse: «Noutățile ajung greu la mari depărtări. Dar mă înșel dacă zic că băiețelul acesta este Thór care Mână? Pesemne că ești mai mare decât pari. Ce îndemânare ziceți voi că stăpâniți, tovarășilor? Nimeni nu poate sta aici cu noi dacă nu știe vreun meșteșug sau vreo iscusință mai bine decât cei mai mulți oameni». Atunci zise acela care stătea cel mai în spate dintre ei și pe care îl chema Loki: «Știu o îndemânare pe care nu m-aș feri să o încerc, anume că nu e nimeni aici care să-și poată înghiți mâncarea mai repede decât mine». Atunci îi răspunse Útgarda Loki: «Aceasta ar fi o îndemânare dacă ai putea-o înfăptui și vom încerca asemenea îndemânări». Strigă către bancă să iasă în mijloc cineva pe nume Logi să se întreacă cu Loki. Se aduse o tavă lungă și fu pusă în mijlocul sălii, după care fu umplută cu carne. Loki se așeză la un capăt și Logi la celălalt, și fiecare mânca cât de repede putea, întâlnindu-se la mijlocul tăvii. Până în clipa aceea Loki mâncase toată carnea de pe oase, dar Logi mâncase toată carnea cu tot cu oase și mâncase și tava, astfel încât tuturora li se părea acum că Loki pierduse întrecerea.

Útgarda Loki întrebă atunci ce lucruri putea înfăptui tânărul acela de acolo, iar Thjálfi spuse că se va întrece în alergare cu oricine va fi desemnat de Útgarda Loki. Acesta spuse

că era o faptă de luat în seamă și zise că trebuia să fie într-adevăr un foarte bun alergător pentru a o putea îndeplini și că îl va pune numaidecât la încercare. După aceea, Útgarda Loki se ridică și ieși, și era acolo un loc bun de alergat, pe pământ neted. Apoi, Útgarda Loki chemă la el un băiețel pe nume Hugi și îi ceru să se întreacă în alergare cu Thjálfi. Începură apoi prima alergare, iar Hugi era atât de în față, încât se întoarse înapoi și se întâlniră la punctul de sosire. Apoi, spuse Útgarda Loki: «Va trebui să te străduiești mai mult, Thjálfi, dacă vrei să câștigi întrecerea, deși este adevărat că până acum nu a venit nimeni aici care să îmi pară mai iute de picior decât ești tu». Începură apoi o nouă alergare, iar când Hugi ajunse la capăt și o luă înapoi, Thjálfi încă era în spate cât ai trage o dată bine cu săgeata. Apoi spuse Útgarda Loki: «Aș zice că Thjálfi a alergat bine, dar nu mai am nici o încredere în el că va câștiga întrecerea. Asta e de văzut acum, când aleargă a treia oară». Începură apoi o a treia alergare, iar când Hugi ajunse la capăt și se întoarse să o ia înapoi, Thjálfi nici nu ajunsese la jumătatea drumului. Atunci ziseră cu toții că întrecerea fusese hotărâtă.

Atunci Útgarda Loki îl întrebă pe Thór ce puteri ale sale dorea să le arate, dat fiind că lumea spunea așa povești grozave despre faptele lui de seamă. Thór spuse atunci că ar vrea să se întreacă cu cineva la băutură. Útgarda Loki consimți, merse înăuntrul sălii și își chemă paharnicul, cerându-i să aducă acel corn de pedeapsă din care obișnuiau să bea curtenii săi. Paharnicul veni apoi cu cornul și i-l înmână lui Thór. Atunci zise Útgarda Loki: «Despre acest corn se zice că se bea bine din el atunci când este golit dintr-o singură încercare, dar unii îl golesc din două încercări. Totuși nu e băutor atât de slab încât să nu-l poată goli din trei». Thór privi la corn și nu i se păru foarte mare, deși era destul de lung. Cum îi era foarte sete, începu să bea și lua înghițituri strașnice, socotind că nu

va trebui să aibă de-a face cu el a doua oară. Dar când rămase fără suflu și coborî cornul de la gură și vru să vadă cum înaintase cu băutul, i se păru că nu era aproape nici o deosebire între cât de sus era băutura în corn acum și cât fusese înainte. Útgarda Loki zise: «Aceasta a fost o bună înghițitură și nu peste măsură. Nu aș fi crezut dacă mi-ar fi spus cineva că Thór al Zeilor nu o să bea mai mult dintr-o încercare, dar știu totuși că vei vrea să sfârșești cu cornul la a doua încercare». Thór nu răspunse nimic, puse cornul la gură și socotea acum că o să bea mai mult, dar s-a luptat cu băutura atât cât l-a ținut suflul și tot găsi că vârful cornului nu urca atât cât el voia. Atunci luă cornul de la gură și privi înăuntru, i se păru însă că băutura scăzuse chiar mai puțin decât prima dată. Scăzuse doar îndeajuns încât cornul să poată fi lesne purtat fără a fi vărsat. Spuse atunci Útgarda Loki: «Ce se întâmplă, Thór? Oare nu păstrezi pentru o singură înghițitură mai mult decât ți se va părea ușor de înfruntat? Mie mi se pare că dacă ai de gând să golești cornul la a treia încercare, aceasta va fi și cea mai mare. Dar aici, printre noi, nu vei putea să fii socotit un mare om, cum spun zeii că ești, decât dacă vei da dovadă despre tine mai bine în alte întreceri decât îmi pare că vei face în aceasta». Atunci Thór se mânie, puse cornul la gură și bău cât de tare putu, luptându-se cu băutura cât putu el de mult. Iar când se uită în corn, văzu deosebirea cea mai mare de până atunci. Înmână înapoi cornul, nemaidorind să bea.

Atunci zise Útgarda Loki: «E limpede acum că puterea ta nu este atât de mare pe cât credeam noi. Nu vrei să încerci și alte jocuri? E limpede că din acesta nu îți iese nimic». Thór îi răspunse: «Aș putea să încerc și alte jocuri. Dar la mine acasă, cu zeii, aș fi fost uimit ca atâta băutură să fie văzută ca puțin lucru. La ce joc vrei acum să mă poftești?» Útgarda-Loki îi spuse: «Ce fac flăcăii de pe aici, deși poate pare fără însemnătate, este să îmi ridice pisica de la pământ. Dar nu aș fi știut

cum să-i aduc vorba despre asta lui Thór al Zeilor dacă nu aș fi văzut mai înainte că ești un om mult mai puțin de temut decât credeam». Apoi un fel de pisică cenușie se ivi în mijlocul sălii și era destul de mare. Thór se duse până la ea, o apucă pe dedesubt la jumătatea pântecelui și vru să o ridice. Dar pisica își arcui spatele tot cât își ridica Thór mâna, iar când el întinse mâna în sus cât putu el de mult, pisica doar ridică un singur picior, așa că Thór nu fu în stare să câștige această întrecere. Útgarda Loki spuse atunci: «Acest joc s-a desfășurat întocmai cum mă așteptam: pisica e cam mare, iar Thór e scund și mic pe lângă bărbații vajnici pe care îi avem aici». Thór răspunse: «Așa scund cum sunt, să vină acum orișicine și să se lupte cu mine ! Acum sunt mânios!» Útgarda Loki răspunse, privind băncile de jur împrejur: „Nu văd pe nimeni aici care să nu găsească înjositoare o luptă cu tine». Și adăugă: «Să vedem. Chemați-o pe bătrâna Elli, care mi-a fost dădacă, să se lupte Thór cu ea dacă îi place. Ea a doborât oameni care nu mi se păreau mai slabi decât Thór». Apoi intră în sală o bătrână gârbovită. Útgarda Loki îi spuse că trebuie să se ia la trântă cu Thór al Zeilor. Nu este mult de spus despre asta. Ce s-a întâmplat cu bătrâna aceasta este că ea stătea cu atât mai țeapănă cu cât Thór se chinuia mai tare în luptă. Apoi începu bătrâna să folosească fente și Thór nu a mai fost sigur pe picioarele lui, s-au smucit foarte tare și nu a durat mult până când Thór a căzut cu un genunchi la pământ. Útgarda Loki merse la ei, le spuse să oprească lupta și zise că Thór trebuia să nu mai provoace la luptă pe cineva de la curtea sa. Oricum era acum târziu în noapte. Útgarda Loki îl conduse pe Thór și pe tovarășii săi la locurile lor, iar ei petrecură noaptea acolo și fură bine găzduiți.

Dimineața, cum se crăpă de ziuă, Thór se sculă, la fel și tova- 47
rășii săi, se îmbrăcară și erau gata de plecare. Atunci veni

Útgarda Loki și întinse o masă pentru ei. Nu au lipsit veselia, mâncarea și băutura. După ce au mâncat, porniră la drum. Útgarda Loki ieși împreună cu ei și îi însoți afară din castel. La despărțire, vorbi cu Thór și îl întrebă cum i se păru că se desfășurase călătoria și dacă întâlnise vreun om mai puternic ca el. Thór răspunse zicând că nu se putea spune că nu pățise mare rușine de pe urma întâlnirii lor. «Eu știu că vei spune despre mine că sunt un om neînsemnat, și aceasta mă supără mult». Atunci spuse Útgarda Loki: «Acum îți voi spune adevărul, acum că ai ieșit din castel, iar, atât cât voi trăi și voi mai putea ocârmui, tu nu vei mai intra în el. Jur pe cinstea mea că nu ai fi intrat în el niciodată dacă aș fi știut de la început ce mare putere este în tine și cât de aproape urma să ne aduci de o mare năpastă. Dar eu ți-am pricinuit vedenii, mai întâi în pădure, când eu am venit la tine și te-am aflat. Iar când ai încercat să desfaci tolba, eu o legasem cu legătură de fier și nu ai descoperit pe unde trebuia desfăcută. Apoi m-ai lovit de trei ori cu ciocanul, prima lovitură a fost cea mai ușoară și totuși a fost atât de puternică, încât ar fi fost îndeajuns să mă omoare dacă ar fi nimerit ținta. Dar ai văzut lângă castelul meu un munte teșit și în el trei văi pătrate, una mai adâncă decât celelalte, acestea sunt urmele ciocanului tău. Am mutat muntele teșit în calea loviturilor tale, dar tu nu ai băgat de seamă. La fel a fost și cu jocurile în care v-ați întrecut cu oamenii mei. Primul a fost cel în care s-a întrecut Loki. Îi era foarte foame și a mâncat repede, dar cel numit Logi era foc sălbatic și a ars foarte repede atât tava, cât și carnea. Apoi, Thjálfi s-a întrecut în fugă cu cel numit Hugi – el era gândul meu, iar Thjálfi nu era de așteptat să poată ține piept iuțimii sale de picior. Iar când tu beai din corn și ți se părea că scade prea încet, atunci, pe cinstea mea că s-a petrecut o minune pe care nu o credeam cu putință: celălalt capăt al cornului era în mare, dar tu nu ai băgat de seamă, însă acum, când vei

ajunge la mare, vei putea vedea cât ai scăzut apa din mare bând din ea». Aceasta se numește acum mareea. Zise mai departe: «Nu mi s-a părut deloc mai puțin însemnat atunci când ai ridicat pisica. Să-ți spun drept, toată lumea s-a speriat când i-ai ridicat de la pământ unul dintre picioare. Căci pisica aceea nu era ce ți se părea ție că e, era Șarpele Cetății de Mijloc, care zace în mare împrejmuind toate tărâmurile și e îndeajuns de lung încât capul cu coada cuprind Pământul. Iar tu atât de mult ți-ai întins mâna în sus, încât puțin mai lipsea până la cer. O mare minune a fost și lupta, în care te-ai ținut tare atât de mult și nu ai căzut decât într-un genunchi pe un singur picior, luptându-te cu Elli. Căci nu a fost niciodată și nu va fi niciodată nimeni pe care să nu îl doboare bătrânețea dacă trăiește îndeajuns de mult încât să o cunoască. Adevărul ce trebuie să ți-l spun acum este că trebuie să ne despărțim și va fi mai bine pentru amândoi dacă nu vei mai veni din nou să mă întâlnești. Îmi voi apăra castelul și data viitoare cu aceleași înșelătorii sau cu altele, astfel încât nu vei căpăta vreo putere asupra mea». Când Thór auzi aceste vorbe, își înșfăcă ciocanul și-l ridică în văzduh, dar, când să dea cu el, Útgarda Loki nu mai era de găsit. Se întoarse apoi spre castel, cu gândul de a-l sfărâma. Tot ce văzu acolo fu o largă și frumoasă câmpie, dar nici urmă de castel. El se întoarse atunci și merse pe drumul său până ajunse înapoi în Thrúdvangar. Dar adevărul este că el s-a hotărât atunci să caute prilejul unei întâlniri cu Șarpele Cetății de Mijloc, cum mai târziu s-a și întâmplat. Acum socot că nu e nimeni care să-ți poată spune mai adevărat povestea acestei călătorii a lui Thór".[1]

1. Povestea foarte lungă, dar și foarte talentat scrisă, a lui Útgarda Loki servește la descrierea naturii puterii lui Thór și a rolului său în mitologia nordică. El este zeul forței fizice și al izbânzilor obținute prin ea, dar rămâne neputincios în fața magiei și a cunoașterii oculte.

48 Atunci spuse Gangleri: „Útgarda Loki este foarte puternic și folosește mult vicleșug și vrăjitorie. Se vede limpede că e foarte puternic pentru că avea oameni la curtea sa care erau foarte puternici. Dar Thór nu s-a răzbunat niciodată pentru aceasta?" Cel Înalt răspunse: „Nu e nici o taină, și nu doar printre învățați, că Thór s-a despăgubit pentru călătoria aceasta ce tocmai a fost povestită. Nu a stat mult timp acasă și a și pornit la drum, atât de grăbit, încât nu își luă cu el nici carul, nici țapii și nici vreun tovarăș. Străbătu Cetatea de Mijloc în chip de flăcău și ajunse la căderea nopții la locuința unui uriaș pe nume Hymir. Thór rămase acolo ca oaspete peste noapte. În zori, Hymir se sculă, se îmbrăcă și se pregăti să iasă cu barca pe mare la pescuit. Thór sări și el din pat și fu gata foarte repede, rugându-l pe Hymir să-l lase să vâslească împreună cu el pe mare. Hymir însă îi spuse că nu i-ar fi de vreun mare ajutor să îl aibă cu el, fiindcă era mic de statură și doar un flăcău. «Și dacă stau pe mare atât de mult și atât de departe în larg, cât sunt de obișnuit, îți va fi frig.» Dar Thór spuse că putea vâsli în larg liniștit, fiindcă nu era sigur că el va fi primul care să ceară să se întoarcă. Thór se înfuriase pe uriaș și era gata să lase ciocanul să îl lovească numaidecât, dar se hotărî să se stăpânească, fiindcă avea de gând să își încerce puterea altundeva. Îl întrebă pe Hymir ce aveau să folosească drept momeală, dar Hymir îi zise să își caute singur momeală. Atunci Thór se repezi până unde vedea că se află o cireadă de boi a lui Hymir. Îl luă pe cel mai mare dintre ei, numit Himinhrjód, îi tăie capul și merse cu el la țărmul mării. Hymir pornise deja pe mare. Thór se urcă în barcă, se așeză în chilă, luă două vâsle și începu să vâslească, iar lui Hymir i se părea vâslitul său destul de avântat. Acesta vâslea în față la proră și înaintau destul de repede. Atunci Hymir zise că ajunseseră la locul de pescuit unde stătea el de obicei și prindea calcan, dar Thór spuse că voia să vâslească

mult mai departe și mai merseră o bucată. Apoi, Hymir spuse că vâsliseră atât de departe, încât era periculos să meargă mai mult din cauza Șarpelui Cetății de Mijloc. Dar Thór spuse că o să mai vâslească un pic și așa și făcu, însă Hymir era foarte supărat. Când Thór își trase vâslele în barcă, el scoase un fir care era destul de puternic, și nici cârligul nu era mai mic sau mai puțin puternic. În acest cârlig, Thór agață capul de bou și îl aruncă peste bord, iar cârligul se duse la fund. Apoi, drept este să-ți spunem că Thór l-a păcălit pe Șarpele Cetății de Mijloc tot așa cum Útgarda Loki își bătuse joc de el când ridicase șarpele cu mâna.[1] Șarpele își căscă gura în jurul capului de bou și cârligul i se înfipse în cerul gurii. Iar când șarpele simți asta, el se smuci atât de tare, încât Thór trebui să apuce marginea bărcii cu amândoi pumnii. Atunci el se mânie și își adună puterea zeiască, împingând atât de tare în jos, încât ambele picioare străpunseră fundul bărcii și se frecară de fundul mării, după care îl ridică pe șarpe până la marginea bărcii. S-ar putea spune că nimeni nu știe ce înseamnă o priveliște înfiorătoare dacă nu a văzut cum și-a ațintit Thór privirea asupra șarpelui, care și el și-a pironit ochii asupra lui, scuipând otravă. Atunci se spune că uriașul Hymir se schimbă la față, se făcu palid și se înspăimântă văzându-l pe șarpe și cum apa mării intra și ieșea din barcă. Și chiar în clipa în care Thór înșfăcase ciocanul și îl ridica în aer, uriașul umblă după cuțitul de pescuit și tăie firul lui Thór pe marginea bărcii, iar șarpele se scufundă înapoi în mare. Iar Thór aruncă cu ciocanul după el și se spune că i-a rupt capul pe fundul mării. Dar eu socot că este drept să-ți spun că, dimpotrivă, Șarpele Cetății de Mijloc încă trăiește și zace în marea înconjurătoare.[2]

1. Este vorba despre momentul când Șarpele a apărut în castelul lui Útgarda Loki cu înfățișare de pisică.

2. Acest pasaj este unul dintre puținele în care autorul înregistrează versiuni contradictorii ale aceluiași mit.

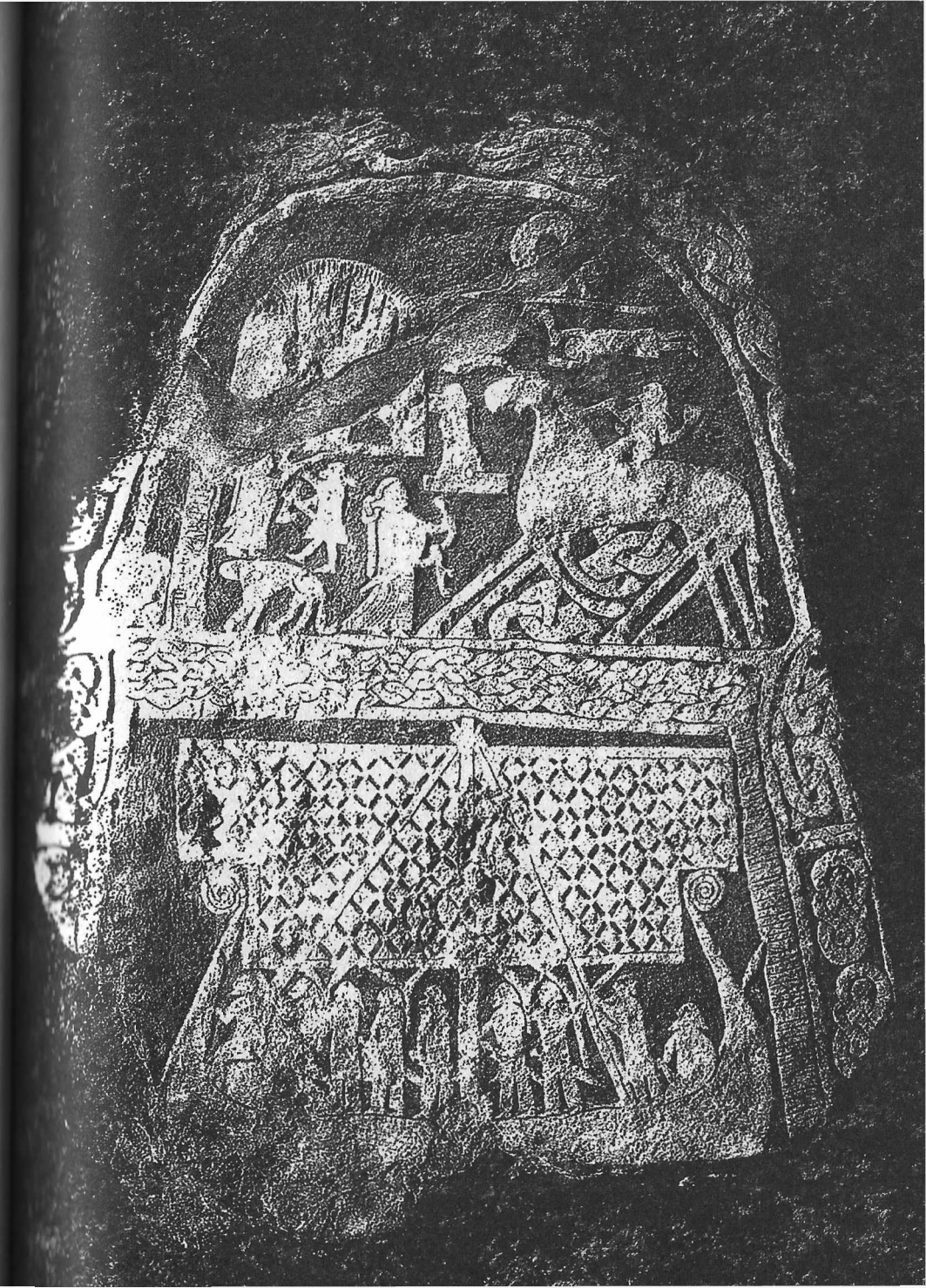

Dar Thór își flutură pumnul și îl lovi pe Hymir în ureche, încât acesta se rostogoli peste bord și i se putură vedea tălpile picioarelor. Iar Thór se înapoie la țărm".

49 Atunci spuse Gangleri: „Au avut loc întîmplări mai însemnate printre zei? Thór a săvârșit o foarte mare faptă de vitejie în această călătorie". Cel Înalt răspunse: „Trebuie spus despre acele întâmplări care le-ar fi părut zeilor mai însemnate. Și începutul acelei povești este acela că Baldr cel bun a visat vise mari și primejdioase pentru viața sa. Și când le povesti zeilor visele, ei ținură sfat și astfel se hotărî să se ceară chezășii de pace pentru Baldr de la toate felurile de primejdii, și Frigg obținu jurăminte ca să îl cruțe pe Baldr focul și apa, fierul și toate felurile de metale, pietrele, pământul, copacii, bolile, animalele, păsările, otrăvurile, șerpii. După ce aceasta s-a făcut și s-a întărit, a devenit petrecerea lui Baldr și a zeilor ca el să stea în picioare în adunare iar toți ceilalți să tragă în el sau unii să-l lovească cu armele sau să arunce cu pietre în el. Și orice i s-ar fi făcut, el era nevătămat și aceasta li se părea tuturor de mare faimă. Și când Loki Laufeyjarson văzu aceasta, lui nu-i plăcu faptul că Baldr era nevătămat. El merse la Fensalir, la Frigg, și luă înfățișarea unei femei. Atunci întrebă Frigg dacă femeia aceea știa cu ce se ocupau zeii în adunare. Ea spuse că toți trăgeau în Baldr și că el era nevătămat. Atunci spuse Frigg: «Armele și lemnul nu îi vor face nici un rău lui Baldr. Am primit jurăminte de la toate acelea». Atunci întrebă femeia: «Toate lucrurile au depus jurământ să îl cruțe pe Baldr?» Atunci răspunse Frigg: «Un lăstar de arbore crește la apus de Valhöll. Se numește vâsc. Mi s-a părut prea tânăr ca să-i cer un jurământ». Numaidecât după aceasta femeia dispăru. Și Loki luă vâscul și îl rupse și merse în adunare. Și Höd stătea în afara cercului de oameni, pentru că era orb. Atunci vorbi Loki cu el: «De ce nu tragi deloc în Baldr?»

«Pentru că nu văd unde este Baldr și, în al doilea rând, pentru că nu am armă». Atunci spuse Loki: «Fă totuși și tu asemenea celorlalți și cinstește-l pe Baldr precum ceilalți. Eu îți voi arăta unde stă. Trage în el cu bățul acesta». Höd luă vârful și trase în Baldr cu îndrumarea lui Loki. Săgeata trecu prin Baldr și el căzu mort la pământ, și aceasta a fost cea mai mare nenorocire săvârșită vreodată printre zei și oameni deopotrivă. După ce Baldr a căzut, pe toți zeii îi lăsară cuvintele, precum și mâinile pentru a-l ridica, și se uitau unii la alții și aveau toți un singur gând față de acela care săvârșise fapta. Dar nici unul nu putea să obțină răzbunare, atât de însemnat era locul ca sfințenie. Iar când zeii încercară să vorbească, ce se întâmplă mai întâi fu că izbucniră în plâns, astfel încât nu putea unul să-i spună altuia în cuvinte despre durerea sa. Însă pe Ódin îl apăsa și îl rănea cel mai rău aceasta, pentru că el înțelegea cel mai bine ce mare pierdere și lipsă însemna pentru zei moartea lui Baldr. Când zeii și-au venit în simțiri, vorbi Frigg și întrebă cine era printre zei acela care voia să-și câștige toată dragostea și nurii ei și ar fi vrut să călărească pe drumul spre Hel, să încerce, dacă putea, să-l găsească pe Baldr. Să-i ofere lui Hel asfel răscumpărare, dacă ea ar fi vrut să-l lase pe Baldr să călătorească acasă în Ásgard. Îl chemă Hermód cel îndrăzneț, băiatul lui Ódin, pe acela care a întreprins acea călătorie. Atunci Sleipnir, calul lui Ódin, fu luat și adus în față, și Hermód se urcă pe acel cal și plecă pe drum.

Zeii luară trupul lui Baldr și îl duseră până la mare. Corabia lui Baldr se numea Hringhorni, ea era cea mai mare dintre toate corăbiile. Zeii voiau să-i dea drumul la apă și să săvârșească pe ea prohodul arderii lui Baldr, dar corabia nu înainta deloc. Atunci se trimise în Tărâmurile Uriașilor după acea uriașă pe care o chema Hyrrokkin. Dar când veni călărind un lup cu vipere drept hățuri, ea sări de pe armăsar și Ódin

chemă patru *berserkir*-i[1] să îngrijească de el. Dar ei nu putură să-l țină decât omorându-l. Apoi merse Hyrrokkin la prora bărcii și o împinse înainte din prima mișcare, astfel încât ieși foc din șine și pământurile toate se cutremurară. Atunci Thór se înfurie și apucă ciocanul și urma să-i spargă capul, pînă când zeii toți se rugară să-i dea pace. Atunci fu dus trupul lui Baldr pe corabie pentru prohodire, și când soția sa, Nanna, fiica lui Nep, văzu aceasta, ea crăpă de durere și muri. A fost depusă pe rug și i s-a dat foc. Atunci Thór își dădu ajutorul și sfinți rugul cu Mjöllnir. Dar prin fața picioarelor sale alerga un gnom oarecare, pe care îl chema Lit. Thór îl lovi cu piciorul, îl împinse în foc și arse. Neamuri de multe feluri au fost de față la această ardere. Mai întâi trebuie spus despre Ódin că împreună cu el au călătorit Frigg și valkiriile și corbii săi. Iar Freyr a călătorit în car cu acel mistreț pe care îl cheamă Gullinbursti sau Slídrugtanni. Iar Heimdall a călărit calul acela pe care îl cheamă Gulltoppr și Freyja a călătorit cu pisicile sale. Acolo a venit și o mare mulțime de Uriași de Chiciură și Căpcăuni ai Munților. Ódin a depus pe rug acel inel de aur ce se numește Draupnir. Acesta avea însușirea că în fiecare a noua noapte picau din el opt inele de aur la fel de grele. Calul lui Baldr a fost dus pe rug cu tot harnașamentul.

Aceasta trebuie spus despre Hermód, că el a călărit timp de nouă nopți prin văi întunecate și adînci, astfel încât nu vedea deloc, mai înainte de a ajunge la râul Gjöll[2] și de a călări peste Gjallarbrú[3]. Acesta are tavanul din aur strălucitor. Módgud o cheamă pe acea fecioară care are în grijă podul. Ea îl

1. Războinici muritori semisălbatici consacrați lui Ódin. În literatura nordică medievală apar îndeobște ca personaje detestabile, din cauza turbării lor războinice sacre prin care se identificau cu fiarele pădurii.

2. „Urlătorul"

3. „Podul lui Gjöll" sau „Podul Urlătorului"

întrebă pe el de nume și de neam și îi spuse că în ziua de dinainte călăriseră pe pod cinci cete de oameni morți, «însă podul nu răsună mai puțin sub tine singur și nu ai culoarea oamenilor morți; de ce călărești aici, pe drumul spre Hel?» El răspunse: «Eu voi călări până la Hel pentru a-l căuta pe Baldr; ai văzut ceva legat de el pe drumul spre Hel?» Ea spuse că Baldr călărise peste Gjallarbrú «și drumul spre Hel se află în jos și spre nord». Atunci Hermód călări până ajunse la porțile lui Hel. Apoi se dădu jos de pe cal, îi strânse mai tare legăturile, se urcă pe el și îl împunse cu pintenii. Calul sări atât de puternic peste porți, încât nu trecu nicicum pe lângă ele. Apoi Hermód călări până la sală și se dădu jos de pe cal, intră în sală, îl văzu acolo pe Baldr, fratele său, stând la locul de onoare și Hermód stătu acolo peste noapte. Apoi, de dimineață, o imploră pe Hel ca Baldr să călărească acasă cu el și îi spuse ce mare plângere era printre zei. Hel spuse că se va încerca dacă Baldr era atât de iubit de toți «precum se spune; și dacă toate lucrurile din lume, vii și moarte, îl plâng, atunci el va călători înapoi la zei; dar va fi ținut în Hel dacă vreunul vorbește împotrivă sau nu vrea să plângă». Apoi Hermód se ridică și Baldr îl conduse afară din sală și luă inelul Draupnir și îl trimise lui Ódin ca amintire. Nanna îi trimise lui Frigg o țesătură și mai multe daruri, iar Fullei un inel de deget. Apoi, Hermód călări înapoi pe drumurile sale și ajunse în Ásgard și spuse toate cele întâmplate pe care el le văzuse și le auzise. Imediat după aceea, zeii trimiseră crainici în toată lumea să ceară ca Baldr să fie plâns afară din Hel. Și toate au făcut aceasta, oamenii și viețuitoarele, pământul și pietrele, copacii și toate metalele, astfel că vei fi văzut că aceste lucruri plâng atunci când vin din frig în căldură. Atunci când crainicii călătoreau spre casă și se achitaseră de misiunea lor, ei găsiră

o uriașă stând într-o peșteră oarecare. Ea se numea Thökk[1]. Îi cerură să-l plângă pe Baldr afară din Hel. Ea spuse:

Thökk va plânge cu lacrimi uscate
Prohodul lui Baldr;
Nu câștig de la fiul bătrânului nici viu, nici mort
Să rămână Hel cu ce are.

Însă oamenii cred că acolo ar fi fost Loki Laufeyjarson, care a săvârșit cel mai mult rău printre zei".[2]

50 Atunci zise Gangleri: „A fost o mare izbândă a lui Loki, mai întâi, când a pricinuit ca Baldr să fie omorât și apoi ca el să nu fie jelit înapoi în Hel. Dar a fost pedepsit în vreun fel pentru acestea?" Cel Înalt spuse: „A fost răsplătit în așa fel încât nu o să uite prea curând. Zeii fiind atât de mâniați pe el, după cum ar fi și de așteptat, a fugit și s-a ascuns într-un munte oarecare și a construit acolo o casă cu patru uși, astfel încât putea să vadă din casă în toate părțile. Dar pe timp de ziuă lua adesea înfățișare de somon și se ascundea într-un loc numit cascada Franangr. Se gândea ce fel de găselniță ar născoci zeii pentru a-l prinde în cascadă. Stând în casă luă un fir de in și îi legă noduri în chipul în care de atunci sunt năvoadele. În fața lui ardea un foc. Băgă de seamă atunci că zeii se apropiau de el, căci Ódin îl văzuse din Hlidskjálf. Numaidecât sări

1. „Mulțumesc"

2. Episodul morții lui Baldr marchează divorțul definitiv dintre zei și Loki. Ei încercaseră să-l adopte și să-l facă unul de-al lor, deși după tată era din neam de uriaș, dar originile sale sunt mai puternice decât bunăvoința zeilor. Deja nașterea progeniturii sale monstruoase demonstrează incompatibilitatea sa naturală cu neamul zeilor. Uciderea lui Baldr este rezultatul pedepsirii progeniturii lui Loki și reprezintă, în același timp, începutul sfârșitului lumii, fiind la originea Amurgului Zeilor (Ragnarök).

în sus și se aruncă în râu, azvârlind năvodul în foc. Când zeii ajunseră la casă, primul intră înăuntru cel mai înțelept dintre ei, pe numele său Kvasir. Acesta, când văzu în vatră cenușa așa cum arsese năvodul, înțelese că trebuia să fie o găselniță de prins pește și le spuse zeilor. Merseră apoi și își făcură un năvod întocmai ca cel făcut de Loki pe care îl văzuseră în cenușă. Când isprăviră cu năvodul, zeii merseră la râu și aruncară năvodul în cascadă. Thór îl ținea de un capăt și toți ceilalți zei țineau de celălalt capăt și trăgeau de năvod. Dar Loki se ținea în fața năvodului și se ascunse între două pietre. Traseră năvodul deasupra lui și își dădeau seama că era acolo ceva viu, așa că merseră din nou la cascadă, aruncară năvodul și îl îngreunară astfel încât nimic nu putea să se bage pe dedesubt. Loki se ținu în fața năvodului, iar când văzu că mai era foarte puțin până la mare, sări peste marginea năvodului și căzu înapoi în cascadă. De data asta zeii văzură încotro o luase, merseră înapoi la cascadă și se împărțiră în două cete, Thór înaintând prin mijlocul râului, și astfel se mișcau spre mare. Iar când Loki văzu că avea de ales una din două, era primejdie de moarte să intre în mare, dar la fel era și să sară din nou peste năvod, făcu aceasta din urmă, sări cât putu de repede peste marginea năvodului. Thór întinse mâna după el și îl apucă cu totul, dar el îi alunecă din mână și mâna rămase prinsă doar în jurul cozii. Aceasta este pricina pentru care somonul se subțiază spre coadă. Acum Loki fu prins fără oferte de pace și dus într-o peșteră oarecare. Luară apoi trei pietre mari și late, le proptiră pe muchie și dădură câte o gaură în fiecare dintre ele. Fură apoi aduși fiii lui Loki, Vali și Nari sau Narfi. Zeii îl prefăcură pe Vali într-un lup și el îl sfâșie în bucăți pe fratele său. Zeii îi luară atunci mațele și îl legară pe Loki cu ele pe cele trei pietre, una sub umeri, una sub șale și una sub spatele genunchilor, iar aceste legături se făcură de fier. Apoi Skadi luă un șarpe veninos și îl legă deasupra lui,

astfel încât otrava șarpelui să-i curgă pe față. Dar soția sa, Sigyn, stătea lângă el ținând o căldare sub picăturile de venin. Când căldarea era plină, ea se ducea și o golea de otravă, dar în acest timp veninul îi curgea lui Loki pe față. Atunci se smuci atât de tare, încât întregul pământ tremură. Aceasta este ceea ce tu numești cutremur. Acolo va zăcea legat până la Amurgul Zeilor"[1].

51 Gangleri zise atunci: „Ce întâmplări sunt de povestit despre Amurgul Zeilor? Nu am auzit vorbindu-se despre asta până acum". Cel Înalt spuse: „Multe și însemnate lucruri trebuie spuse despre aceasta. Mai întâi că va veni o iarnă numită Iarna Uriașă. Zăpada va sufla din toate părțile. Vor fi geruri cumplite și vânturi aspre. Soarele nu va mai fi de nici un folos. Vor fi trei asemenea ierni la un loc, fără vară între ele. Dar înainte de aceasta vor fi alte trei ierni în care vor fi mari bătălii în toată lumea. Atunci frații se vor omorî între ei din lăcomie și nimeni nu se va îndura de tatăl sau de fiul său, ucigând și pângărind rudenia. Astfel se spune în *Vedenia prorociței*:

Frații se vor bate și se vor ucide,
Verii își vor pângări rudenia.
Aspru e pentru viteji, multă preacurvie,
Vremea securii, vremea sabiei, scuturi despicate,
Vremea vântului, vremea lupului, până ce lumea cade.

Apoi se va întâmpla ceva ce va fi socotit foarte însemnat: lupul va înghiți Soarele, iar oamenii vor socoti asta o mare nenorocire. Apoi celălalt lup va înghiți Luna și el va pricinui mult rău. Stelele vor pieri de pe cer. Apoi o altă întâmplare va avea

1. Trebuie remarcat că Snorri folosește consecvent forma *ragna røkkr*, în timp ce în poemele vechi forma corectă pare să fie *ragna rök*, ce se traduce ca „Soarta Zeilor" sau „Judecarea Zeilor".

loc, întreg pământul și munții se vor cutremura atât de tare, încât copacii vor fi dezrădăcinați și munții vor cădea, iar toate cătușele și legăturile vor crăpa și se vor rupe. Atunci lupul Fenrir va fi slobod. Marea se va ridica și va năvăli peste uscat, fiindcă Șarpele Cetății de Mijloc va fi cuprins de o mânie de uriaș și se va îndrepta spre țărm. Se va întâmpla tot atunci că Naglfar va fi slobozită, corabia cu acest nume. Este făcută din unghiile morților și de aceea e bine să se poarte de grijă ca nimeni să nu moară cu unghiile netăiate, fiindcă atunci va adăuga mult la corabia Naglfar, pe care și zeii, și oamenii o vor isprăvită cât mai târziu. Naglfar va pluti pe această revărsare. Este un uriaș pe nume Hrym care va cârmi corabia. Lupul Fenrir va umbla cu fălcile căscate, iar falca lui de jos va fi pe pământ și cea de sus în cer. Le-ar căsca și mai mult dacă ar avea unde. Din ochii și din nările lui vor ieși flăcări arzând. Șarpele Cetății de Mijloc va scuipa atâta otravă, încât va mânji tot cerul și marea și va fi cu totul înfiorător, stând de partea lupului. În această zarvă cerul se va crăpa, și din el vor veni călare fiii lui Múspell. Surt va călări în fruntea lor și focul va arde atât în fața, cât și în spatele lui. Sabia lui va fi foarte bună, din ea strălucind o lumină mai puternică decât cea a Soarelui. Iar când vor trece pe Bifröst, acesta se va rupe, după cum s-a spus mai sus. Flăcăii lui Surt vor înainta până la un câmp numit Vígríd. Acolo vor sosi și lupul Fenrir, și Șarpele Cetății de Mijloc. Vor fi ajuns acolo și Loki, și Hrym și cu el toți Căpcăunii de Chiciură, dar cu Loki vor fi toți tovarășii din Hel. Fiii lui Múspell vor avea pe ei platoșe foarte strălucitoare. Câmpul Vígríd măsoară o sută de leghe pe orice parte.

Iar când aceste întâmplări vor avea loc, Heimdall se va ridica și va sufla semeț din Gjallarhorn[1] și îi va trezi pe toți zeii, care vor ține împreună sfat și adunare. Apoi Ódin va merge

1. „Cornul lui Gjöll" sau „Cornul Urlătorului"

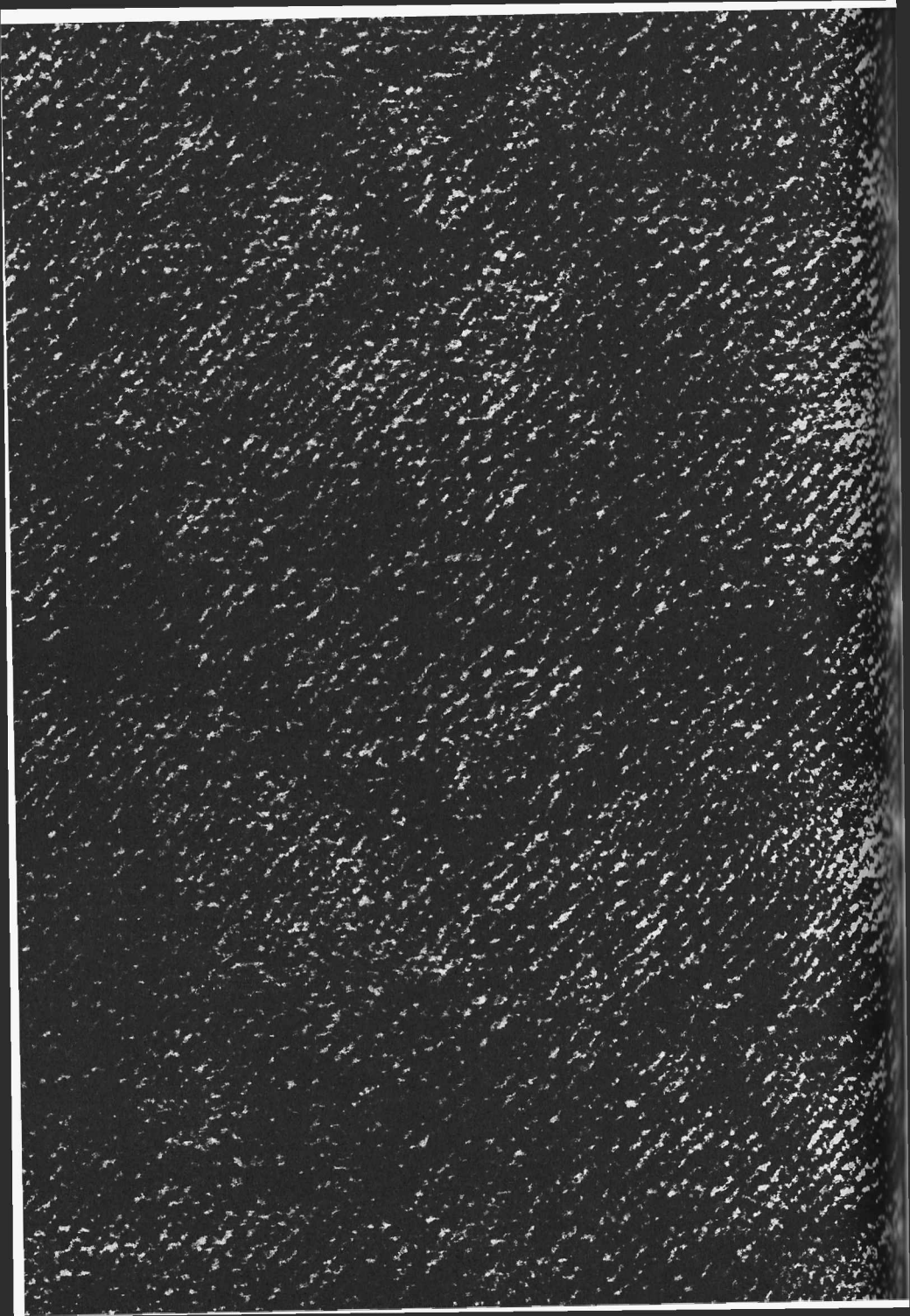

la fântâna lui Mímir și se va sfătui cu Mímir pentru sine și oamenii săi. Frasinul Yggdrasil va tremura și nimic nu va rămâne neînspăimântat în cer și pe pământ. Zeii vor îmbrăca armătura de război și la fel și toți Ostașii fără Seamăn și vor înainta spre câmpul de luptă. Ódin va călări în frunte cu coif de aur și o frumoasă cămașă de zale, dar și cu sulița sa numită Gungnir. Se va îndrepta spre lupul Fenrir, iar Thór va înainta și el la dreapta sa, dar nu va putea să-l ajute, pentru că va fi prins de lupta sa cu Șarpele Cetății de Mijloc. Freyr se va lupta cu Surt și va fi o încleștare nemiloasă până ce Freyr va cădea. Pricina morții sale va fi că nu va avea sabia sa cea bună, pe care i-a dat-o lui Skírnir. Se va fi slobozit și câinele Garm, care stă legat în fața peșterii Gnipahellir. El este cea mai mare dintre dihănii. Se va înfrunta cu Týr și fiecare îi va pricinui celuilalt moartea. Thór va omorî Șarpele Cetății de Mijloc, după care va călca înapoi cale de nouă pași. Atunci va cădea mort la pământ din pricina otrăvii pe care șarpele i-o va fi scuipat în față. Lupul îl va înghiți pe Ódin și va deveni astfel ucigașul lui. Îndată după aceea, va apărea Vídar, care va călca cu un picior pe falca de jos a lupului. Acest picior va fi într-o încălțare pentru care s-a adunat material de-a lungul tuturor veacurilor: sunt bucățile de piele pe care oamenii și le taie de la pantofi la vârf și la călcâi. De aceea oricine se îngrijește să îi ajute pe zei trebuie să arunce aceste șuvițe. Cu cealaltă mână, Vídar va apuca falca de sus a lupului și îi va rupe gura în două, și asta va fi pricina morții lupului. Loki va duce luptă împotriva lui Heimdall și își vor pricinui moartea unul altuia. După aceea, Surt va arunca cu foc peste pământ și va arde întreaga lume. Astfel se zice în *Vedenia proorociței*:

> Tare sună Heimdall, cornu-i ridicat,
> Ódin vorbește cu capul lui Mímir.
> Yggdrasil se scutură, frasinul ce stă,
> Bătrânul copac geme și uriașul e slobod [...]".

Apoi spuse Gangleri: „Ce se va întâmpla apoi, după ce cerul 52
și pământul și toată lumea vor fi arse și toți zeii și toți Ostașii
fără Seamăn și toată omenirea vor muri? Mai înainte ați zis
că fiecare om va trăi în vreo lume de-a pururi". Atunci zise Al
Treilea: „Vor fi atunci multe locuințe bune și multe locuințe
rele. Cel mai bun loc în care să te găsești atunci va fi Gimlé în
cer și va fi foarte bine în ceea ce privește băutura bună, pentru
cei care găsesc plăcere în ea, în sala numită Brimir. Aceasta
se află de asemenea în cer. O sală bună este și aceea care se
află în Munții Nidafjöll, clădită din aur roșu. Se numește
Sindri. În aceste săli vor trăi oamenii buni și curați. Pe Țăr-
murile Stârvurilor se află o sală mare și rea, ale cărei uși se
deschid către mizănoapte. Este împletită din spinări de șerpi
ca o casă din paiantă, iar capetele șerpilor sunt întoarse toate
înăuntru și scuipă otravă, astfel încât pe pereți se scurg șu-
voaie de otravă, pe care le străbat sperjurii și ucigașii. [...] Este
însă și mai rău în Hvergelmir:

Acolo Nídhögg chinuie trupurile morților".[1]

Gangleri zise atunci: „Vor mai fi zei în viață atunci? Și va mai 53
fi vreun pământ sau cer?" Cel Înalt zise: „Pământul va răsări
din mare și va fi verde și frumos și vor rodi ogoare ce nu au
fost semănate. Vídar și Váli vor fi în viață, nevătămați de apa
mării și de focul lui Surt, și vor trăi pe Câmpul lui Idi, unde
va fi fost înainte Ásgard. Iar apoi vor sosi fiii lui Thór, Módi
și Magni, aducând cu ei ciocanul Mjöllnir. Apoi Baldr și Höd
vor sosi din Hel.[2] Apoi, se vor așeza cu toții laolaltă și vor
vorbi și își vor aminti tainele lor, povestind lucrurile care se

1. Acest pasaj pare puternic influențat de concepția creștină privind viața de apoi.

2. De remarcat că, după distrugerea lumii vechi, se naște o nouă lume în care domnesc zeii din generația tânără, în timp ce părinții lor au pierit în conflagrație.

vor fi întâmplat în vremurile trecute, precum Șarpele Cetății de Mijloc și lupul Fenrir. Vor găsi apoi în iarbă piesele de joc aurite ce au fost ale zeilor. [...] Iar într-un loc numit Codrul lui Hoddmímir vor fi stat ascunși doi oameni în timpul focului lui Surt, Líf[1] și Lífthrasir[2]. Vor fi avut de mâncare roua dimineții. Din acești oameni vor coborî urmași atât de mulți, încât întreaga lume va fi din nou locuită. [...] Și asta ți se va părea uimitor, anume că Sól („Soarele") va naște o fiică cu nimic mai puțin frumoasă decât ea, care va urma pe drumul mamei sale, după cum se spune aici:

Alfrödul va naște o anume fiică
Înainte s-o prindă Fenrir.
Tânăra va merge, după ce mor Puterile,
Pe drumul mamei sale.

Iar acum, dacă mai ai întrebări de pus despre viitor, nu știu unde vei găsi răspunsuri, căci nu am auzit pe nimeni să povestească mersul vremurilor mai departe în timp. Și fie ca ce ai primit să-ți folosească".

54 Gangleri auzi apoi zgomote puternice din toate părțile și privi într-o parte. Iar când se uită mai bine de jur împrejur, descoperi că se afla în câmp deschis și nu mai vedea nici o sală și nici un castel.[3] Apoi plecă pe drumul său și se întoarse în regatul său și povesti întâmplările pe care le văzuse sau pe care le auzise. Iar de la el, aceste povestiri au fost spuse mai departe din om în om.

1. „Viață"
2. „Luptătorul Vieții"
3. Dispariția castelului este construită după același model ca dispariția castelului lui Útgarda Loki. Faptul că acest castel se dovedește a fi o nălucire sugerează că și poveștile spuse în el, așadar, mitologia nordică, reprezintă cel puțin o distorsionare a realității.

Însă *Æsir*-ii se așezară laolaltă să vorbească și se sfătuiră între ei și își amintiră toate aceste povești pe care i le istorisiseră, dând aceleași nume pomenite mai sus oamenilor și locurilor de acolo, astfel încât, după ce va fi trecut o vreme îndelungată, oamenii să nu aibă îndoieli că erau unii și aceiași, zeii aceia despre care se vor fi istorisit poveștile și cei cărora li se dăduseră acum aceleași nume. Așa că s-a dat cuiva numele de Thór, iar acesta înseamnă vechiul Thór al Zeilor, adică Thór care Mână. Pe seama lui se pun acele mari fapte săvârșite de Hector în Troia. Și se crede că turcii ar fi spus povești despre Ulise și că l-ar fi numit Loki, fiindcă erau cei mai mari dușmani ai săi.[1]

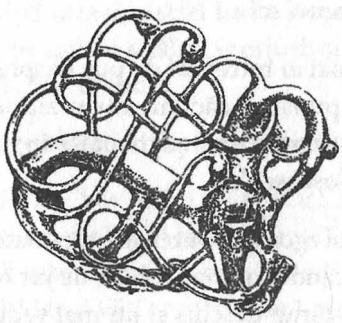

1. Acest ultim pasaj din *Păcălirea lui Gylfi* sporește mult confuzia din povestirea-cadru. Nu mai este clar dacă acei *Æsir*-i venerați în religia nordică trebuie identificați cu interlocutorii lui Gylfi sau cu personajele povestirii lor. Mai mult, distorsiunea care stă la baza mitologiei nordice este acum prezentată ca un rezultat intenționat, deci minciună. Este posibil ca pasajul să fie mai târziu decât restul lucrării și să nu fie scris de Snorri Sturluson, dacă luăm în considerare unele contradicții față de *Prolog*, de ex. identificarea lui Thór cu Hector, nu cu Tror.

Discursul despre poezie

Era un om pe nume Ægir sau Hlér. El trăia pe o insulă care astăzi se numește Hlésey[1] și era foarte iscusit în vrăjitorie. El porni în călătorie spre Ásgard, iar zeii îl văzură dinainte că se apropie, îl primiră cum se cuvine, deși multe lucruri erau făcute să înșele privirea. Seara, când ei urmau să înceapă să bea, Ódin porunci să se aducă săbii în încăpere și erau atât de strălucitoare, încât ieșea lumină din ele și nu a mai fost adusă nici o altă lumină cât timp au stat să bea. Apoi zeii merseră la ospăț și cei doisprezece zei care erau judecători își luară locurile în jilțuri, iar numele lor sunt după cum urmează: Thór, Njörd, Freyr, Týr, Heimdall, Bragi, Vídar, Váli, Ull, Hœnir, Forseti și Loki. La fel și zeițele, Frigg, Freyja, Gefjun, Idunn, Gerd, Sigyn, Fulla, Nanna. Ce era acolo i se părea lui Ægir că arată măreț. Îmbrăcămintea de lemn a pereților era împodobită cu frumoase scuturi. Era acolo și mied tare, din care se bău foarte mult. Cel care stătea lângă Ægir era Bragi și ei se întreceau la băut și stăteau de vorbă. Bragi îi povesti lui Ægir multe întâmplări în care zeii fuseseră amestecați.

Își începu istorisirea cu trei zei, Ódin, Loki și Hœnir, care plecară de acasă și străbătură munții și pustietățile, dar le era

1. „Insula lui Hlér". Insula daneză numită astăzi Læsø și aflată în Golful Kattegat din Marea Nordului.

greu să găsească mâncare. Iar când coborâră într-o anumită vale, văzură o cireadă de boi, prinseră unul și îl puseră să îl rotească la proțap. Când socotiră că trebuie să fie deja fript, isprăviră cu proțapul și văzură că nu e fript. A doua oară când opriră proțapul, după ce trecuse ceva vreme, tot nu era fript. Atunci vorbiră între ei despre ce ar putea pricinui acest lucru. Auziră atunci pe cineva vorbind deasupra lor în stejar, zicând că el, care stătea acolo, stăpânea proțapul ce nu frigea. Se uitară în sus și cel care stătea acolo era un vultur și nu era deloc mic. Vulturul zise: „Dacă îmi dăruiți partea mea din boul acela, proțapul o să frigă". Ei consimțiră. El se coborî din copac, se așeză pe proțap și puse deoparte numaidecât prima pulpă a boului și ambii umeri. Atunci Loki se mânie, puse mâna pe o prăjină lungă și o învârti cu toată puterea, dând cu ea spre trupul vulturului. Acesta se feri de lovitură și zbură de acolo. Atunci prăjina se lipi de trupul vulturului și mâinile lui Loki de celălalt capăt al ei. Vulturul zbura la înălțimea la care picioarele lui Loki se loveau de pietre și de grohotiș și de copaci, în timp ce brațele i se părea că o să-i fie smulse din umeri. Țipa și se ruga deznădăjduit de vultur să îi dea pace. Acesta însă spuse că Loki nu va fi niciodată slobod decât dacă jură să o aducă pe Idunn afară din Ásgard cu merele ei cu tot, ceea ce Loki primi. Atunci fu slobozit și se întoarse la tovarășii săi. Nu se mai spun întâmplări însemnate despre călătoria lor până la întoarcerea acasă. Însă la vremea știută, Loki o ademeni pe Idunn afară din Ásgard, într-o pădure anume, spunându-i că găsise niște mere pe care le va găsi demne de cules, dar că trebuia să-și aducă merele cu ea pentru a le asemui cu acestea. Atunci uriașul Thjazi sosi în haina sa de vultur, o înhăță pe Idunn și zbură cu ea de acolo la căminul său din Thrymheim.

Zeii erau greu loviți de pierderea lui Idunn și curând începură să încărunțească și să îmbătrânească. Atunci ținură ei

sfat și se întrebară unii pe alții care era ultimul lucru cunoscut despre Idunn, iar ultimul lucru era că fusese văzută împreună cu Loki ieșind afară din Ásgard. Atunci Loki fu prins și adus în adunare, unde fu amenințat cu moartea sau cu cazne grele. Înspăimântat, el spuse că se va duce în Tărâmurile Uriașilor să o caute pe Idunn, dacă Freyja îi va împrumuta haina ei de șoim. Când primi haina de șoim, el zbură spre miazănoapte până în Tărâmurile Uriașilor, unde într-o zi ajunse la căminul uriașului Thjazi. Acesta ieșise cu barca pe mare, iar Idunn era singură acasă. Loki o prefăcu într-o nucă și o apucă în ghearele sale, după care zbură de acolo cât putu el de repede. Când Thjazi sosi acasă și văzu că Idunn nu era acolo, el își luă înfățișarea de vultur și zbură după Loki, pricinuind cu zborul său o vijelie. Când zeii văzură șoimul zburând cu nuca în gheare și încotro zbura vulturul, ei ieșiră și merseră până sub zidurile Ásgard-ului, ducând acolo mormane de șindrilă. Când șoimul zbură peste zidul cetății, el se lăsă jos numaidecât, lângă zid. Atunci zeii dădură foc la șindrilă, iar vulturul, după ce îl pierdu pe șoim, nu mai putea să se oprească. Penele sale luară foc și zborul său se sfârși. Zeii erau în apropiere și îl uciseră pe uriașul Thjazi între Porțile Zeiești, iar acest omor este cu adevărat vestit.

Însă Skadi, fiica uriașului Thjazi, luă un coif și o cămașă de zale împreună cu toate armele de război și merse la Ásgard să își răzbune tatăl. Zeii îi oferiră însă împăcare și despăgubire, primul lucru fiind acela că urma să își aleagă un soț dintre zei, dar să îl aleagă după picioare, fără să vadă nimic altceva din el. Ea văzu niște picioare ale cuiva care erau din cale-afară de frumoase și zise: „Pe acesta îl aleg. Prea multă urâțenie la Baldr nu poate să fie". Dar, de fapt, era Njörd de la Nóatún. Mai făcea parte din învoiala ei cu zeii și ca ei să facă ceva ce ea nu îi credea în stare să facă, anume să o facă să râdă. Asta o făcu Loki după cum urmează. Legă o funie de

barba unei capre oarecare și capătul celălalt de testiculele sale, și se trăgeau unul pe altul înainte și înapoi și amândoi schelălăiau tare. Apoi Loki se lăsă să cadă în poala lui Skadi, care râse. Atunci îșI împliniră zeii învoiala față de ea. Se mai zice că Ódin, drept despăgubire pentru ea, făcu aceasta: luă ochii lui Thjazi și îi aruncă pe cer, făcând din ei două stele.

Atunci vorbi Ægir: „Thjazi pare să fi fost foarte puternic, din ce neam se trăgea?" Bragi răspunse: „Pe tatăl său îl chema Ölvaldi, și când îți voi spune despre el ți se va părea ceva deosebit. Era foarte bogat în aur și când muri și fiii săi trebuiră să-și împartă moștenirea, ei măsurară aurul când îl împărțiră, luând fiecare din el în gură, toți la fel de mult. Thjazi era unul dintre ei, al doilea era Idi, iar al treilea Gang. Iar noi astăzi avem printre noi zicala aceasta, anume că numim aurul «vorbirea» acestor uriași și o ascundem în limbă tainică sau în poezie numind-o «vorba» sau «cuvintele» sau «spusa» acestor uriași". Atunci vorbi Ægir: „Acesta mi se pare un mijloc bun de a-l ascunde, în limbă tainică".

Și tot el zise mai departe: „Cum s-a născut acest meșteșug pe care tu îl numești poezie?" Bragi răspunse: „Obârșia ei este în cearta zeilor[1] cu poporul numit al *Vanir*-ilor. Ei statorniciră o întâlnire de împăcare și căzură la pace, în felul următor, anume că merseră și unii și alții la un cazan și scuipară în el. Însă la despărțire, zeii luară acest semn de împăcare și hotărâră să nu îl lase să se irosească, așa că din el plămădiră un om. Numele lui era Kvasir și era atât de înțelept, încât nimeni nu putea să-i pună întrebări la care el să nu cunoască răspunsul. Călători prin lume în lung și în lat învățând și predându-le oamenilor cunoașterea sa. Când se opri ca oaspete la niște gnomi, Fjalar și Galar, ei îl poftiră la o vorbă de taină cu ei și îl omorâră. Îi scurseră sângele în două cazane și o oală, care

1. *Æsir*

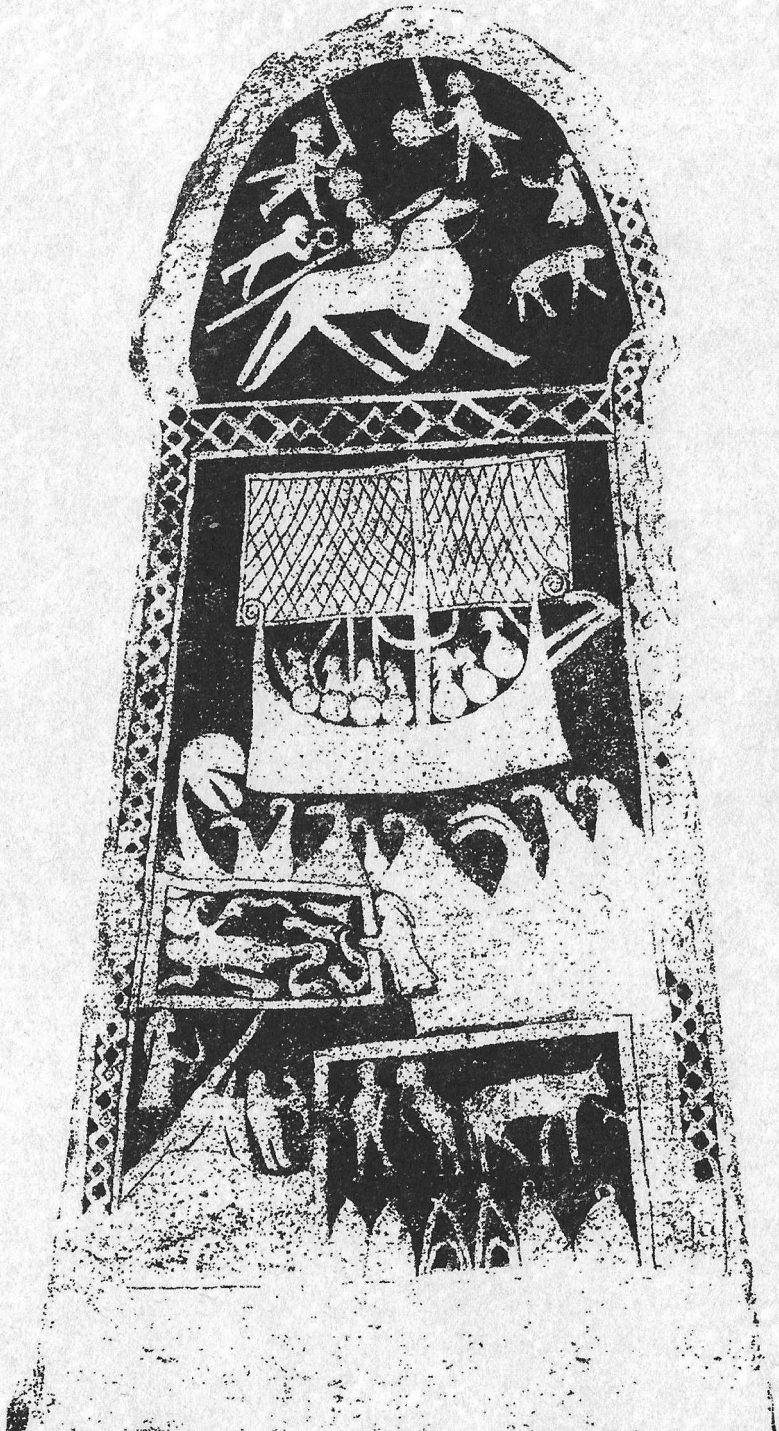

se numea Ódrörir, iar cazanele se numeau Són și Bodn. Amestecară sângele cu miere și, astfel, se prefăcu acesta în miedul care face din oricine bea din el un poet sau un învățat. Gnomii le spuseră zeilor că acel Kvasir murise înăbușit de deșteptăciune, fiindcă nu se mai găsea nimeni acolo îndeajuns de învățat încât să poată măcar să-i pună întrebări.

Mai apoi, acești gnomi poftiră pe un uriaș numit Gilling să stea cu ei, împreună cu soția lui. Apoi, gnomii îl poftiră pe Gilling să iasă cu ei pe mare într-o barcă. Dar cum vâsleau ei pe lângă țărm, barca nimeri peste o stâncă de sub apă și se răsturnă. Gilling nu putea să înoate și se înecă, dar gnomii îndreptară barca și vâsliră până la țărm. Îi spuseră soției lui ce se întâmplase, iar ea fu foarte îndurerată și începu să bocească tare. Atunci Fjalar o întrebă dacă ar fi vreo mângâiere pentru ea să meargă pe mare să vadă locul unde el se înecase, iar ea consimți. Îi spuse fratelui său, Galar, că trebuia să se suie deasupra pragului de sus al ușii pe care urma ea să iasă și să-i arunce o piatră de moară în cap. Zicea că se săturase de urletele ei. Galar făcu astfel. Când Suttung, fiul lui Gilling, află despre aceasta, merse într-acolo, îi înșfăcă pe gnomi și îi scoase pe mare, unde îi legă de o stâncă peste care venea mareea. Ei se rugară stăruitor de Suttung să le cruțe viețile și îi oferiră miedul cel scump drept despăgubire prin care să-și răscumpere tatăl mort. Căzură la pace prin învoiala aceasta. Suttung luă miedul cu el acasă și îl duse pentru siguranță într-un loc numit Hnitbjörg, rânduind-o pe fiica sa, Gunnlöd, să îl păzească. Din această pricină noi numim poezia „sângele lui Kvasir" sau „băutura gnomilor" sau „cuprinsul" (sau orice fel de zeamă) lui Ódrörir sau al lui Bodn, sau al lui Són, sau „mersul gnomilor", pentru că acest mied le adusese slobozirea de la stânca din mare, sau „miedul lui Suttung" sau „zeama de la Hnitbjörg".

Atunci spuse Ægir: „Mi se pare un fel înceţoşat de a vorbi să dai poeziei nume ca acestea. Dar cum au pus mâna zeii pe miedul lui Suttung?" Bragi răspunse: „Despre asta e povestea în care Ódin porni de acasă şi ajunse într-un loc unde erau nouă robi care coseau fân. El îi întrebă dacă doreau să le ascută coasele. Ei ziseră că da. Atunci el scoase de la brâu o cute de gresie şi le ascuţi pe ea, iar ei găsiră că acum coasele tăiau mult mai bine şi cerură să cumpere cutea. El o preţălui zicând că acela care vrea s-o cumpere trebuie să dea pe ea un preţ cinstit, iar ei spuseră cu toţii că sunt doritori şi îl rugară să le-o vândă. Însă el aruncă piatra în văzduh, iar când ei încercară s-o prindă, se mişcară în aşa fel încât toţi îşi tăiară gâtul unul altuia cu coasele.

Ódin căută găzduire peste noapte la un uriaş pe nume Baugi, fratele lui Suttung. Baugi socotea că îi mergea prost şi zicea că cei nouă robi ai săi se omorâseră unii pe alţii şi nu ştia unde va mai găsi alţi lucrători. Ódin îi zise că numele său era Bölverk[1]. Se oferi să facă pentru Baugi munca a nouă oameni şi ceru drept simbrie o gură din miedul lui Suttung. Baugi spuse că el nu are nici un cuvânt de spus în ce priveşte miedul şi că Suttung vrea să-l ţină pe tot pentru sine, dar că va merge cu Bölverk şi vor încerca împreună să vadă dacă pot obţine miedul. Pe timpul verii, Bölverk făcu munca a nouă oameni pentru Baugi, iar când veni iarna îi ceru simbria. Atunci porniră amândoi la drum. Baugi îi spuse fratelui său Suttung de învoiala sa cu Bölverk, dar Suttung nu primi nicidecum să dea nici măcar un strop de mied. Atunci Bölverk spuse că vor trebui să încerce niscaiva şiretlicuri pentru a putea pune mâna pe mied, ceea ce Baugi spuse că era un gând bun. Atunci Bölverk scoase un sfredel numit Rati şi spuse că Baugi urma să dea o gaură în munte, dacă sfredelul putea să pătrundă. El

1. „Lucrarea Răului"

făcu întocmai. Atunci Baugi spuse că muntele era găurit până înăuntru, dar Bölverk suflă în gaura de sfredel și sfărâmătura îi zbură înapoi în față. Astfel, își dădu seama că Baugi încerca să-l înșele și îi spuse să găurească muntele până înăuntru. Baugi găuri mai departe. Când Bölverk suflă a doua oară în gaură, sfărâmătura zbură înăuntru. Atunci el se prefăcu într-un șarpe și se strecură în gaura de sfredel, iar Baugi încercă să-l junghie cu sfredelul, dar nu izbuti. Bölverk merse înăuntru până la locul unde era Gunnlöd și se culcă cu ea trei nopți la rând, după care ea îl lăsă să bea trei guri din mied. Din prima sorbitură bău tot din Ódrörir, din a doua din Bodn, iar din a treia din Són și atunci băuse tot miedul. Apoi, se prefăcu într-un vultur și zbură de acolo cât de repede putu. Când Suttung văzu vulturul zburând, își luă și el haina de vultur și zbură după el. Când zeii îl văzură pe Ódin și încotro zboară, își scoaseră vasele în curte, iar când el ajunse în zbor deasupra Ásgard-ului, scuipă miedul în vase. Însă a fost atât de aproape de a-l prinde Suttung din urmă, încât a scăpat ceva mied pe partea dinapoi, care a fost părăsit. Oricine a vrut să ia din el a luat și asta este ceea ce numim partea poeților. Însă Ódin a dat miedul lui Suttung zeilor și acelor oameni care știu să urzească versuri. Astfel numim poezia «prada lui Ódin» sau «descoperirea» lui sau «băutura» lui sau «darul» sau «băutura zeilor»[...]".

Acum mai trebuie spuse și alte povești din care se trag metaforele ce tocmai le-am înșirat, și a căror obârșie nu a fost spusă încă. De pildă, Bragi i-a spus lui Ægir cum Thór mergea pe cărările răsăritului să omoare troli, iar Ódin îl călări pe Sleipnir până în Tărâmul Uriașilor și ajunse la uriașul pe nume Hrungnir. Hrungnir întrebă ce fel de om este acesta cu coiful de aur, care călărește peste cer și mare, zicând că are un cal din cale-afară de bun. Ódin zise că își pune capul prinsoare

că nu se va găsi vreun cal la fel de bun în Tărâmul Uriașilor. Hrungnir spuse că e un cal bun, dar că el are unul cu pasul mai lung, pe nume Gullfaxi[1]. Hrungnir se mânie, sări pe cal și o luă la goană după Ódin, cu gândul să-i dea răsplătă dreaptă pentru lăudăroșenia sa. Ódin călărea atât de repede, încât rămase în față și după următorul dâmb, iar Hrungnir era cuprins de o așa furie urieșească, încât, până să-și dea seama, pătrunse deja pe Porțile Zeilor.

Când ajunse la ușile sălii, zeii îl poftiră înăuntru să bea cu ei. El intră în sală și ceru să i se dea de băut. Atunci fură scoase cupele din care Thór obișnuia să bea, iar Hrungnir le goli una câte una. Când s-a îmbătat nu a mai dus lipsă de vorbe mari: zicea că va ridica Valhöll și o va strămuta în Tărâmul Uriașilor, că va îngropa Ásgard și îi va omorî pe toți zeii, mai pe puțin pe Freyja și pe Sif, pe care le va lua acasă cu el. Freyja era singura care îndrăznea să-i aducă băutura, iar el le vestea zeilor că le va bea toată berea.

Când zeii s-au săturat de toată lăudăroșenia lui, ei pomeniră numele lui Thór. Acesta intră numaidecât în sală cu ciocanul ridicat în văzduh, plin de mânie, și întrebă cine era de vină pentru că uriașii vicleni stăteau acolo la băutură și cine îi dăduse lui Hrungnir chezășie de siguranță în Valhöll și de ce Freyja îi servea băutură ca la un ospăț al zeilor. Atunci Hrungnir îi răspunse lui Thór, privindu-l cu ochi deloc prietenoși, și spuse că Ódin îl poftise la băutură și că se afla acolo sub ocrotirea lui. Thór zise că lui Hrungnir îi va părea rău de această poftire înainte chiar de a ieși din sală. Hrungnir spuse că pentru Thór al Zeilor nu ar fi deloc vreo cinste să îl omoare neînarmat, și că ar fi o mai mare vitejie din partea lui dacă ar îndrăzni să se înfrunte cu el la Grjótúnagardar, la fruntarii. „Și a fost o mare prostie din partea mea", spuse el, „să-mi las

1. „Coamă de Aur"

acasă scutul și cutea de gresie. Dacă mi-aș avea armele aici cu mine, am ține înfruntarea chiar acum, dar cum nu le am, te fac vinovat de mârșăvie dacă mă vei omorî neînarmat".

Thór își dorea mult ca nimic să nu-l oprească să ajungă la înfruntare, odată ce fusese provocat la luptă, căci nu i se mai întâmplase una ca asta până atunci. Atunci Hrungnir plecă la drum și călări cu iuțeală până ajunse în Tărâmul Uriașilor, iar de călătoria lui se vorbi mult printre uriași, precum și de faptul că se hotărâse o înfruntare între el și Thór. Uriașilor li se părea că pentru ei atârnă mult de soarta acestei înfruntări. Nu se puteau aștepta la prea mult bine din partea lui Thór dacă Hrungnir murea, căci el era cel mai puternic dintre ei. Uriașii plămădiră atunci un om din lut la Grjótúnagardar, care era înalt de nouă leghe și lat de trei sub umeri. Însă nu găsiră o inimă îndeajuns de mare încât să i se potrivească, până când luară una de la o iapă, iar inima aceasta avea să se dovedească nestatornică atunci când a venit Thór. Hrungnir a avut o inimă vestită, făcută toată numai din piatră tare și cu trei vârfuri ascuțite, întocmai cum se întocmește de atunci semnul cioplit cunoscut drept „inima lui Hrungnir". Capul lui era de asemenea din piatră. Și scutul era din piatră, lat și gros, și și-l ținea în față la Grjótúnagardar așteptându-l pe Thór. Drept armă avea o piatră de gresie pe care o ținea pe umăr și nu se arăta deloc împăciuitor. Lângă el stătea uriașul de lut, pe nume Mökkurkalfi, care era foarte speriat. Se zice că a făcut pe el când a venit Thór.

Acesta veni la înfruntarea statornicită cu Hrungnir și cu el veni Thjálfi. Atunci Thjálfi alergă înainte până la locul unde se afla Hrungnir și îi zise: „Te ții fără pază, uriașule, scutul ți-l ții în față, dar Thór te-a văzut și merge pe jos, pe sub pământ, și te va izbi de dedesubt. Atunci Hrungnir își vârî scutul sub el, stând cu picioarele pe el și cu ambele mâini pe cutea de gresie. Numaidecât văzu fulgere și auzi tunete

puternice. Îl văzu atunci pe Thór în furie zeiască, înaintând cu mare repeziciune; își învârti ciocanul și îl aruncă spre Hrungnir de la mare depărtare. Hrungnir ridică piatra de gresie cu amândouă mâinile și o aruncă, la rândul lui, spre Thór. Cutea se întâlni în zbor cu ciocanul și se sparse în două. Una dintre bucăți căzu pe pământ, iar din ea se trag munții de gresie de astăzi. Cealaltă bucată se înfipse în țeasta lui Thór, astfel încât el căzu cu fața la pământ. Însă ciocanul Mjöllnir lovi capul lui Hrungnir în mijloc și îl fărâmiță în bucăți mici, astfel încât căzu înainte peste Thór, cu piciorul prăbușit pe gâtul lui Thór. Thjálfi îl atacă pe Mökkurkalfi, care căzu fără mare cinste. Thjálfi se duse apoi până la Thór și se opinti să îndepărteze piciorul lui Hrungnir de pe el, dar nu-l putu urni defel.

Atunci toți zeii, auzind că Thór căzuse, veniră la el și încercară să dea piciorul la o parte, fără să izbutească. Sosi atunci Magni, fiul lui Thór și al Járnsaxei, care era atunci în vârstă de trei ani. El aruncă la o parte piciorul lui Hrungnir de pe Thór și zise: „Nu e mare păcat, tată, că am ajuns atât de târziu? Cred că l-aș fi zburat pe uriașul ăsta până în Hel cu pumnul meu dacă aș fi dat peste el". Atunci Thór se ridică în picioare și își întâmpină fiul cu căldură, zicând că va fi un bărbat de vază. „Doresc să ți-l dăruiesc pe Gullfaxi, calul care a fost al lui Hrungnir." Atunci grăi Ódin și spuse că nu era drept din partea lui Thór să dăruiască așa un cal bun fiului unei uriașe și nu propriului său tată.

Thór se întoarse acasă în Thrúdvangar, iar cutea de gresie îi rămăsese înfiptă în țeastă. Veni acolo o proroci ță pe nume Gróa, soția lui Aurvandil cel Voinic. Îi făcu descântece lui Thór până când piatra începu să se miște. Când Thór simți aceasta și se părea că piatra e pe cale să se desprindă cu totul, el vru să o răsplătească pe Gróa pentru vindecare și să-i facă o bucurie. Îi spuse povestea despre cum umblase el spre

miazăzi, trecând peste Élivágar, cărându-l pe Aurvandil în spate într-un coș, venind dinspre Țărâmul Uriașilor. Dovada era că unul din degetele lui de la picioare ieșise din coș și degerase, așa că Thór îl rupsese cu totul și îl aruncase în cer, făurind din el steaua numită „degetul lui Aurvandil". Thór zise că nu va mai dura mult până când Aurvandil se va întoarce acasă, iar Gróa fu atât de bucuroasă, încât nu-și mai putu aminti nici o vrajă, astfel încât cutea nu se desprinse mai mult și este și astăzi înfiptă în capul lui Thór. Și de aceea nu este îngăduit să se arunce cu pietre de gresie de-a lungul odăii, fiindcă atunci se zbate și piatra în capul lui Thór. [...]

Atunci spuse Ægir: „Hrungnir îmi pare că era foarte puternic. A obținut Thór vreo izbândă mai mare în luptele cu uriașii?" Bragi îi răspunse: „Merită spusă în amănunțime povestea călătoriei lui la curțile lui Geirröd. De data aceasta nu avea la el ciocanul Mjöllnir, nici brâul-de-putere sau mănușile de fier, și de vină era Loki. Acesta venise cu el, căci i se întâmplase odată, când zbura cu haina de șoim a lui Frigg pentru plăcerea lui, să intre de curiozitate în curțile lui Geirröd. Acolo văzu o clădire mare și se opri pe ea ca să privească înăuntru pe fereastră. Însă Geirröd îl văzu și porunci să fie prinsă pasărea și să îi fie adusă. Cel pe care îl trimise se căzni din greu să se urce pe peretele sălii, fiindcă era foarte înalt. Lui Loki îi părea bine că îi era greu să ajungă la el și avea de gând să își ia zborul numai după ce omul va fi isprăvit tot acel urcuș. Dar când ajunse la el, bătu din aripi și sări tare în sus, dar picioarele nu i se dezlipeau. Loki fu prins și dus uriașului Geirröd. Când îi văzu ochii, acesta bănui că era un om și îi ceru să-i răspundă, dar Loki tăcu. Atunci Geirröd îl încuie într-un cufăr și îl ținu nemâncat timp de trei luni. Când îl scoase de acolo și îi ceru să vorbească, Loki spuse cum îl cheamă și, ca să-și scape viața, făcu jurăminte că îl va aduce

pe Thór la curțile lui Geirröd, fără să aducă cu el ciocanul sau brâul de putere.[1] Thór înnoptă la o uriașă pe nume Gríd, care era mama lui Vídar cel Tăcut. Ea îi spuse lui Thór adevărul despre Geirröd, că era un uriaș viclean și cu care nu era bine să ai de-a face. Ea îi împrumută un brâu de putere de-al ei și niște mănuși de fier, împreună cu un ciomag, numit toiagul lui Gríd. Apoi Thór se apropie de râul numit Vimur, cel mai mare dintre râuri. Atunci se încinse cu brâul de putere și se împinse în toiagul lui Gríd în partea din josul râului, în timp ce Loki ținea strâns brâul de putere pe dedesubt. Când Thór ajunse în mijlocul râului, acesta se umflă atât de mult, încât îi năvăli peste umeri. Atunci Thór spuse:

Nu te umfla Vimur acum, când voiesc să te trec
Până la curțile uriașilor.
Să știi că de te vei umfla, se va umfla și puterea zeiască
În mine până la cer.

Uitându-se atunci la o anumită crăpătură, Thór văzu că Gjálp, fiica lui Geirröd, stătea călare cu picioarele pe cele două maluri și ea însăși pricinuia umflarea râului. Thór scoase atunci din râu o piatră mare și aruncă cu ea în uriașă, zicând: «Râul la izvor se seacă». Nimeri întocmai ce țintise[2] și chiar atunci se apropia de mal, așa că izbuti să se apuce de un tufiș de scoruș și, astfel, ieși afară din râu. De aici zicala că scorușul e scăparea lui Thór.

Iar când a ajuns la Geirröd, el și tovarășul său de drum au fost mai întâi conduși spre găzduire într-un grajd de capre, în

1. În mod surprinzător, Snorri nu povestește în ce mod a reușit Loki să își împlinească jurământul. Se trece în schimb direct la amănuntele călătoriei lui Thór spre curțile lui Geirröd.

2. Ceea ce Snorri descrie un pic pudic în acest pasaj este faptul că uriașa făcuse râul să se umfle urinând în el.

care era un singur scaun pentru șezut, pe care se așeză Thór. Atunci își dădu seama că scaunul de sub el se ridica spre acoperiș. Împinse în tavan cu toiagul lui Gríd și astfel apăsă tare scaunul în jos. Atunci se auzi un pârâit puternic, urmat de un țipăt. Sub scaun se aflau fiicele lui Geirröd, Gjálp si Greip, iar Thór tocmai le rupsese spinările. Geirröd puse să fie poftit în sala mare pentru jocuri. De-a lungul întregii săli erau focuri mari. Când Thór intră în sală în fața lui Geirröd, acesta scoase cu cleștele o bucată de fier înroșit în foc și o aruncă spre Thór. Acesta o prinse cu mănușile de fier și o ridică deasupra capului, în vreme ce Geirröd alerga să se ascundă în spatele unui stâlp de fier. Thór azvârli tăciunele de fier, care trecu prin stâlp și prin Geirröd și prin peretele din spatele lui, până afară în pământ".

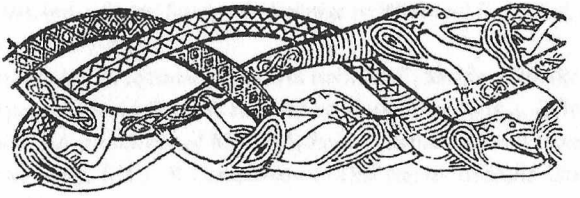

BIBLIOGRAFIE

Abram, Christopher, „Gylfaginning and Early Medieval Conversion Theory", în *Saga-Book*, nr. 33, 2009, pp. 5–24.

Beyschlag, Siegfried, „Die Betörung Gylfis", în *Zeitschrift für deutsches Altertum*, nr. 85, 1954, pp. 163–181.

Faulkes, Anthony, „Edda", în *Gripla* nr. 2, 1977, pp. 37–9.

Faulkes, Anthony, „Pagan Sympathy. Attitudes to Heathendom in the Prologue to Snorra Edda", în R. J. Glendinning și Haraldur Bessason (eds.), *Edda. A Collection of Essays* s.l., 1985, pp. 283–314.

Fix, Hans, (ed.), *Snorri Sturluson. Beiträge zu Werk und Rezeption*, Berlin, 1998, pp. 267–74.

Holtsmark, Anne, „Studier i Snorres mytologi", *Skrifter* (Norske videnskaps-akademi i Oslo II, Hist.-filos. klasse), ny serie 4, Oslo, 1964.

Lindow, John, *Handbook of Norse Mythology*, Santa Barbara, 2001.

McTurk, Rory, (ed.), *A Companion to Old Norse-Icelandic Literature*, Oxford, 2005.

McTurk, Rory, „Fooling Gylfi. Who Tricks Who?", *Alvíssmál*, nr. 3, 1994, pp. 3–18.

Simek, Rudolf, *Dictionary of Northern Mythology*, trad. Angela Hall, Cambridge, 1993.

Turville, Petre, E.O.G., *Myth and Religion of the North. The Religion of Ancient Scandinavia*, Londra, 1964.

Wanner, Kevin, *Snorri Sturluson and the Edda. The Conversion of Cultural Capital in Medieval Scandinavia*, Toronto, 2008.

INDICE

Ægir 109, 112, 116, 117, 121
Æsir 7, 8, 13, 26–30, 50, 51, 56, 108, 112
Ái 45
Ámsvartnir 65
Anglia 27
Annan 25
Ásgard 29, 30, 38, 39, 41, 96, 98, 106, 109–111, 117, 118
Athra 25

Báfur 42
Baldr 12, 26, 46, 55, 60, 95–99, 106, 111
Baugi 116, 117
Bedvig 25
Bergelmir 36
Biáf 25
Biflidi 31
Biflindi 31, 52
Bifröst 41, 46, 47, 49, 59, 75, 102
Bífur 42
Bjár 25
Bölthorn 36
Bölverk 116, 117
Bömbur 42
Bragi 28, 58, 75, 109, 112, 116, 117, 121
Brand 26
Breidablik 49, 55
Býleistr 60

Cel Găsit 45
Cetatea de Mijloc 38, 40, 76, 91
Crai Nou 42

Dáin 42, 47
Danemarca 5, 27
Delling 39
Dolgthvari 45
Dóri 45
Draupnir 45, 97, 98
Drómi 62
Dúf 45
Durin 42
Dvalin 42, 47

Elivágar 32, 35, 121

Fal 45
Fenrir 41, 58, 61, 102, 105, 107

Fid 45
Fíli 45
Fimbulthul 32, 72
Finn 25
Fjölnir 31, 51
Fjörgvin 39
Fjörm 32, 72
Folkvang 57
Francia 26
Freovin 26
Freyja 57, 66, 67, 76, 77, 97, 109, 111, 118
Freyr 57, 62, 67,69, 70, 78, 97, 105, 109
Friallaf 25
Fridleif 25, 26
Frigg 25, 39, 51, 66–68, 95–98, 109, 121,
Frigida 25
Frjódigar 26
Fródi 26

Gandálf 45
Gangleri 29–32, 35–41, 45–52, 55, 58, 62, 66, 70–72, 75, 78, 79, 91, 95, 99, 101, 106, 107
Gavir 26
Gefjun 28, 66, 109
Gefn 67
Geirahöd 68
Gelgja 65
Gerilă 45
Gilling 115
Gimlé 31, 49, 106
Ginnar 45
Gjallarbrú 97, 98
Gjöll 32, 65, 97, 102
Gladsheim 42
Gleipnir 58, 62
Glóin 45
Gná 68
Gnipahellir 105
Góin 48
Göll 68
Grafvitnir 48
Grafvöllud 48
Gudólf 25
Gunnthrá 32, 72
Gylfi 6–9, 26, 28, 29, 30, 108

Háleygjatal 27
Hár 45, 75
Hăul Căscat 32, 35, 45
Heidrún 72
Heimdall 59, 97, 102, 105, 109
Helblindi 60
Hengest 26
Heptifili 45
Heremód 25
Herfjötur 68
Hermód 96, 97, 98
Hild 68
Himinbjörg 49, 59
Hledjólf 45
Hlín 67
Hlökk 68
Hnoss 66
Höd 59, 95, 96, 106
Hörn 67
Hoț de Toate 42
Hríd 32
Hugstari 45

Hvergelmir 32, 45, 47, 72, 106
Hymir 91, 92, 95

Iadul Cețos 31
Idunn 109, 110, 111
Ítrmann 25

Înțelept la Sfat 45

Jálg 31
Jálk 31
Ját 25

Kíli 45
Körmt 46
Kvasir 100, 112, 115

Leipt 32
Lit 45, 97
Loeding 61, 62
Loki 51, 60, 61, 66, 76, 77, 79, 80, 82, 85–90, 95, 96, 99, 100–102, 105, 108, 109, 110–112, 121, 122
Loricus 22
Lóridi 25
Lună Plină 42

Magi 25
Mälaren 28
Mardöll 67
Mjödvitnir 45
Mjöllnir 55, 77, 79, 81, 97, 106, 120, 121
Móda 25
Módgud 97
Módsognir 42
Móin 48
Mundilfari 39
Munon 22
Múspell 32, 35, 37, 40, 41, 70, 78, 102

Naglfari 39, 78
Náin 42
Nár 42
Nídhögg 45, 47, 106
Nikar 31
Níping 42
Njörd 56, 57, 69, 109, 111
Nóatún 56, 57, 111
Nóri 42

Ódin 7, 12, 25–27, 31, 36, 46, 49, 51, 55, 57, 60, 66, 69, 70, 71, 75, 96–99, 102, 105, 109, 110, 112, 116–118, 120
Ódrörir 115, 117
Ófnir 48
Óin 45
Ómi 31
Ónar 45
Óri 45
Örmt 46
Óski 31

Pază Bună 45
Pitta 26
Priam 7, 22

Rádgrid 68
Randgríd 68
Reginleif 68
Reidgotaland 26

Rekk 45
Rerir 26
Röskva 79, 80

Sága 66
Saxonia 25, 27
Scut de Stejar 45
Seskef 25
Sessrúmnir 57
Sigar 26
Sigi 26
Sigtuna 27
Sigyn 60, 101, 109
Sjælland 28
Skadi 56, 57, 100, 111, 112
Skáfid 45
Skeggjöld 68
Skirfir 45
Skjaldun 25
Skjöld 25, 26
Skögul 68
Skrýmir 81, 82
Skuld 47, 69
Sleipnir 46, 75, 76, 96, 117
Slíd 32
Snotra 67
Sökkvabekk 66
Spate Cenușiu 48
Suedia 5, 26–28
Sváfnir 29, 48
Svíar 45
Svidrir 31, 52
Svidur 31, 52
Svipdag 26
Svöl 32, 72
Sylg 32
Sýr 67

Tatăl Tuturora 30, 31, 38, 39, 41, 46, 49, 51, 61, 62, 67, 72
Tărâmul Ceții 32, 35, 45, 61
Thekk 45, 51
Thjálfi 79, 80, 85, 86, 89, 119, 120
Thjazi 56, 57, 110–112
Thjódólf 29
Thokk
Thór 7, 22, 39, 46, 52, 55, 60, 69, 76–82, 85–92, 95, 97, 100, 105, 106, 108, 109, 117–123
Thorin 45
Thróin 45
Thrór 45, 52
Thrúd 52, 68
Troia 7, 22, 26, 27, 38, 108
Týr 58, 61, 65, 105, 109

Ull 109
Urd 46–48

Valhöll 12, 29, 51, 68, 70, 72, 75, 76, 95, 118
Váli 45, 60, 69, 100, 106, 109
Vé 36
Vegdeg 25
Verdandi 47
Víd 32, 72
Vidar 60, 105, 106, 109, 122
Vídbláin 49
Vidrir 31
Vigg 45
Vili 36
Vindálf 45
Vingenir 25
Vingethór 25

Vingólf 42
Virfir 45
Vit 45
Vitrgils 25
Vóden 25
Westfalia 26
Wigg 26
Yggdrasil 45–48, 75, 105
Ylg 32
Ymir 17, 35–38, 42
Ynglingi 27
Yngvi 27, 45

CUPRINS

Introducere
5
Notă asupra traducerii
11

EDDA

Prologul
19
Păcălirea lui Gylfi
28
Discursul despre poezie
109

Bibliografie
125
Indice de nume proprii și de locuri
127

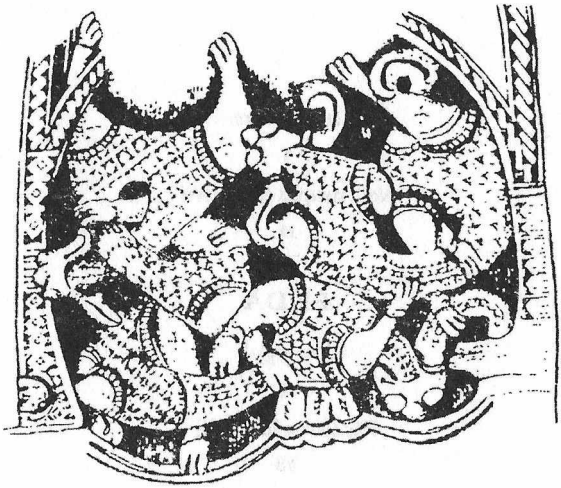

ACEASTĂ EDIȚIE A FOST REDACTATĂ DE LUMINIȚA DRĂGAN ȘI CORECTATĂ DE LUISA NEAG. VOLUMUL A FOST PAGINAT DE FLORINA VASILIU ÎN MACHETA CREATĂ DE MANUELA MĂXINEANU ȘI RADU GÂRMACEA, CU CARACTERE MAIOLA ROMANE, DE RÂND, VERZALE ȘI CAPITALUȚE. ILUSTRAȚIILE REDAU PIETRE RUNICE DE PE CUPRINSUL SCANDINAVIEI ȘI AU FOST REALIZATE ÎN TEHNICA MONOTIPIEI DIGITALE, IAR SUPRACOPERTA, COPERTA, FORZAȚURILE ȘI PAGINA DE TITLU AU FOST EXECUTATE ÎN CĂRBUNE PE HÂRTIE. LUCRAREA S-A DAT LA TIPAR LA BOOKART PRINTING SPRE A SE IMPRIMA PE HÂRTIE DE VOLUM TONATĂ DE 80 DE GRAME, ÎN ZIUA DE 11 NOIEMBRIE A ANULUI 2025, CÂND S-A ÎNTOCMIT ȘI ACEST COLOFON.

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului literar.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Sturluson, Snorri
Edda: poveștile mitologiei nordice / Snorri Sturluson; trad. din islandeză veche, introd. și note de Radu Stanciu; il. de Mihail Coșuleț. –
București: Humanitas, 2025
Conține bibliografie
Index
ISBN 978-973-50-9003-6
I. Stanciu, Radu (trad.; pref.; note)
II. Coșuleț, Mihail (il.)
398.5
821.113.3

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

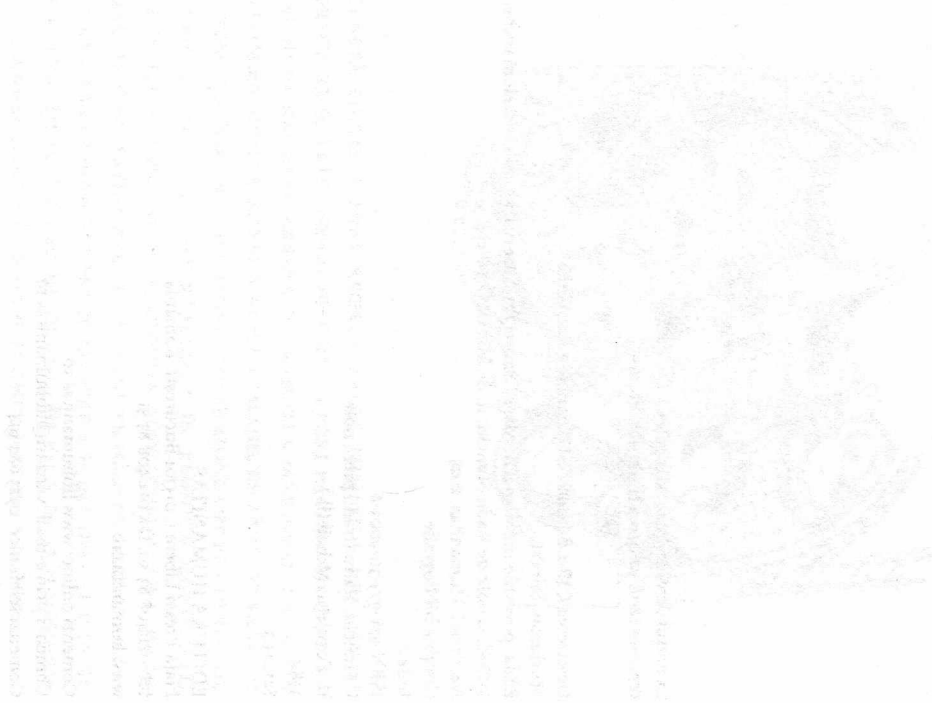

Edda lui Snorri Sturluson este cartea din care știm azi mitologia nordică: poveștile cosmogonice scandinave, de la nașterea universului și rostul zeilor până la profeția sfârșitului lumii (Ragnarök) ori Amurgul Zeilor, dar și poveștile despre Ódin, Thór, Loki, Frigg și Freya sau despre valkirii. Aici găsim lumile mitice prin care călătoresc eroii: Hăul Căscat, Tărâmul Ceții, Tărâmul Múspell; ele sunt locuite de Uriașii de Chiciură ori de Căpcăunii Munților.

Care a fost prețul plătit de Ódin pentru a dobândi înțelepciunea? Cum a obținut el miedul poetic? Cum arătau palatele din Valhöll, unde ostașii fără seamăn se luptau și se ospătau?

Snorri fiul lui Sturla, învățat creștin și om politic din Islanda medievală, îi privește pe zeii cei vechi cu admirație, dar și cu luciditate; când povestește, măreția se împletește cu ridicolul, aventura cu umorul, solemnitatea cu jovialitatea. Cartea lui ne arată astăzi cum vedeau nordicii destinul, curajul și fragilitatea vieții.

ISBN 978-973-50-9003-6